

období: 2014 – 2022

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

OBSAH

1. POPIS ÚZEMÍ A ZDŮVODNĚNÍ JEHO VÝBĚRU	5
1. 1. ZÁKLADNÍ INFORMACE O MAS	5
1. 1. 1. IDENTIFIKACE PRÁVNICKÉ OSOBY A JEJÍ ORGÁNY	6
1. 1. 2. POPIS MÍSTNÍHO PARTNERSTVÍ A JEHO ORGÁNY	7
1. 2. HISTORIE MAS, ZDŮVODNĚNÍ VZNIKU A ZKUŠENOSTI S ROZVOJEM ÚZEMÍ	10
1. 2. 1. VZNIK MAS SDRUŽENÍ SPLAV	10
1. 2. 2. ÚZEMNÍ ROZVOJ MAS	10
1. 2. 3. ZKUŠENOSTI S ROZVOJEM ÚZEMÍ	11
1. 3. POPIS ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI A ČLENŮ MÍSTNÍHO PARTNERSTVÍ	12
1. 4. PŘEHLED ČLENŮ TÝMU PRO PŘÍPRAVU A ZPRACOVÁNÍ STRATEGIE	15
2. ANALYTICKÁ ČÁST	16
2. 1. SOCIO-EKONOMICKÁ ANALÝZA ÚZEMÍ	16
2. 1. 1. ÚVOD	16
2. 1. 2. OBYVATELSTVO	20
2. 1. 3. TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	28
2. 1. 4. DOPRAVA	29
2. 1. 5. VYBAVENOST OBCÍ A SLUŽBY	31
2. 1. 6. BYDLENÍ	33
2. 1. 7. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	35
2. 1. 8. ŽIVOT V OBCÍCH	38
2. 1. 9. PODNIKÁNÍ, VÝROBA, ZAMĚSTNANOST	38
2. 1. 10. BEZPEČNOST	41
2. 1. 11. CESTOVNÍ RUCH	42
2. 1. 12. ZEMĚDĚLSTVÍ	45
2. 1. 13. SPECIFICKÉ OBLASTI NA ÚZEMÍ MAS	48
2. 2. ANALÝZA CHKO ORLICKÉ HORY	49
2. 3. ÚZEMNÍ PLÁNY A ROZVOJOVÉ PLOCHY	51
2. 4. VÝSLEDKY KOMUNITNÍCH PRŮZKUMŮ	52
2. 4. 1. OBDOBÍ 2012-2014	52
2. 4. 2. OBDOBÍ 2015	57
2. 5. ZHODNOCENÍ REALIZACE SPL 2007-13 (PROGRAM LEADER)	59
2. 6. KARTY OBCÍ	63
2. 7. VYHODNOCENÍ ROZVOJOVÉHO POTENCIÁLU ÚZEMÍ	64
2. 7. 1. SWOT ANALÝZA	65
2. 7. 2. ANALÝZA PROBLÉMŮ A POTŘEB	67
2. 7. 2. 1. ANALÝZA PROBLÉMŮ	67
2. 7. 2. 2. ANALÝZA ROZVOJOVÝCH POTŘEB	69
2. 7. 2. 3. PŮSOBENÉ FONDŮ EU PŘI ODSTRANĚNÍ PROBLÉMŮ ÚZEMÍ	70

1 POPIS ÚZEMÍ A ZDŮVODNĚNÍ JEHO VÝBĚRU

1. 1. ZÁKLADNÍ INFORMACE O MAS

Zájmové území Místní akční skupiny Sdružení SPLAV se nachází ve střední a jižní části okresu Rychnov nad Kněžnou a zaujímá většinu jeho území. Území je kompaktní, zhruba čtvercového půdorysu, na severovýchodě přiléhá k hranici s Polskem, na jihovýchodě kopíruje hranici Královéhradeckého kraje a tok řeky Divoké Orlice. Severozápadní a jihozápadní částí sousedí území MAS s dalšími obcemi Královéhradeckého kraje.

K 1. 1. 2015 patří do území MAS Sdružení SPLAV 31 obcí na rozloze 48 090 ha s celkem 35 536 obyvateli. Členskými obcemi jsou obce střední velikosti od 200 do 1 000 obyvatel, výjimku tvoří města Rychnov nad Kněžnou, Vamberk, Rokytnice v Orlických horách a Solnice, městys Doudleby nad Orlicí a obce Kvasiny, Skuhrov nad Bělou a Potštejn, které tuto velikost převyšují.

Do území místní akční skupiny náleží tyto obce (abecedně řazeno): Bartošovice v Orlických horách, Bílý Újezd, Byzhradec, Černíkovice, Doudleby nad Orlicí, Jahodov, Javornice, Kvasiny, Libel, Liberk, Lično, Lukavice, Lupenice, Orlické Záhoří, Osečnice, Pěčín, Potštejn, Rokytnice v Orlických horách, Rybná nad Zdobnicí, Rychnov nad Kněžnou, Říčky v Orlických horách, Skuhrov nad Bělou, Slatina nad Zdobnicí, Solnice, Synkov-Slěmeno, Třebešov, Tutleky, Vamberk, Voděrády, Záměl, Zdobnice.

Místní akční skupina Sdružení SPLAV byla založena 15. 12. 2004 jako sdružení osob podle zákona č.83/1990 Sb. O sdružování občanů. K 1. 1. 2014 došlo v souladu se změnou občanského zákoníku ke změně právní subjektivity Sdružení SPLAV z občanského sdružení na zapsaný spolek.

mapa: působení MAS (stav k 1. 1. 2015)

1. 1. 1. IDENTIFIKACE PRÁVNICKÉ OSOBY A JEJÍ ORGÁNY

presný název místní akční skupiny (dále jen 'MAS'): Sdružení SPLAV, z.s.

sídlo: Skuhrov nad Bělou čp. 84, 517 03 Skuhrov nad Bělou

telefon: +420 732 578 889

e-mail: info@sdruzenisplav.cz

právní forma: zapsaný spolek

IČO: 269 83 389

statutární zástupce: předseda a místopředseda

předseda: Farma Tichý a spol. a.s., zástupce Tichý Pavel (znovu zvolen na dobu čtyř let dne 6. 5. 2014)

místopředseda: Město Rokytnice v Orlických horách, zástupce Hudousek Petr (zvolen na dobu čtyř let dne 6. 5. 2014)

manažer: Kateřina Holmová, Ing.arch.

orgány MAS:

Programový výbor

Sdružení Villa Nova Uhřínov – středisko experimentální archeologie a regionálních dějin, zástupce Dragoun Bohumír, PhDr.

ZDOBNICE, a.s., zástupce Dušek Josef, Ing.

Město Rokytnice v Orlických horách, zástupce Hudousek Petr

FARMA BROCNÁ s.r.o., zástupce Kunc Josef

Občanské sdružení rodičů a přátel dětí s handicapem ORION, zástupce Mikušová Ilona, PharmDr.

Obec Orlické Záhoří, zástupce Špinler Vojtěch

Farma Tichý a spol. a.s., zástupce Tichý Pavel

Výběrová komise

Milan Bárta, zástupce Bárta Milan

SK Solnice, zástupce Hrubý Milan

ORLICKO a.s., zástupce Mareš Petr

Obec Lično, zástupce Vilímek Tomáš, Bc.

Obec Libel, zástupce Šeda Vlastimil

Obec Voděrady, zástupce Hejna Michal

Má vlast – můj domov, o.s., zástupce Trejtnarová Marie

Náhradníci

Rudolf Poláček, zástupce Poláček Rudolf

FARMA ORLICE o.p.s., zástupce Suchár Petr

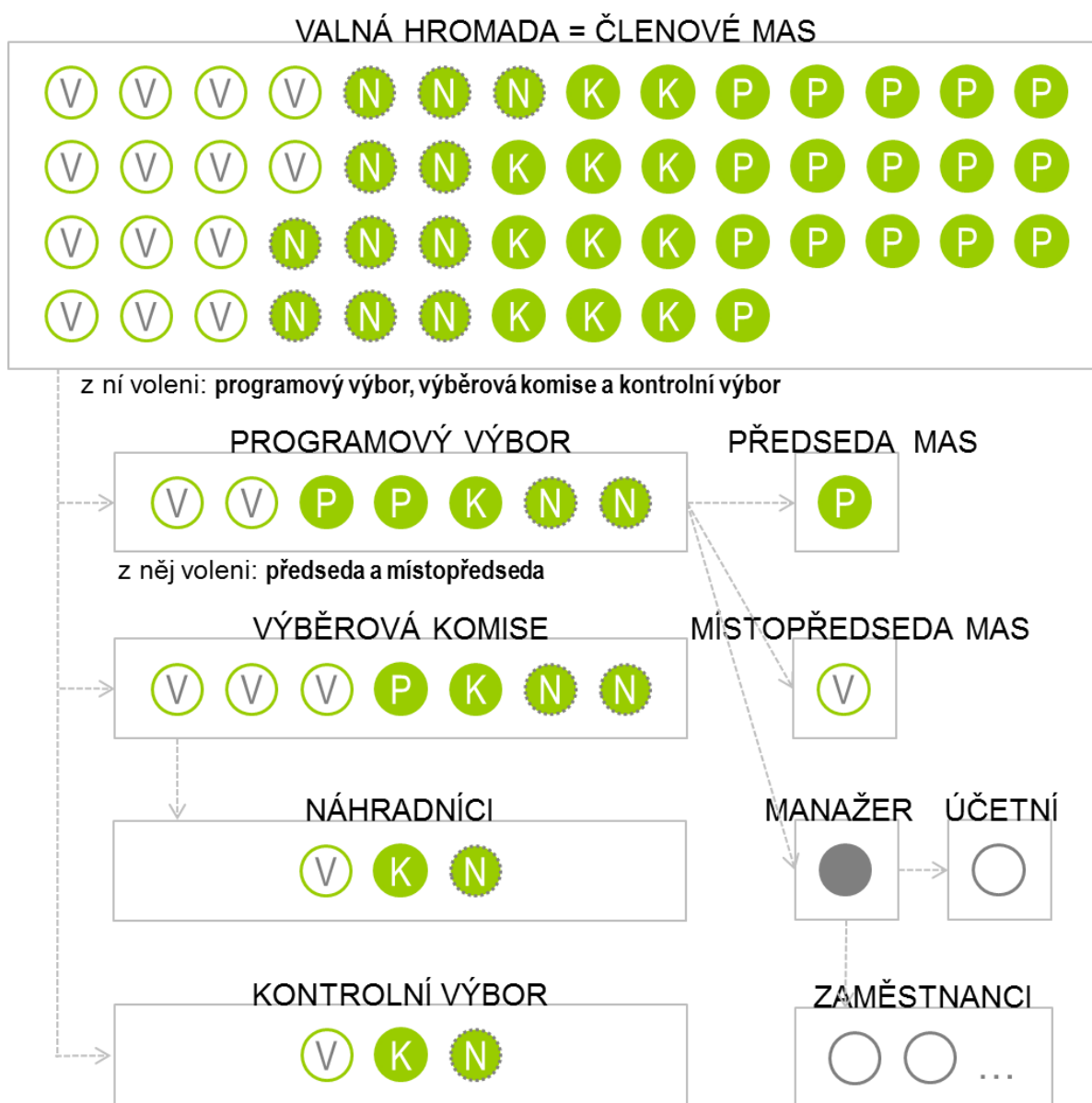
Obec Černíkovice, zástupce Jedlinská Zdenka

Kontrolní výbor

Horal, akciová společnost, Hláska, zástupce Dostál Jiří, Ing.

TJ Sokol Černíkovice, zástupce Dušek Václav

Obec Synkov-Slemeno, zástupce Kapčuk Vítězslav

LEGENDA

sektory:

- veřejný sektor
- soukromý sektor – podnikatelé
- soukromý sektor – NO

zájmové skupiny:

- V veřejná správa
- K péče o krajinu
- P podnikání
- N neziskové činnosti

graf: struktura MAS

1. 1. 2. POPIS MÍSTNÍHO PARTNERSTVÍ A JEHO ORGÁNY

Místní akční skupina (MAS) je pojem, pod kterým vystupuje zapsaný spolek Sdružení SPLAV pro činnost v programu LEADER. Kromě programu LEADER se Sdružení SPLAV, z.s. účastní i jiných dotačních programů EU a ČR a vyvíjí i další vlastní činnost. V rámci této činnosti vystupuje Sdružení

SPLAV jako zapsaný spolek. Pro zjednodušení a přehlednost organizačních záležitostí jsou pro činnost MAS v programu LEADER využívány tytéž orgány, které byly ustanoveny v rámci spolku. Je to možné, protože mezi členy spolku i v orgánech spolku jsou poměrně zastoupeny všechny zájmové skupiny, které v území spolku existují, a vytvářejí tak reprezentativní vzorek místního partnerství. Je samozřejmé, že význam místního partnerství není pouze v programu LEADER, ale při veškeré další činnosti Sdružení SPLAV, která tak podléhá iniciativě, doзору a hodnocení veřejnosti.

MAS Sdružení SPLAV má k 1. 12. 2015 52 členů (partnerů MAS). Oproti původním 18 členům došlo k výraznému nárůstu jejich počtu zejména po sloučení se sousední MAS Vyhlídka v roce 2007 a dále pak postupným přijímáním nových zájemců. Noví členové jsou přijímáni na základě vlastní žádosti, vyplněná žádost i registrační list jsou předkládány k posouzení a schválení Valné hromadě členů MAS. Členská základna se dělí podle právní subjektivity na veřejný (obce) a soukromý (právnícké a fyzické osoby podnikatelé a neziskové organizace) sektor. Podle převažujícího zaměření činnosti se členové spolku dělí na 4 zájmové skupiny – veřejná správa (15), podnikání (17), péče o krajinu (10) a neziskové činnosti (10). Do těchto zájmových skupin se členové spolku hlásí na základě svého zájmu, bez ohledu na právní subjektivitu. Zájmové skupiny byly voleny tak, aby pokrývaly co největší šíři činnosti spolku a zároveň odpovídaly zaměření dosavadních i budoucích dotačních zdrojů, se kterými spolek hospodaří. **Výhodou takto koncipovaných zájmových skupin je, že každá oblast činnosti spolku se může opřít o skupinu odborníků a lidí, kteří se o tuto oblast činnosti zajímají a mají s ní zkušenosti. Díky tomu je činnost spolku bohatá a přitom účelná.**

Všichni členové Sdružení SPLAV se účastní zasedání Valné hromady a mají právo hlasovat a být voleni do orgánů.

Jednotlivé orgány vykonávají tyto základní činnosti:

Valná hromada

Je nejvyšším orgánem Spolku, je tvořena všemi členy Spolku (partnery MAS), její jednání je upraveno jednacím řádem. Do její kompetence spadá zejména:

- a) schválení stanov, jednacího řádu a dalších vnitřních předpisů Spolku a jejich změn, pokud nejsou právním řádem nebo rozhodnutím Valné hromady svěřeny jinému orgánu Spolku,
- b) zřízení povinných orgánů: Programového výboru, Kontrolního výboru, Výběrové komise,
- c) volba členů orgánů Spolku – v případě potřeby může měnit počet členů povinných orgánů, jejich působnosti a pravomoci, způsob jejich volby a odvolávání a způsob jednání,
- d) přijetí nebo vyloučení člena Spolku (partnera MAS),
- e) řešení problematiky členské základny,
- f) schválení úkolů Spolku na roční a delší období,
- g) distribuce veřejných finančních prostředků - schvaluje SCLLD (strategie komunitně vedeného místního rozvoje), a další strategické dokumenty zpracované Spolkem pro vlastní činnost, schvaluje výběrová a bodovací kritéria výběru projektů. Dále zodpovídá za provádění SCLLD v území MAS,
- h) schválení rozpočtu Spolku, účetní závěrky, výroční zprávy o činnosti a hospodaření Spolku,
- i) rozhodnutí o výši a termínu splatnosti členského příspěvku,
- j) rozhodnutí o fúzi nebo zrušení Spolku či zániku Spolku.

Programový výbor

Je rozhodovacím orgánem Spolku a má 7 členů. Doba mandátu člena je 4 roky, ze svých řad volí předsedu a místopředsedu spolku. Do kompetence Programového výboru spadá zejména:

- a) schválení, uzavření a ukončení pracovněprávního vztahu s vedoucím zaměstnancem pro realizaci SCLLD,
- b) schválení přijetí dalších zaměstnanců Spolku,
- c) ustavení dalších orgánů Spolku v případě potřeby,
- d) koordinace činnosti Spolku,

- e) stanovení úkolů Spolku na roční a delší období,
- f) zpracování způsobu hodnocení a výběru projektů MAS vč. příslušných kritérií,
- g) schválení výzev MAS k podávání žádostí a vymezení kritérií výběru,
- h) stanovení výše alokace a výběr projektů MAS k realizaci na základě návrhu výběrového orgánu,
- i) další činnosti vyplývající z aktuální potřeby Spolku,
- j) svolání Valné hromady minimálně dvakrát ročně,
- k) kontrola plnění rozpočtu Spolku,
- l) rozhodování o předmětu a rozsahu podnikání a výdělečné činnosti.

Výběrová komise

Je výběrovým orgánem Spolku. Komise má 7 členů a 3 náhradníky. Svoji činnost vyvíjí zejména v rámci programu LEADER. Doba mandátu je určena Nejvyšším orgánem na max. 1 rok. Ze svých řad volí předsedu komise. Do kompetence této komise patří zejména:

- a) předvýběr projektů na základě objektivních kritérií – stanoví pořadí projektů podle jejich přínosu k plnění záměrů a cílů SCLLD.

Kontrolní výbor

Je kontrolním orgánem Spolku a má 3 členy, doba mandátu členů je určena nejvyšším orgánem – max. 4 roky, ze svých řad volí předsedu výboru. Do kompetence Kontrolního výboru spadá zejména:

- a) projednávání řádné a mimořádné účetní závěrky a výroční zprávy Spolku a jeho hospodaření,
- b) dohled nad souladem činnosti spolku se zákony, platnými pravidly, standardy MAS a SCLLD,
- c) nahlížení do účetních knih a jiných dokladů Spolku a kontrola tam obsažených údajů,
- d) svolání mimořádného jednání nejvyššího orgánu a rozhodovacího orgánu, jestliže to vyžadují zájmy Spolku,
- e) kontrola metodiky způsobu výběru projektů Spolku a její dodržování, včetně vyřizování odvolání žadatelů proti výběru Spolku,
- f) monitoring a hodnocení SCLLD (zpracovává a předkládá ke schválení rozhodovacímu orgánu indikátorový a evaluační plán SCLLD).

Předseda a místopředseda

Jsou voleni z členů Programového výboru na max. 4 roky. Do kompetence předsedy spadá zejména:

- a) předseda je statutárním orgánem Spolku a jedná jeho jménem,
- b) má právo podpisu jménem Spolku, toto právo může delegovat podle potřeby na jinou osobu v souladu s vnitřní směrnici,
- c) předseda je v případě nedosažitelnosti a nepřítomnosti zastupován místopředsedou s plnými právy.

Kancelář Spolku

Spolek má vedoucího zaměstnance (manažera) pro realizaci SCLLD v pracovně právním vztahu. Další zaměstnance zaměstnává podle potřeby.

- a) Pracovně-právní vztahy se řídí Organizačním a pracovním řádem Spolku.
- b) Spolek má internetové stránky, které obsahují minimálně tyto informace:
 - Zřizovací dokumenty (stanovy, zakládací listina).
 - Aktuální seznam členů (partnerů a zájmových skupin MAS).
 - Adresu sídla a kanceláře, konzultační hodiny a kontaktní osobu.
 - Mapu územní působnosti.
 - Výroční zprávu o činnosti a hospodaření Spolku.
 - Seznam členů povinných orgánů (rozhodovacího, výběrového a kontrolního).

Další orgány – zájmové skupiny

Členové Spolku – partneři MAS jsou podle svého zaměření a zájmů rozděleni do 4 zájmových skupin. Jsou to skupiny:

- a) veřejná správa 15 členů (Prioritní oblast OBČANÉ, PR IROP)

- b) podnikání 17 členů (Prioritní oblast PODNIKÁNÍ, PR PRV)
- c) péče o krajinu 10 členů (Prioritní oblast PROSTŘEDÍ, PR OPŽP)
- d) neziskové činnosti 10 členů (průřez prioritních oblastí, PR OPZ)

1. 2. HISTORIE MAS, ZDŮVODNĚNÍ VZNIKU A ZKUŠENOSTI S ROZVOJEM ÚZEMÍ

1. 2. 1. VZNIK MAS SDRUŽENÍ SPLAV

Místní akční skupina Sdružení SPLAV sdružuje subjekty z území 31 obcí Rychnovska. Její současné území kopíruje s výjimkou 3 obcí území ORP Rychnov nad Kněžnou a s výjimkou 1 obce území DSO Mikroregion Rychnovsko. Tato shoda je důkazem, že obce v tomto území se sdružují přirozeně a tradice jejich dobrých vztahů a spolupráce pochází již z doby okresu Rychnov nad Kněžnou. Právě **ověřenost vztahů a vzájemná důvěra obcí vedly zakladatele MAS k vývěru a oslovení zakládající skupiny obcí, bezproblémovému založení MAS Sdružení SPLAV** a jejímu pozdějšímu sloučení s MAS Vyhlídka, která sdružovala další skupinu obcí Rychnovska.

Nezbytnou podmínkou spolupráce je i společný zájem. Ten byl a je pro zastupitelstva obcí samozřejmý – prospěch občanů a obce. **Myšlenka založení MAS byla v regionu nová, nabízela nové možnosti rozvoje obcí a na území Rychnovska neměla v době zakládání MAS Sdružení SPLAV konkurenci.** Proto také obce s optimismem vstoupily do MAS.

První informativní setkání zájemců o založení MAS se konalo v září 2004, další následovala v krátkých, obvykle týdenních intervalech. Představitelé obcí i zástupci dalších subjektů absolvovali několik konzultací svého záměru na odborných pracovištích Ministerstva zemědělství a Státního zemědělského intervenčního fondu a na pracovní návštěvu byli pozváni členové již existující MAS Sdružení růže z Nových Hradů v Jižních Čechách.

Vedle představitelů obcí byly s nabídkou spolupráce v rámci programu LEADER osloveny i další subjekty činné v území, zejména zemědělské podniky a soukromě hospodařící zemědělci. Právě jejich zájem o program LEADER a aktivní práci v místní akční skupině byl významným impulsem k pokračování v přípravách MAS. Zájem podílet se na analýze potřeb území a hledání záměrů dalšího rozvoje projevily i další subjekty – školy, tělovýchovné jednoty a další neziskové organizace.

S vědomím, že vznikající skupina musí mít svou samostatnou právní subjektivitu, založili nejaktivnější zájemci občanské sdružení a požádali o jeho registraci a přidělení IČO. Zakladateli Sdružení SPLAV byl pan Bc. Vladimír Bukovský, předseda DSO Mikroregion Bělá; pan Vítězslav Kapčuk, starosta obce Synkov-Slemeno a pan Rudolf Poláček, ředitel farmy Statek Uhřínov, a. s. Místní akční skupina Sdružení SPLAV byla založena dne 15. 12. 2004 v Solnici. Na tomto prvním jednání MAS byl schválen název, stanovy, statutární zástupci a další orgány MAS. Předsedou Místní akční skupiny byl zvolen pan Bc. Vladimír Bukovský, starosta obce Skuhrov nad Bělou a předseda Dobrovolného svazku obcí Mikroregion Bělá. Dále byly dohodnuty další kroky činnosti.

1. 2. 2. ÚZEMNÍ ROZVOJ MAS

MAS Sdružení SPLAV vznikala postupně z původních 5 obcí mikroregionu Bělá a rozrůstala se v několika vlnách. K obcím Mikroregionu Bělá se na počátku roku 2005 přidalo dalších 10 obcí Rychnovska a v roce 2006 také obec Deštné v Orlických horách a okresní město Rychnov nad Kněžnou. K zásadnímu rozšíření MAS pak došlo 2007 vstupem sousední MAS Vyhlídka do Sdružení SPLAV a sloučením katastrálních území obcí na území obou subjektů pod působnost MAS Sdružení SPLAV. Území se tak rozšířilo o dalších 15 obcí. Důvodem sloučení území byla blízká spolupráce obou

MAS a blízkost priorit rozvoje území. Od té doby nedošlo k významnějším územním změnám, po odstoupení obce Deštné v Orlických horách v roce 2013 je nyní součástí MAS 31 obcí.

1. 2. 3. ZKUŠENOSTI S ROZVOJEM ÚZEMÍ

Od svého založení zaměřuje Sdružení SPLAV svou činnost na několik hlavních oblastí. Vedle toho základního – uplatnění Programu rozvoje venkova a dalších programů na podporu rozvoje venkova metodou LEADER, je to **zaměstnanost a sociální stabilita regionu, volný čas dětí a mládeže a mezinárodní spolupráce**. V těchto směrech činnosti uskutečnila MAS níže uvedené projekty.

LEADER:

Společně pro lidi a venkov – příprava strategie
Společně pro lidi a venkov 2005
Společně pro lidi a venkov 2006
Společně pro lidi a venkov 2007-13

Zaměstnanost:

Manažerem neziskové organizace I.
Manažerem neziskové organizace II.
Nová příležitost
Regionální průvodci Orlických hor
Vzájemná pomoc
Zemědělcův rok

Volný čas:

Dětský tábor 2005, 2006, 2007, 2008
Letní tábor mládeže 2008, 2009, 2011
Poznávací soutěž Prázdniny s žabkou
Soutěž pro školy Výlet na Hanou

Mezinárodní spolupráce:

Mezinárodní setkání 2005
Česko-polské setkání 2006 a 2007
Local Product Development Network – Síťování v marketingu místní produkce
International Days of Culture – Mezinárodní kulturní dny
Cooperation in Cultural Heritage Utilisation – Spolupráce při využívání kulturního dědictví
Czech, Estonia, Slovakia – same problems, different solutions/Česko, Estonsko, Slovensko – stejné problémy, různá řešení
Villages without Fences – Otevřené vesnice
Gardens at the Weir – Zahrady u SPLAVu

Řada aktivit MAS však probíhá i mimo projektovou činnost, a to formou pravidelných akcí pro veřejnost (Venkovské slavnosti 2010-15, farmářské trhy, výlety, přednášky, soutěže, společenská setkání...), **pravidelných neformálních akcí pro členy MAS** (soutěž v kuželkách, ve střelbě ze vzduchovky, grilování, posezení, zájezdy, prohlídky projektů...), **informací v tisku, propagací činnosti, apod.**

Veškerá činnost MAS je podložena komunitně připraveným strategickým plánem.

První Integrovaná strategie rozvoje pro území MAS byla sestavena v roce 2005 s podporou programu LEADER+ a byla zaměřena především na řešení jednodušších problémů území, řešitelných menšími

finančními prostředky. Tato strategie byla následně rozpracována pro uplatnění programu LEADER ČR 2005 a LEADER ČR 2006 a naplněna 13 podpořenými projekty vnějších subjektů a několika vlastními projekty.

Práce na Strategii rozvoje pro první programové období 2007-13 byly zahájeny v roce 2007 vyhodnocením úspěšnosti předcházející integrované strategie. Bylo posuzováno především plnění stanovených cílů a jejich indikátorů a zjišťováno, proč někde nebylo dosaženo předpokládaných hodnot, o která témata byl největší zájem, jaké subjekty byly nejaktivnější atp. Výsledkem tohoto hodnocení bylo zjištění, že nejprospěšnější je MAS pro své území ve finanční a odborné podpoře projektů z programu LEADER, dále v pomoci znevýhodněným skupinám občanů vytvářením alternativních pracovních míst a sociálních vazeb v obecních komunitách, v nabídce volnočasových aktivit pro děti a mládež a také v přinášení informací a kontaktů na různé venkovské subjekty z jiných částí ČR i zahraničí. Tato zjištění byla využita pro přípravu činnosti MAS v dalším období formou 4 podrobných tematicky zaměřených strategických dokumentů – Strategického plánu LEADER, Strategického plánu Lidské zdroje, Strategického plánu Mládež a Strategického plánu Mezinárodní spolupráce.

Integrovaná strategie komunitně vedeného místního rozvoje na území MAS Sdružení SPLAV pro období 2014-22 je opět založena na podrobném vyhodnocení předcházejícího období. Průběžně byly vyhodnocovány zejména výsledky dosažené při realizaci strategie LEADER, aby strategický plán pro další období pracoval s co nejrealističtějšími cíli. Na základě vyhodnocení předcházejícího období, zjištění zvyšujícího se zájmu o projekty LEADER a některá témata a také na základě předpokladu, že bude rozšířen počet témat, která budou touto metodou podporována, se MAS rozhodla doplnit dosavadní jednotný Strategický plán komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) o 4 úžeji zaměřené kapitoly – **Programový rámec IROP (Rozvoj venkovských obcí), Programový rámec OPZ (Zaměstnanost a sociální stabilita), Programový rámec PRV (Rozvoj zemědělství a dalších podnikatelských aktivit) a Programový rámec OPŽP (Zlepšení a ochrana životního prostředí)**. Každá z těchto kapitol obsahuje jak cíle splnitelné samostatnou činností MAS, tak cíle stanovené pro realizaci projektů LEADER žadatelů z území MAS, tak i cíle uskutečnitelné pouze za spolupráce MAS s jinými subjekty z ČR i zahraničí. Těmito čtyřmi kapitolami SCLLD budou nahrazeny dosavadní strategické plány LEADER, Lidské zdroje, Mládež a Mezinárodní spolupráce platné v předcházejícím období. Další strategické dokumenty budou podle potřeby dopracovány.

Pro veškerou činnost spojenou s tvorbou a realizací strategických dokumentů využívá MAS Sdružení SPLAV především vlastní členskou základnu, zaměstnance MAS, partnerské organizace a veřejnost z území. Významnými partnery při uskutečňování záměrů MAS jsou zástupci obcí na území MAS a dalších orgánů veřejné správy. Velkým přínosem je i možnost přenosu zkušeností a dobré praxe od zahraničních partnerských MAS z Finska, Velké Británie, Polska a Estonska.

1. 3. POPIS ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI A ČLENŮ MÍSTNÍHO PARTNERSTVÍ

příloha č. 3.: Popis postupu zapojení komunity do vypracování SCLLD MAS Sdružení SPLAV

Integrovaná rozvojová strategie komunitně vedeného místního rozvoje území MAS Sdružení SPLAV pro rok 2014-22 je výhradním dílem zaměstnanců a členů místní akční skupiny. Při její přípravě byly z vnějších služeb využity pouze služby facilitátorky pro veřejná projednávání jednotlivých částí dokumentu, Českého statistického úřadu pro získání některých popisných dat, Správy CHKO Orlické hory pro získání informací o jejich činnosti a záměrech pro další období a Centra investic, rozvoje a inovací v Hradci Králové pro zpracování některých mapových podkladů.

1. Přípravné práce pro sestavení strategie probíhaly již v minulém období průběžným monitoringem a vyhodnocováním výsledků projektů LEADER po ukončení každé výzvy. Sběr dat prováděl pověřený zaměstnanec MAS a předkládal jej k vyhodnocení, přípravě dalších výzev a porovnání s cíli aktuálního SPL členům Programového výboru na jejich pravidelných zasedáních. Ti následně přednesli výslednou informaci na nejbližším zasedání Valné hromady MAS. **Díky tomuto postupu měli členové MAS v každé chvíli vždy aktuální informace o plnění cílů Strategického plánu LEADER a podnět k diskuzi a zamyšlení nad nastavenými cíli a indikátory.**

2. Vlastní práce na analytické části strategie pro období 2014-22 byly zahájeny na počátku roku 2013. Probíhaly víceokolejně.

- Úkolem pověřeného zaměstnance MAS byl výběr statistických dat vztahujících se k území a na jejich základě zpracování objektivního profilu území s vyzvednutím vývojových trendů, kvalit a nedostatků v té které oblasti.

- Další zaměstnanec MAS studoval územní a strategické plány obcí a vyhledával plánované záměry a rozvojové plochy na území obcí jako podklad pro formulaci opatření a indikátorů strategie.

- Úkolem členů Programového výboru byl sběr informací, názorů a námětů od členů MAS a členů Zastupitelstev obcí z území MAS. Při těchto vícehodinových návštěvách každé z obcí byly zástupcům obce pokládány stejné otázky týkající se aktuální situace v obci i záměrech do budoucna, zjišťovány názory na činnost MAS a předávány informace o připravovaném strategickém dokumentu a jeho významu. Stejný postup, tedy osobní jednání, diskuze, vysvětlování, byl zvolen i při komunikaci s členy MAS. Zasedání Valné hromady bylo v letech 2013-14 za účelem projednávání připravovaného strategického plánu uspořádáno 8x, k rozhovorům s členy MAS byly využívány i další vhodné příležitosti. Výsledkem této rozsáhlé akce bylo zjištění aktuální situace v obcích a plánovaných aktivit obcí a dalších subjektů z území MAS jako podklad pro formulaci problémů území a cílů MAS v jejich odstranění a také jako podklad pro doplnění seznamu připravovaných záměrů o další, neveřejné, subjekty.

- Členové MAS s pomocí zkušené facilitátorky přizvali k diskuzi o regionu veřejnost. Bylo uspořádáno 10 setkání s různými zájmovými skupinami občanů zastupujícími celé spektrum obyvatel obcí. Výsledky těchto řízených diskuzí byly opět zohledněny při formulaci problémů území a cílů MAS pro další období. Práce s veřejností probíhala i na webových stránkách Sdružení SPLAV a dalších.

- V rámci příprav i vlastního zpracování SCLLD bylo rovněž realizováno 5 dotazníkových šetření, které byly adresovány představitelům všech obcí v územní působnosti MAS. Šetření se zúčastnili všichni starostové v území. Výstupy dotazníkových průzkumů jsou samostatnou kapitolou strategie.

- Všechny získané informace a zpracovávané dokumenty byly průběžně diskutovány na poradách zpracovatelského týmu SCLLD, který byl sestaven ze zaměstnanců MAS, členů Programového výboru a několika představitelů zájmových skupin, porovnávány a provázány a zapracovávány do připravovaných dokumentů. Jednotlivé kapitoly strategického plánu byly před ukončením opět předkládány členům MAS k diskuzi, posouzení a schválení. Pro každou obec byla zpracována tzv. Karta obce obsahující základní popis, investiční záměry pro obd. 2014-22, demografické zvláštnosti, názory veřejnosti na obec, doporučení MAS k rozvoji obce a posléze i seznam opatření Integrované strategie MAS, kterými bude možné rozvojové projekty realizovat. Karty byly předány zastupitelstvům obcí k posouzení a připomínkování a chybějící údaje byly doplněny. **Díky takto zvolenému postupu zohledňuje zpracovaná analytická část objektivní situaci území MAS i subjektivní pocity jeho obyvatel a je správným podkladem pro stanovení strategických cílů pro příští období.**

3. Vyústěním analytických prací byla formulace SWOT analýzy. Na základě předchozích zjištění zpracoval řešitelský tým seznam slabých a silných stránek, hrozeb a doporučení pro území MAS. Tento první návrh byl předán členům MAS k diskuzi. Pod vedením facilitátorky byli členové MAS a další zájemci rozděleni do 3 zájmových skupin (veřejná správa, podnikatelé, neziskové organizace) a hodnotili navržené teze ze svého hlediska přidělováním bodů a navrhováním vlastních tezí. Soubor návrhů i bodových hodnocení byl facilitátorkou zpracován a následně zapracován do SWOT analýzy

pověřeným členem realizačního týmu. **Výhodou takto zpracované SWOT analýzy je uplatnění zásadních názorů všech zájmových skupin občanů ve společném dokumentu.**

4. SWOT analýzu převzal realizační tým projektu k formulaci rozvojových potřeb a rozvojového potenciálu. Po vypracování prvních návrhů Stromu problémů a Stromu cílů, byly tyto dokumenty opět předány členům MAS k posouzení. **Programový výbor vytyčil tři hlavní témata plánu činnosti MAS na období 2014-22 – Občané, Prostředí a Podnikání**, která zahrnují veškerou problematiku na území MAS, a formuloval cíle, kterých by bylo potřeba dosáhnout. Největší diskuze mezi členy MAS se odehrála právě nad vhodnou formulací mise MAS a vize jejího působení tak, aby byla přiměřená možnostem MAS a zároveň byla pro území MAS skutečně významná a jedinečná. Diskuze probíhala i prostřednictvím e-mailu a na webových stránkách MAS.

5. Souběžně rozpracovávali členové realizačního týmu stanovené tematické oblasti do jednotlivých opatření a podopatření. Ta byla opět předmětem četných porad týmu a odsouhlasený návrh byl předložen členům Valné hromady. Facilitátorkou připravená hra, při níž jednotliví účastníci hovořili o svých projektových záměrech, prověřila komplexnost navržených opatření. Chybějící témata byla na místě diskutována a doplněna, nevyužitá opatření byla odstraněna. Valnou hromadou předschválený dokument byl dopracován členy realizačního týmu, rozeslán členům k připomínce a zveřejněn na webových stránkách MAS. Souběžně proběhlo i projednání seznamu opatření a podopatření v zájmových skupinách. Diskuze byly vedeny nad podrobností podopatření, o výdajích, které budou podporovány, i předpokládaném zájmu žadatelů o dané téma. **Soubor priorit, opatření a podopatření tak obsahuje možnost podpořit všechny známé projektové záměry z území MAS, které se shodují s jejími cíli.**

6. V roce 2015 pokračovaly práce na sestavení strategického plánu přípravou Akčního plánu a Plánu implementace SCLLD. Veřejnost, starostové obcí i členové MAS byli znovu dotázáni na připravované záměry, cíle a opatření strategie byly konzultovány na odborných pracovištích ORP Rychnov n/K., Úřadu práce v RK, Správy CHKO Orlické hory, v řadě vzdělávacích institucí a ve všech obcích na území MAS. Souběžně se schvalováním finální podoby jednotlivých operačních programů nabyly na intenzitě i konzultace připravovaných záměrů. Členové realizačního týmu se účastnili mnoha školení, která k přípravě SCLLD organizovaly řídicí orgány jednotlivých programů i další subjekty. MAS se také intenzivně zapojila do spolupráce v rámci Krajské sítě MAS, kde proběhlo mnoho diskuzí a výměny know-how. Doposud zpracované části SCLLD (analytická a strategická) byly v dubnu předány k oponentuře pověřené agentuře MMR a v červenci byla MAS předána doporučení k úpravě některých částí. Náměty byly diskutovány v MAS a jsou zapracovány do výsledného dokumentu. **Dokument je tak připraven k oponentuře u jednotlivých ŘO.**

7. Nejvýznamnějšími kapitolami SCLLD dokončovanými v druhé polovině roku byla kapitola Monitorovacích indikátorů, Akční a Implementační plán a Programové rámce. Seznam možných indikátorů byl vypracován zaměstnancem MAS s využitím Národního číselníku indikátorů a indikátorů jednotlivých operačních programů. Vhodné indikátory vybrané z těchto zdrojů byly doplněny dalšími indikátory navrženými členy realizačního týmu. Poměrně obsáhlý seznam pak byl členy MAS redukován podle možnosti sledování a plnění indikátoru činností MAS. Složitě bylo přiřazení cílových hodnot k finálním indikátorům, proto byly cílové hodnoty mnohokrát diskutovány jak na půdě MAS, tak i KS MAS a s dalšími subjekty. Stejně složitě bylo zjistit i výchozí hodnoty u výsledkových indikátorů. V některých případech bylo využito hodnot doporučených řídicími orgány, jindy hodnot zjištěných ze statistických údajů, a v řadě případů i osobním zjištěním např. konzultací s pracovníky Úřadu práce v Rychnově n/K. a Odb. sociálních služeb MěÚ tamtéž. **Indikátory tak vycházejí z nejaktuálnějších dat a vývojových trendů.**

8. Akční plán, tedy harmonogram výzev jednotlivých opatření MAS se stanovením alokací, hodnot indikátorů a preferenčních kritérií, byl vícekrát v průběhu roku aktualizován z důvodu změn v Operačních programech, časových posunů i změn v přidělovaných alokacích. Spolupracovali na něm

zaměstnanci kanceláře se členy 4 pracovních skupin MAS – veřejná správa, podnikání, neziskové činnosti a péče o krajinu. Nejintenzivnější byly diskuze v květnu až srpnu, kdy práce pracovních skupin vrcholila. Každá z nich měla na starost návrh akčního plánu v opatřeních podle svého zaměření a jeho projednání s veřejností. Navržené alokace, harmonogram výzev, indikátory i preferenční kritéria byly předloženy Valné hromadě MAS k posouzení v září 2015 na společném zasedání se starosty obcí a měst z území ORP Rychnov n/K. V průběhu posledních měsíců před odevzdáním strategického plánu Ministerstvu pro místní rozvoj byly dohodnuté texty drobně upravovány v souvislosti s novými metodickými pokyny řídicích orgánů jednotlivých OP a zpracovávány do 4 Programových rámců.

9. Společně s Implementačním plánem zpracovaným zaměstnanci MAS na základě zkušeností z předcházejících období a v souladu s pravidly jednotlivých operačních programů byl Akční plán předložen členům Sdružení SPLAV k projednání a schválení nejprve dne 3. 12. na zasedání Programového výboru a po jeho odsouhlasení dne 10. 12. 2015 Valné hromadě MAS. Na tomto zasedání **schválili** členové Valné hromady MAS **Programové rámce a Akční plán strategického plánu komunitně vedeného místního rozvoje** a pověřili kancelář MAS jeho podáním na MMR.

příloha č. 9.: Doklady o komunitním projednávání SCLLD MAS Sdružení SPLAV

1. 4. PŘEHLED ČLENŮ TÝMU PRO PŘÍPRAVU A ZPRACOVÁNÍ STRATEGIE

Realizační tým pro přípravu SCLLD byl složen z těchto osob:

Zaměstnanci Sdružení SPLAV, z.s.

1. Koordinátor tvorby Strategie komunitně vedeného místního rozvoje v MAS Sdružení SPLAV, garant strategické části a Akčního plánu: Ing. arch. Kateřina Holmová, manažerka MAS
2. Garant analytické části dokumentu, Programových rámců a hodnot indikátorů: Mgr. Petr Olšar, analytik MAS
3. Garant vyhodnocení a evaluace ISÚ a SPL 2007-13, finančního a časového plánu realizace SCLLD: Renata Horáková, finanční manažerka MAS
4. Grafička, dokumentaristka, garant projektů spolupráce a animace: Ing. Kristina Garrido, mezinárodní koordinátorka MAS
5. Zpracovatel karet obcí, garant zapojení veřejné správy: Bc. Vladimír Bukovský, projektový manažer MAS

Služby

6. Facilitátor veřejných projednávání: Ing. Martina Doskočilová

Členové Programového výboru MAS – 7 osob

Představitelé zájmových skupin MAS – 8 osob

Členové MAS – 36 osob

Členové Zastupitelstev obcí na území MAS – 45 osob

Veřejnost – cca 86 přímo zapojených osob, 35 000 obyvatel regionu

2.

ČÁST

ANALYTICKÁ

2. 1. SOCIO-EKONOMICKÁ ANALÝZA ÚZEMÍ

příloha č. 10.: Statistická data území MAS Sdružení SPLAV

Socioekonomická analýza obsahuje základní informace o území MAS podstatné pro zpracování SWOT analýzy a Analýzy problémů a potřeb. Doplnující informace k prioritním oblastem, tématům a aktivitám, které jsou zařazeny do strategického plánu MAS, jsou dále uvedeny v kartách jednotlivých obcí (příloha 12) a kapitolách 3.3 a 3.4 Strategické části SCLLD.

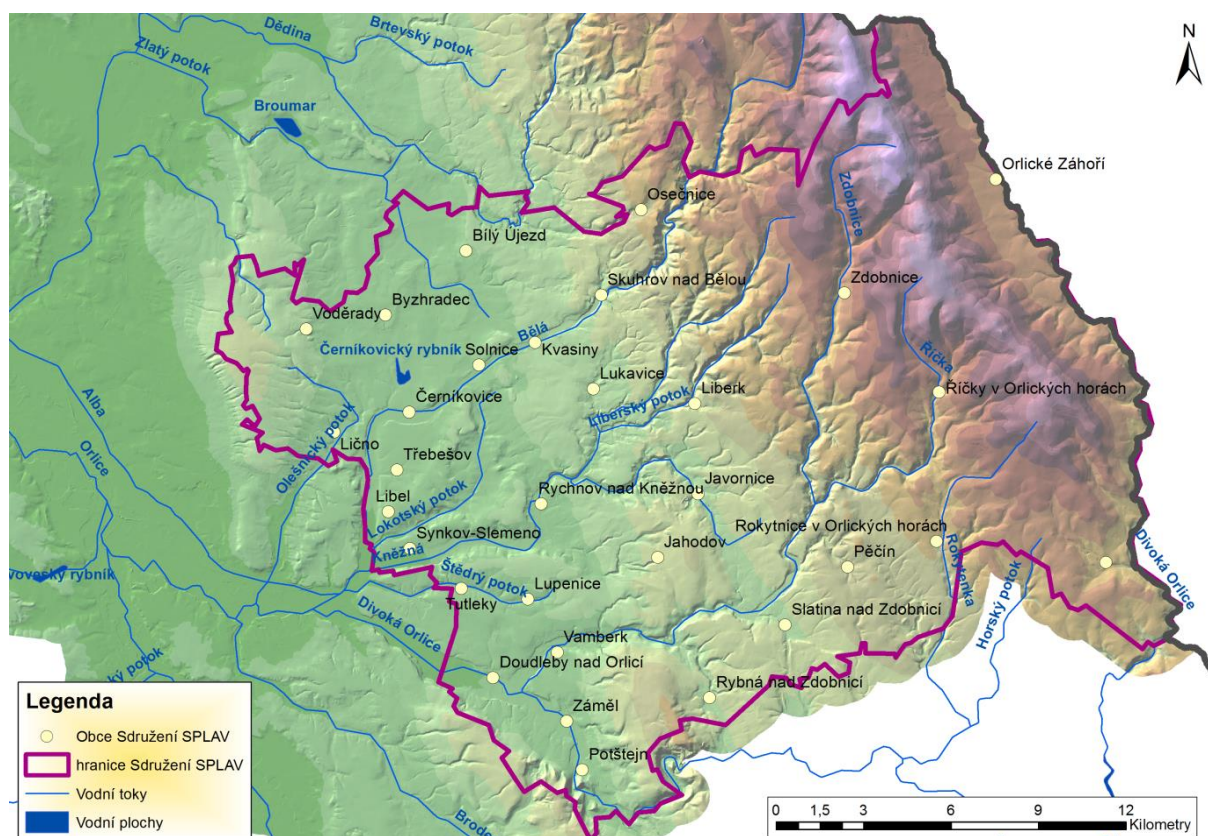
2. 1. 1. ÚVOD

Území, které zahrnuje MAS Sdružení SPLAV, z.s., se nachází v severovýchodní části Čech při hranicích s Polskem. Celé leží v Královéhradeckém kraji, v okrese Rychnov nad Kněžnou. Území Sdružení SPLAV tvoří dva rozdílné krajinné celky, a to Orlické hory na východě a Podorlická pahorkatina na západě a jihozápadě území. Geomorfologicky patří území do Sudetské soustavy.

Orlické hory se dále dělí do tří částí, z nichž na území MAS leží nejvyšší a zároveň i nejrozsáhlejší část hor – Deštenská hornatina. Součástí MAS je i hlavní hřeben Orlických hor, i když samotný nejvyšší vrchol (Velká Deštná), již leží cca 400 m mimo území MAS. Nejvyšším bodem v území MAS je vrchol hory Koruna s 1101 m. n. m., ležícím na severovýchodě území na katastru obce Liberk. Kromě toho některé další vrcholy překračují výšku 1000 m. n. n. - Jelenka 1083, Tetřevce 1043, Maruša 1042, U Kunštátské kaple 1041 a Homole 1001 m. n. m.

Na východ, směrem k Orlickému Záhoří a dále do Polska, mají Orlické hory výrazný sklon, zatímco na západ, do vnitrozemí se snižují mnohem pozvolněji. Zde přecházejí do mnohem širší Podorlické pahorkatiny a dále pak do Týništské kotliny, která je součástí Orlické tabule. Nejnižšími body území MAS jsou jednak hladina Divoké Orlice v místě, kde opouští hranice Sdružení SPLAV nedaleko Doudleb nad Orlicí, a také území okolo soutoku Kněžné a Bělé na katastru obce Synkov-Slemeno (obě cca 275 m. n. m.).

Výškové rozdíly na území MAS se projevují i v rozdílnosti podnebí. Na jihozápadě je podnebí mírné a

poměrně teplé, v oblasti Orlických hor je chladnější s větším množstvím srážek, na hřebenech hor je pak chladné s častým výskytem sněhových srážek.

mapa: fyzická mapa území

Z hlediska správního uspořádání je území MAS tvořeno především správním obvodem obce s rozšířenou působností (SO ORP) Rychnov nad Kněžnou. Do území MAS Sdružení SPLAV patří všechny obce tohoto SO ORP s výjimkou tří malých obcí jihu správního obvodu, a to Lhot u Potštejna, Polomi a Prorub. Na druhé straně jsou pak součástí MAS Sdružení SPLAV dvě obce ze sousedního SO ORP Kostelec nad Orlicí (Doudleby nad Orlicí a Tutleky).¹⁾

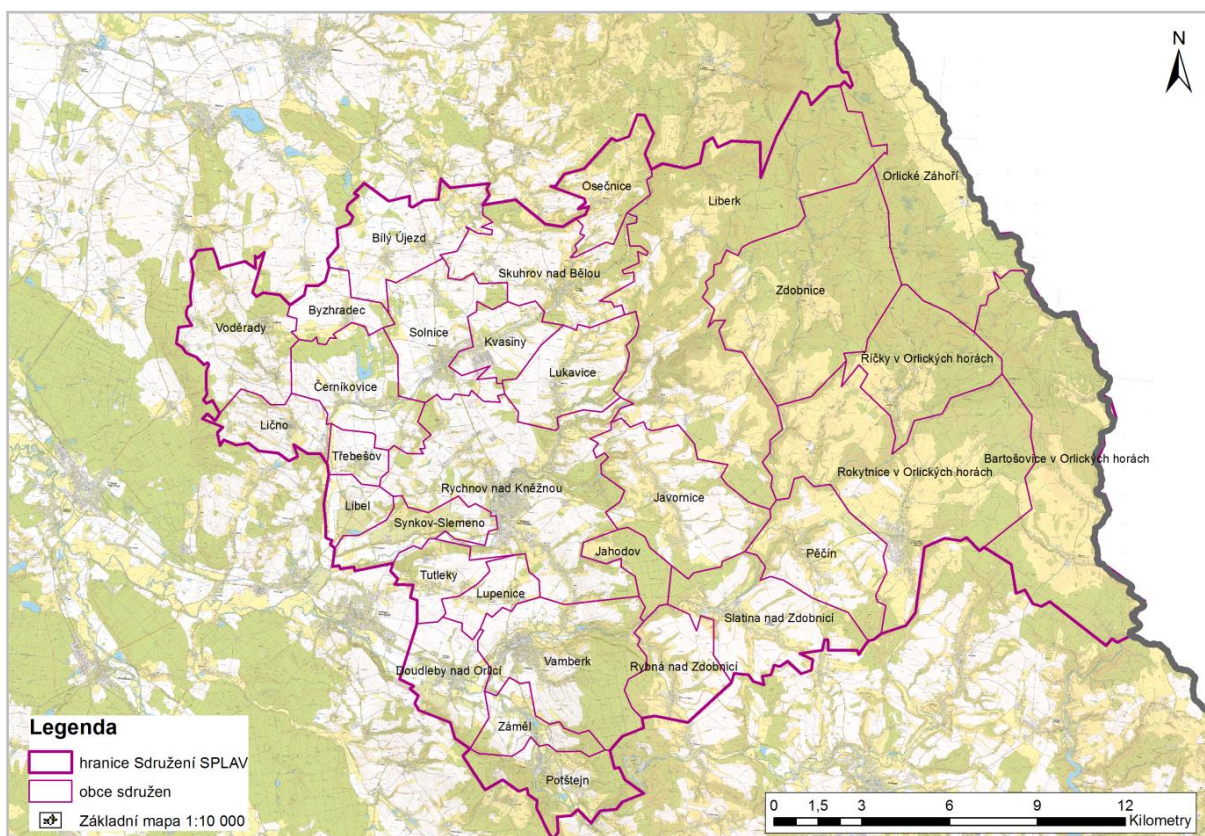
Jak vyplývá z úvodních odstavců, reliéf MAS je poměrně členitý, zejména pak jeho horská část. Na druhé straně podhorská část ležící na západě a jihozápadě MAS má terén jen velmi mírně zvlnitý. Odlišnosti mezi těmito dvěma částmi MAS se netýkají jen přírodních podmínek, ale i osídlení, příp. dalších charakteristik. Proto jsou zpracovány některé ukazatele zvlášť za obce, ležící v Orlických horách

¹⁾ Některá data jsou k dispozici pouze za správní obvody. Vzhledem k tomu, že se území v podstatě kryje se SO ORP Rychnov nad Kněžnou, jsou v těchto případech použita data správních obvodů jako hodnoty za celé území MAS SPLAV. Vždy je to v textu, příp. v tabulce uvedeno.

(horská oblast) a ostatní obce, ležící mimo toto pohoří (podhorská oblast). Rozmístění obcí a vymezení dle oblastí ukazuje přiložená mapa (kartogram).

Celková rozloha MAS je 481 km² (téměř polovina rozlohy okresu Rychnov n/K), obě části MAS (horská i podhorská) jsou přibližně stejně rozsáhlé. Přitom však počet obyvatel obou částí je značně odlišný. Zatímco v podhorské části žilo k 1. 1. 2015 celkem 30 409 obyvatel, na území horské části MAS bydlelo pouze 5 127 obyvatel. Na území horské části se nachází jediné město – Rokytnice v Orlických horách, ostatní města i obce nad 1000 obyvatel jsou již v podhorské části.

mapa: mapa obcí

Platné k 1. 1. 2015

Hustota zalidnění v území MAS činí přibližně 74 obyvatel na 1 km² a je výrazně podprůměrná, jak při srovnání Královéhradeckého kraje, tak zejména České republiky, kde je téměř dvojnásobná. Velmi nízká hustota je především v horské části MAS, kde se pohybuje jen kolem 21 obyvk/km² (z toho v několika horských obcích je hustota zalidnění nižší než 10 obyvatel na 1 km²). Podhorská oblast má hustotu mnohem vyšší, a to 129 obyvatel/km².

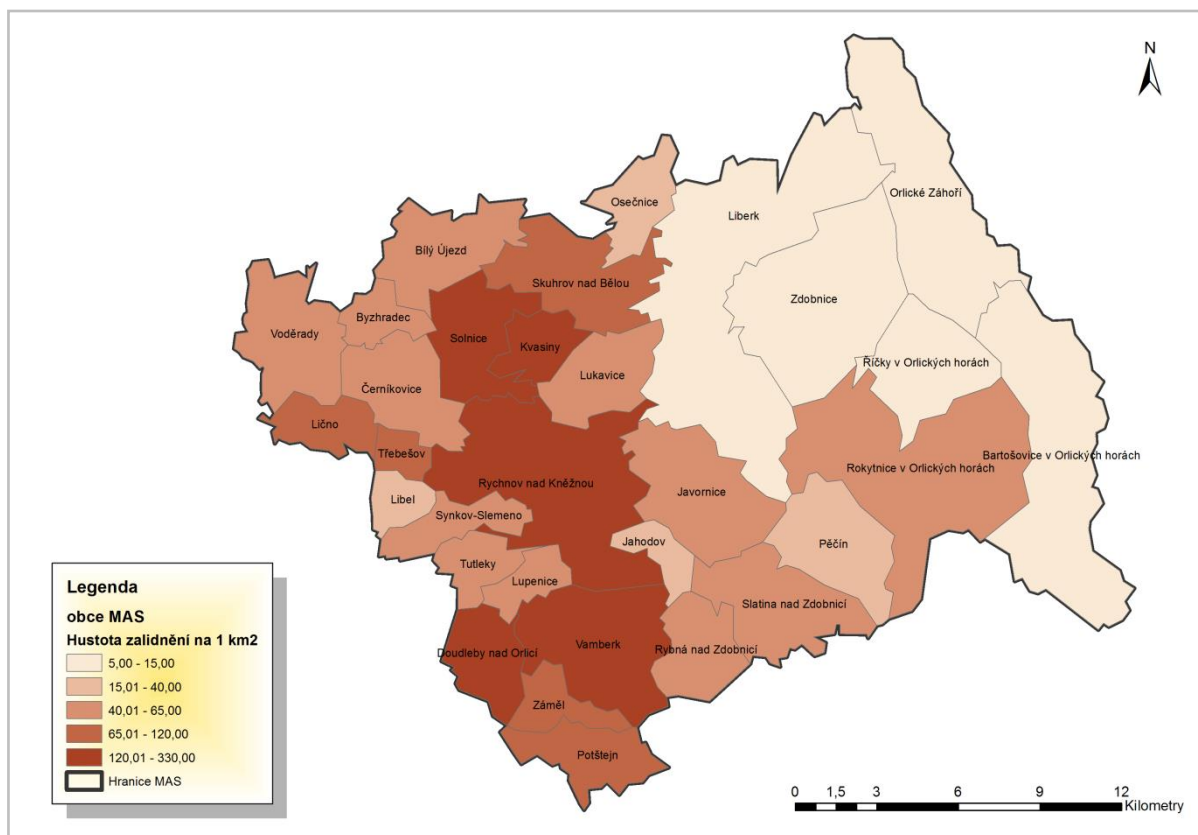
Podle evropských kritérií (definice Eurostatu i OECD) se za venkovskou oblast považuje území, v němž hustota zalidnění nepřesáhne hodnotu 150 obyvk./km². Z hlediska tohoto ukazatele se tak MAS Sdružení SPLAV jeví jako jednoznačně venkovské území. Na úrovni obcí pak hodnotu 150 obyvatel na km² překračuje pouze pět obcí (města Rychnov n/K, Vamberk a Solnice a další dvě obce Kvasiny a Douleby n/O).

Nízká hustota zalidnění, zejména pak při hranicích s Polskem, je z velké části ovlivněna konfigurací terénu. Většina obcí leží na území Orlických hor nebo podhůří. To dokládá i průměrná nadmořská výška jedné obce (měřeno v centrální zastavěné části obce, která je obvykle nižší než okolní části) v rámci

řešeného území. Činí více než 400 m.n.m. (v rámci kraje je průměr 339 m.n.m.), ale v obcích při hranicích s Polskem přesahuje 600 m.n.m.

Dalším faktorem nižší zalidněnosti území je periferní poloha v rámci České republiky (území při hranicích s Polskem). Po vstupu Česka i Polska do EU a Schengenského prostoru se sice faktor polohy v příhraničí částečně marginalizoval, nicméně úplné odstranění této bariéry je dlouhodobou otázkou.

mapa: hustota zalidnění obcí – počet obyvatel na 1 km²

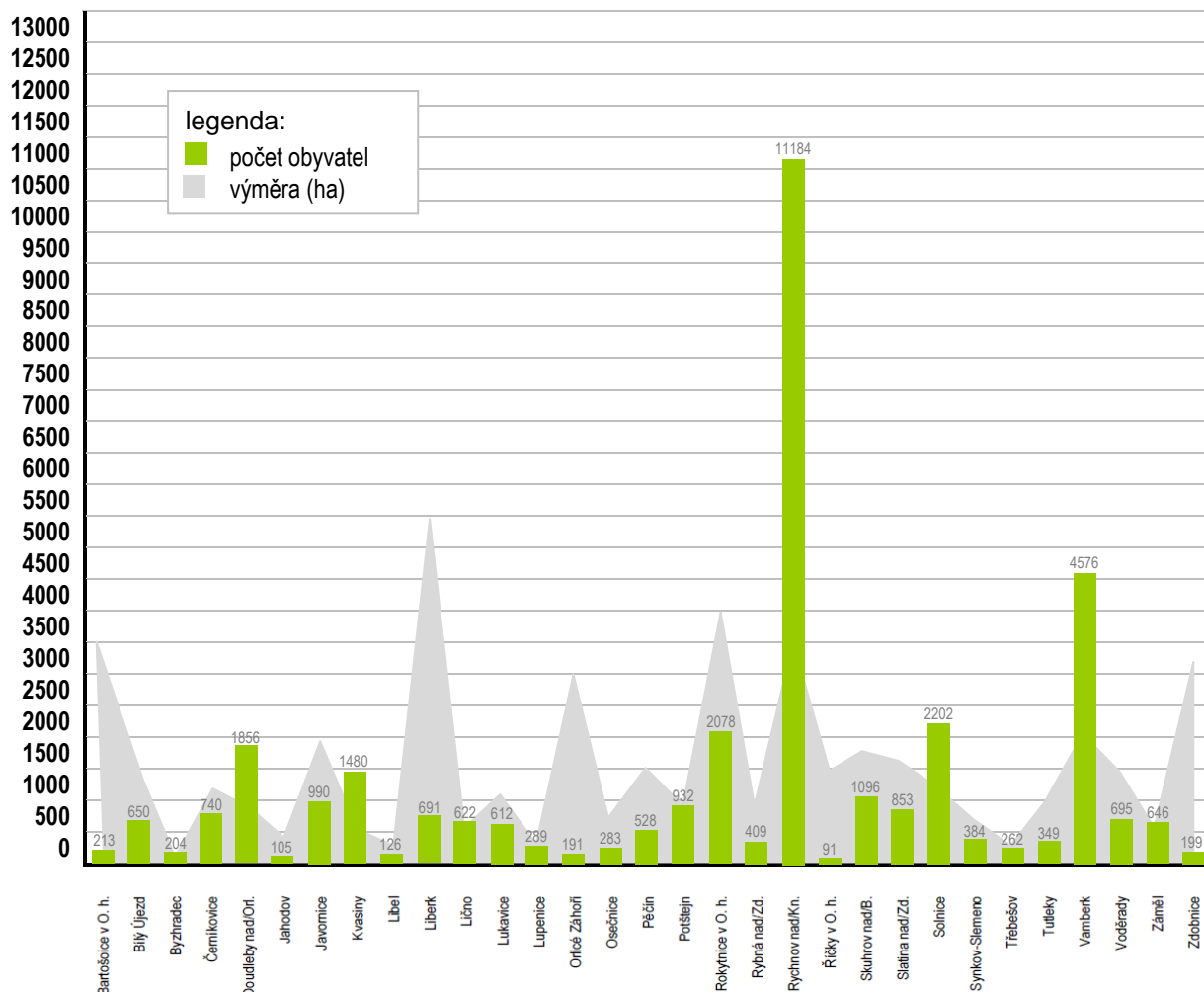
Platné k 1. 1. 2014

V území MAS Sdružení SPLAV převažují zejména malé obce a obce střední velikosti. Pouze jediné město (Rychnov n/K) má více než 10 tis. obyvatel, tři zbývající města (Vamberk, Rokytnice v Orlických horách a Solnice) mají 2-5 tis. obyvatel a ještě další tři obce (Doudleby nad Orlicí, Kvasiny a Skuhrov nad Bělou) mají mezi 1-2 tis. obyvateli. Všechny ostatní obce mají méně obyvatel, z toho Říčky v Orlických horách a Jahodov méně než 100 obyvatel. Převahu malých obcí dokládá např. skutečnost, že zatímco v České republice žije v obcích do 1 000 obyvatel jen cca 17 % obyvatelstva, v MAS Sdružení SPLAV je jejich podíl téměř dvojnásobný (32 %).

Celé území MAS je zahrnuto do Euroregionu Glacensis, což je nadnárodní sdružení měst a obcí a dalších právnických osob na území Královéhradeckého, Pardubického a části Olomouckého kraje (na české straně) a přilehlé části polského území. Sídlem sdružení na české straně je Rychnov nad Kněžnou. Cílem sdružení je podpora rozvoje území a spolupráce v oblasti územního plánování, hospodářství, ochrany životního prostředí, infrastruktury, cestovního ruchu, školství, kultury a sociální oblasti.

Většina obcí v území MAS je součástí Dobrovolného svazku obcí Rychnovsko. Na území MAS dále působí několik menších svazků obcí.

graf: počet obyvatel a výměra obcí (platné k 1. 1. 2015)

2. 1. 2. OBYVATELSTVO – VÝVOJ, VĚKOVÁ STRUKTURA, VZDĚLANOST A DALŠÍ CHARAKTERISTIKY

Dlouhodobý vývoj obyvatelstva v území je poměrně příznivý a odpovídá celostátní tendenci růstu počtu obyvatel. Během posledních 50 let (od r. 1961) se počet obyvatel v MAS zvýšil o téměř 8 %. Růst počtu obyvatel v území se však zastavil již na přelomu tisíciletí a mezi roky 2001-2011 počet obyvatel v území pak už ubývá. Již delší dobu dochází k nepříznivému demografickému vývoji zejména v horské části MAS, kde obyvatelstva z různých příčin ubývá již mnoho desetiletí. Ani většina podhorské části MAS však nezaznamenávala příznivý vývoj, protože na celkovém růstu počtu obyvatel se téměř výhradně podílelo okresní město Rychnov n/K. Pokud bychom toto město nebrali v úvahu, i v této části by docházelo spíše k poklesu počtu obyvatel.

Po roce 2000 dochází ve vývoji počtu obyvatel v řešeném území ve srovnání s obdobím 2. poloviny 20. století ke změnám, a to hned v několika rovinách:

- Z hlediska populačního vývoje MAS jako celku se dosavadní přírůstek počtu obyvatel mění v jeho úbytek.

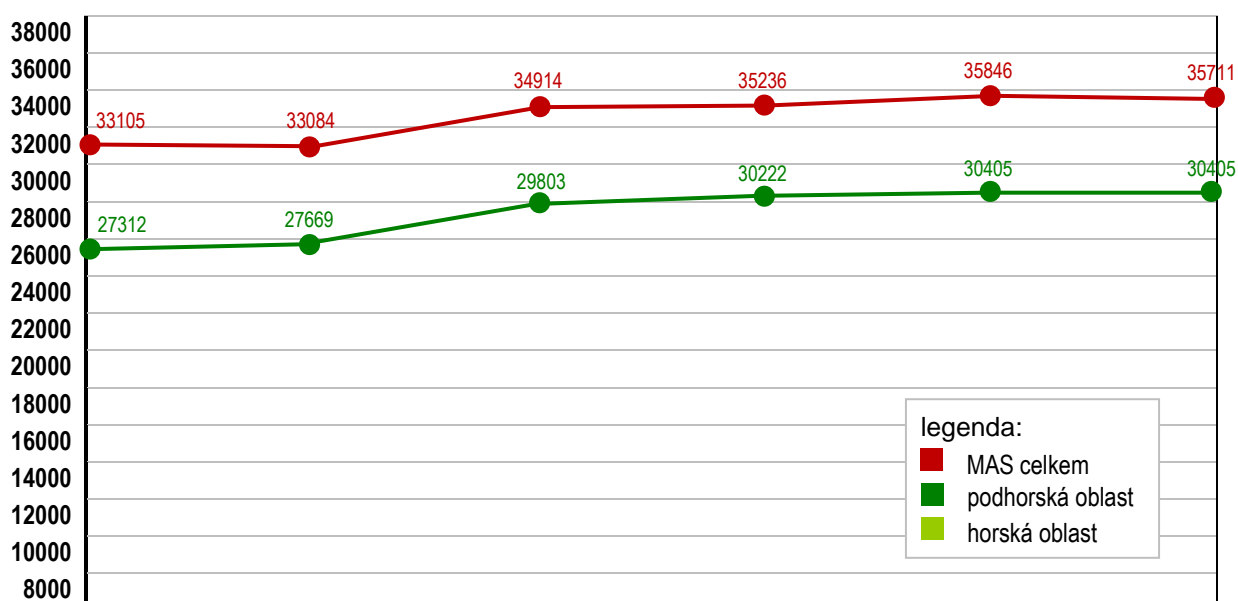
- Zásadnější je pak změna demografického vývoje v rámci velikostních skupin obcí. Pokles počtu obyvatel zaznamenávají tři ze čtyř měst a zároveň největších obcí MAS (Rychnov n/K, Vamberk a Rokytnice v Orlických horách), přičemž dříve byly všechny tyto obce populačně růstové. Na druhé straně většina menších obcí, dříve demograficky úbytkových, populačně přibývá. Největší absolutní nárůst počtu obyvatel zaznamenávají Kvasiny, relativně pak malé obce Říčky v Orlických horách a Jahodov.

tabulka: dlouhodobý vývoj obyvatelstva v letech 1961 – 2011

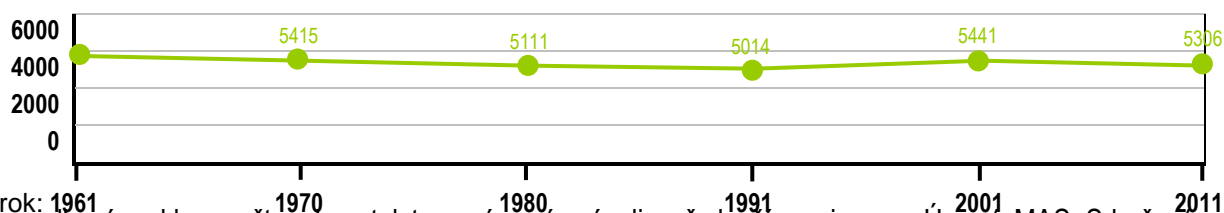
území	vývoj počtu obyvatelstva podle SLDB						index vývoje obyv.	
	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2011/ 1961	2011/ 2001
podhorská část MAS	27 312	27 669	29 803	30 222	30 405	30 405	113,8	100,0
horská část MAS	5 793	5 415	5 111	5 014	5 441	5 306	91,6	97,5
MAS celkem	33 105	33 084	34 914	35 236	35 846	35 711	107,9	99,6
okres Rychnov n/Kněž.	77 122	76 751	79 491	78 144	78 294	79 251	102,8	101,2
Královéhradecký kraj	540 838	540 337	561 385	552 809	550 724	555 683	102,7	100,9
Česká republika	9 571 531	9 807 697	10 291 927	10 302 215	10 230 060	10 562 214	110,4	103,2

Pramen: ČSÚ

graf: vývoj počtu obyvatel v území

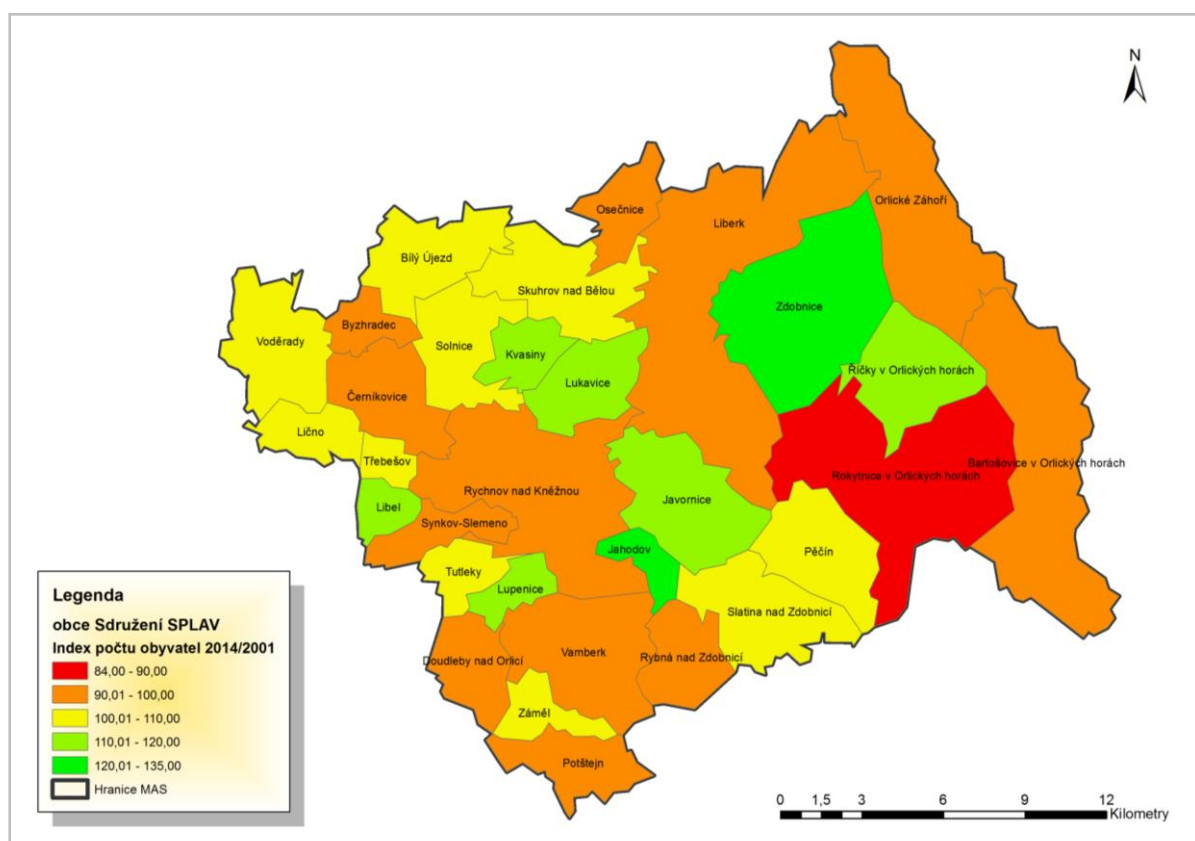
5793

Na celkový pokles počtu obyvatelstva v území má vliv především migrace. Území MAS Sdružení SPLAV je především v posledních letech výrazně migračně ztrátové. Zatímco v rámci Královéhradeckého kraje, ale i okresu Rychnov nad Kněžnou převažují přistěhovalí nad vystěhovalými, v řešeném území je tomu naopak. Na zápornou migrační bilanci má vliv především podhorská část MAS, kde dlouhodobě obyvatelstvo ubývá.

Na území MAS se stále zřetelněji projevují změny ve věkové struktuře obyvatelstva. Je patrný trend stárnutí populace, soustavně klesá podíl dětské složky a naopak zvyšuje se zastoupení seniorské části populace. Počátkem roku 2015 již žilo v území 6 200 obyvatel starších 65 let. Již třetím rokem počet seniorů ve věku 65 a více let převýšil počet dětí do 15 let. Procentuální podíl seniorů dosáhl hodnoty 17,4 %. V rámci Královéhradeckého kraje i České republiky je podíl seniorů ještě výraznější, v kraji dokonce dosáhl hodnoty 19 %.

mapa: index vývoje počtu obyvatel obcí 2014/2001

Nejčteněji je v území MAS zastoupena produktivní složka populace. Přibližně dvě třetiny občanů bylo ve věku 15-64 let, což odpovídá i zastoupení těchto obyvatel v rámci vyšších celků, kam sledovaný region náleží.

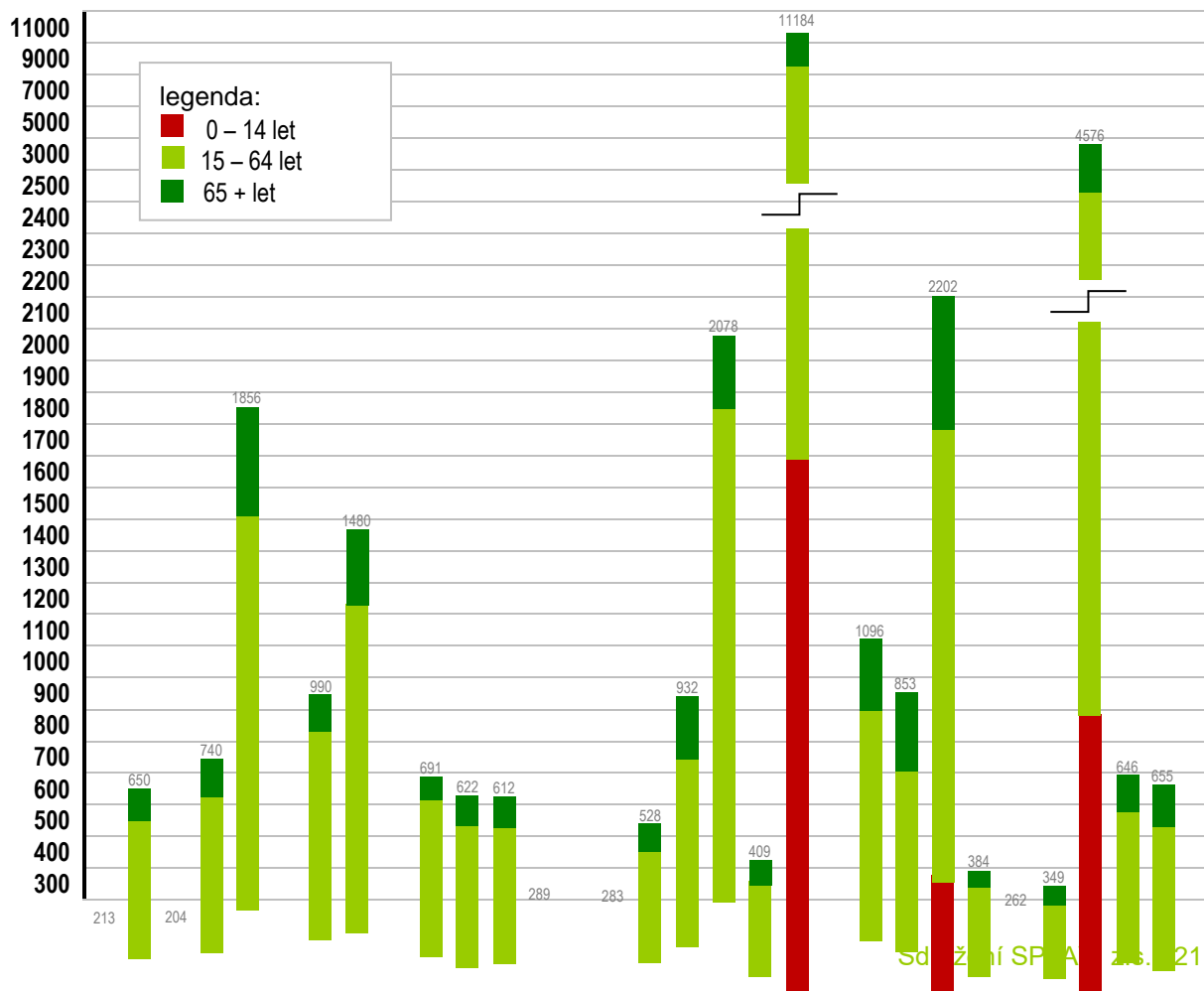
V rámci porovnání obou částí MAS – co se týká věkového složení – převažuje starší obyvatelstvo spíše v podhorské části území. Relativně nejvíce dětí do 15 let se vyskytuje v Pěčině a Orlickém Záhoří, naopak v Říčkách žije vůbec nejméně dětí (jak absolutně, tak i v celkovém podílu na obyvatelstvu obce). Seniorská složka je nejméně zastoupena v Orlických horách (zejména Bartošovice, ale i další obce), na druhé straně v Potštejně je jejich zastoupení téměř dvojnásobné a blíží se pětině tamní populace, podobně jako v nedalekém Vamberku.

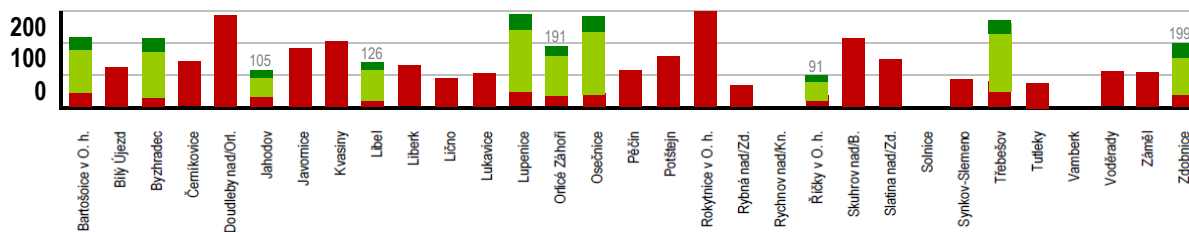
tabulka: věková struktura obyvatelstva k 1. 1. 2015

území	počet obyvatel 1. 1. 2015	v tom absolutně			v %		
		0-14 let	15-64 let	65+ let	0-14 let	15-64 let	65+ let
podhorská část MAS	30 409	4 652	20 353	5 404	15,3	66,9	17,8
horská část MAS	5 127	786	3 545	796	15,3	69,1	15,5
řešené území celkem	35 536	5 438	23 898	6 200	15,3	67,3	17,4
okres Rychnov n/Kněžnou	78 926	12 235	52 397	14 294	15,5	66,4	18,1
Královéhradecký kraj	551 590	82 902	363 915	104 773	15,0	66,0	19,0
Česká republika	10 538 275	1 601 045	7 056 824	1 880 406	15,2	67,0	17,8

Pramen: ČSÚ

graf: vývoj počtu obyvatel v území

Pro území je typická poněkud nižší sídelní stabilita, jelikož jen necelých 47 % obyvatelstva se narodilo v obci současného trvalého bydliště. V rámci kraje i České republiky přibližně polovina obyvatelstva žije ve stejné obci, kde se narodilo. Malá stabilita území je typická zejména pro pohraniční horské obce, v Říčkách v Orlických horách nebo ve Zdobnici se více než 2/3 tamních obyvatel během života do obce přistěhovali, v Bartošovicích je to dokonce více než tři čtvrtiny obyvatel. Od posledního sčítání je patrný všeobecný trend poklesu počtu obyvatel, kteří se narodili v obci současného bydliště. Celkově je přirozeně nižší sídelní stabilita v horské části MAS.

hodnocení: Území MAS je populačně stabilní, avšak s výrazným nárůstem podílu obyvatel ve vyšších věkových skupinách v posledních letech.

- + stabilní vývoj počtu obyvatel bez výraznějších výkyvů;
- úbytek obyvatel po roce 2000, zejména migrací;

vývojové trendy: stárnutí obyvatel, migrační odliv

prioritní oblast: B. Občané

cíle: Obnova tradičních sociálních vazeb v rodinných i obecních komunitách, posílení odpovědnosti obcí za znevýhodněné občany a odpovědnosti občanů za prosperitu obce

téma: průřezové téma, tj. částečně řeší všechny aktivity priority B (občané)

Z hlediska vzdělanosti je na tom poněkud lépe podhorská část MAS, kde podíl obyvatel se středoškolským vzděláním přesahuje celostátní i ostatní průměry a podíl vysokoškoláků se těmto průměrům blíží. Je to opět způsobeno okresním městem, které má vyšší podíl vzdělanějších obyvatel než ostatní obce. V horské části je pak podíl obyvatel se středoškolským vzděláním a zejména pak vysokoškolským vzděláním výrazně podprůměrný. Nejméně příznivé hodnoty mají především malé obce v území (výjimkou je obec Jahodov poblíž Rychnova n/K, kde v době posledního sčítání bydlela více než pětina vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva). Celkově se vzdělanost obyvatelstva mezi sčítáními 2001 a 2011 se ve většině obcí zvýšila (měřeno podílem středoškolsky i vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva), byť nadále zůstává mírně podprůměrná.

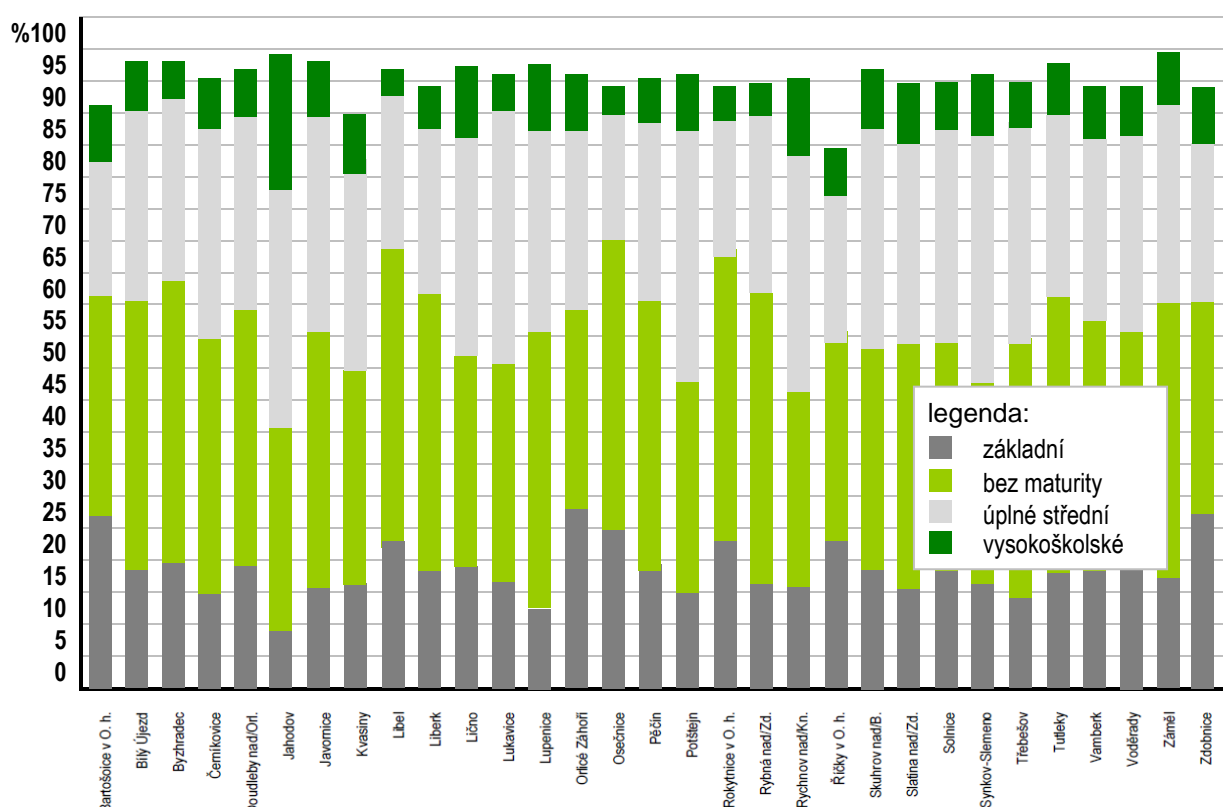
tabulka: sociální charakteristiky obyvatelstva dle SLDB 2011

území	počet obyvatel 2011	z toho rodáci (v %)	vzdělanost obyv. ve věku 15+ (v %)		rodinný stav obyvatelstva (v %)			
			SŠ	VŠ	svobodní	ženatí/vdané	rozvedení	ovdovělí
podhorská část MAS	30 405	47,2	33,3	9,4	39,5	44,8	9,6	7,0
horská část MAS	5 441	44,6	25,7	6,7	43,0	39,1	10,3	6,8
řešené území celkem	35 711	46,7	32,2	9,0	40,2	43,0	9,7	7,0
okres Rychnov n/Kněž.	79 251	46,6	32,2	9,2	39,7	43,4	9,4	7,3

Královéhradecký kraj	555 683	47,5	31,6	10,4	39,1	43,0	10,4	7,3
Česká republika	10 436 560	49,3	33,2	10,5	40,0	42,3	10,3	7,2

V území se rovněž v souladu s celostátními tendencemi mění skladba obyvatelstva z hlediska rodinného stavu. Výrazně klesá zastoupení ženatých mužů a vdaných žen, všechny ostatní kategorie naopak zvyšují svoji váhu. U mužů byli nejčetněji zastoupeni svobodní (45%), o něco méně pak ženatí, rozvedených byla přibližně desetina. U žen dosud mírně převažovaly vdané nad svobodnými, více než desetinu obyvatel pak tvořily rozvedené, ale i ovdovělé ženy.

graf: vzdělanost v území (údaje ze sčítání 2011)

hodnocení: Území má relativně nižší míru vzdělanosti, zejména v menších obcích. Rovněž se snižuje podíl úplných rodin.

+ nárůst podílu vzdělaného obyvatelstva

- i přes výše uvedené nižší míra vzdělanosti v území

vývojové trendy: nárůst podílu vzdělanějšího obyvatelstva, růst neúplných rodin a domácností jednotlivců

prioritní oblast: B. Občané

cíle: Zavedení a podpora alternativních přístupů k výchově a vzdělávání, rozmanitosti a přístupnosti vzdělávacích programů a institucí, učňovského školství a vzdělávání 3. věku.

Obnova tradičních sociálních vazeb v rodinných i obecních komunitách, posílení odpovědnosti obcí za znevýhodněné občany a odpovědnosti občanů za prosperitu obce.

téma: B1 Výchova a vzdělávání

Podíl věřících obyvatel se na území ČR již od konce 2. světové války neustále snižuje a stejně je tomu i na území MAS Sdružení SPLAV. Při posledním sčítání 2011 uvedlo pouze 11,6 % obyvatel SO ORP Rychnov n/K, že se hlásí k nějaké církvi, ostatní část populace je bez vyznání, příp. na otázku týkající se vyznání neodpověděla.

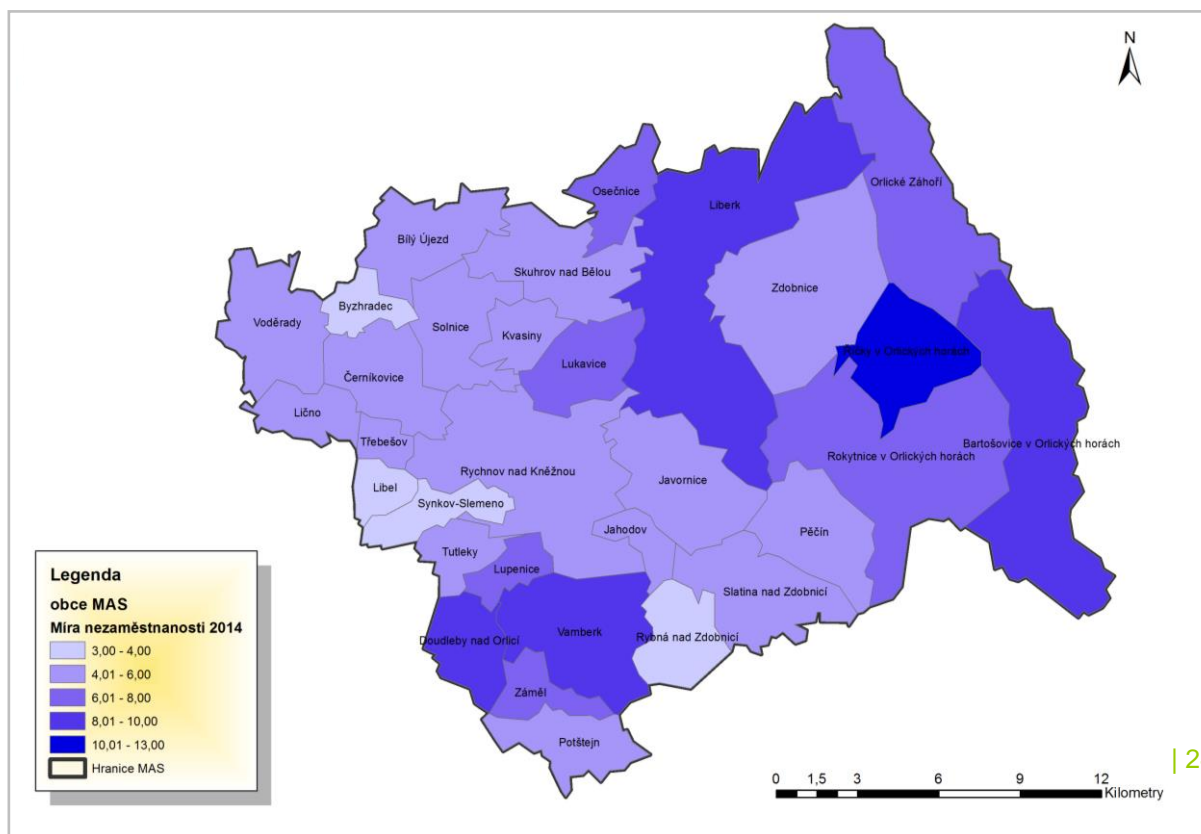
Podobně dlouhodobě ubývá obyvatel jiné národnosti než české. Více než 70 % obyvatelstva v území uvedla českou národnost (téměř čtvrtina obyvatelstva se k otázce národnosti nevyjádřila), Žádná další národnost nezaznamenala ani 1 % případů, pouze slovenská se jí blížila. Otázka na národnost však byla výrazně subjektivní a bylo ponecháno na každém občanovi, jakou národnost uvede. Např. k romské národnosti se v celém SO ORP Rychnov přihlásil jediný občan.

Sčítání poprvé evidovalo i osoby bez bydliště. Ve správním obvodu Rychnov n/K bylo sečteno 19 bezdomovců, což je podprůměrný údaj mezi ostatními regiony (např. v celém Královéhradeckém kraji jich bylo sečteno 467).

Míra nezaměstnanosti v území se dlouhodobě pohybuje v pásmu pod celostátními i celokrajskými průměry a v posledních letech se spíše udržuje na konstantní úrovni. V době SLDB 2011 bylo ve sledovaném území evidováno 1 270 nezaměstnaných, což značí 7,1 % ekonomicky aktivního obyvatelstva. Při porovnání všech SO ORP v Královéhradeckém kraji má správní obvod Rychnov n/K vůbec nejnižší míru nezaměstnanosti. Nízká nezaměstnanost je do velké míry ovlivněna pobočkou závodu ŠKODA AUTO, a.s., v Kvasinách.

V dalších letech po roce 2011 se situace v míře nezaměstnanosti v MAS Sdružení SPLAV vyvíjela v souladu s celostátními tendencemi, nicméně po celé sledované období byla v území MAS výrazně nižší nezaměstnanost než v kraji a zejména v České republice. Na počátku roku 2015 činila míra nezaměstnanosti v MAS 4,8 %, zatímco v Královéhradeckém kraji dosahovala výše 6,3 % a v celé České republice dokonce 7,4 %.

mapa: míra nezaměstnanosti obcí k 31. 3. 2014

Při porovnání podílu nezaměstnaných obou částí MAS je zřetelný rozdíl mezi nimi. V podhorské části MAS, jejíž součástí je obec Kvasiny, ale i další větší města a obce MAS, činila míra nezaměstnanosti 4,6 % ekonomicky aktivního obyvatelstva, zatímco v horské části 6,1 %. Tento rozdíl dlouhodobě přetrvává, nicméně v poslední době se přeci jen spíše snižuje. Míru nezaměstnanosti vyšší než 10 % v současné době dosahuje jen obec Říčky, v některých dalších obcích Orlických hor se jí pak blíží (Orlické Záhoří, Liberk, Zdobnice). V r. 2014 měly poměrně vysokou míru nezaměstnanosti i město Vamberk a městys Doudleby nad Orlicí, v posledním roce se však v obou obcích počet nezaměstnaných snížil.

Kromě vyšší obecné míry nezaměstnanosti v příhraničním území je problémem situace některých skupin obyvatelstva, které jen obtížně hledají a nacházejí své uplatnění. Mezi tyto skupiny patří především osoby nad 50 let věku, uchazeči se zdravotním postižením a osoby s nejvyšším základním vzděláním.

tabulka: ekonomické charakteristiky obyvatelstva podle SLDB 2011

území	ekonomicky aktivní obyvatelstvo 2011	nezaměstnaní		podíl zaměstnaných v %		
		absolutně	v %	zemědělství + lesnictví	průmysl + stavebnictví	ostatní
SO ORP Rychnov n/K	16 198	1 117	6,9	4,5	41,3	54,2
okres Rychnov n/Kněž.	37 075	2 732	7,4	4,7	39,5	55,8
Královéhradecký kraj	260 819	21 833	8,4	3,5	35,2	61,3
Česká republika	5 080 573	499 859	9,8	2,7	32,2	65,1

Pramen: ČSÚ

Ze zaměstnaných nejvíce obyvatel pracovalo v průmyslu (36 %, zatímco v ČR jen čtvrtina všech zaměstnaných). V zemědělství pracovalo 4,5 % zaměstnaného obyvatelstva. Obě tato odvětví trvale nabízejí volná pracovní místa, absolventů škol potřebného zaměření je však v regionu nedostatek. I přes výraznější nárůst proti předchozímu období dosud vykazují relativně nižší podíl zaměstnanosti (ve srovnání s údaji za celou ČR) pracovníci ve službách a dalších odvětvích.

Jelikož v území převažují malé obce, velký význam má i dojíždka ekonomicky aktivních obyvatel za prací a žáků a studentů do škol. Podle dat SLDB 2001 musela téměř polovina ekonomicky aktivních obyvatel za prací dojíždět mimo obec svého trvalého bydliště. Ve srovnání s ČR se jedná o nadprůměrný podíl, což ale odpovídá velikostní struktuře obcí ve sledovaném území (v menších obcích se častěji dojíždí za prací). Pouze v okresním městě se jedná přibližně o třetinu obyvatel, v naprosté většině ostatních obcí se jedná o více než polovinu obyvatel, v některých obcích dokonce více než tři čtvrtiny obyvatelstva, které musejí dojíždět do zaměstnání mimo obec svého trvalého bydliště.

Vzhledem k často nedostatečné dopravní obslužnosti sídel, ležících v periferních územích při hranicích je tak nutné používání automobilu k cestě do zaměstnání. Je pochopitelné, že čím dál větší počet obyvatel pak bude zvažovat, zda bude za takových podmínek (finanční náklady na dojíždění) jezdit do zaměstnání už proto, že výdělky se v tomto území pohybují výrazně pod celostátním průměrem.

hodnocení: Území MAS má zásluhou automobilového závodu velmi nízkou míru nezaměstnanosti, především pak v podhorské části. Velká část obyvatel však musí dojíždět za prací mimo obec svého bydliště.

+ nízká míra nezaměstnanosti

- vyšší dojížděkovost za prací, nižší podíl zaměstnaných ve službách a příbuzných odvětvích
 - nízká míra samostatných podnikatelských aktivit občanů
 - nesoulad mezi nabídkou vzdělání a poptávkou zaměstnavatelů

vývojové trendy: dosud jen mírné kolísání míry nezaměstnanosti, postupný růst podílu zaměstnaných ve službách, zvyšující se rozpor mezi vzděláním a trhem práce

prioritní oblast: B. Občané; C. Podnikání

cíle: Posílení stabilizace občanů dostatečnou nabídkou základních služeb a vytvářením různorodých pracovních míst s alternativními úvazky.

téma: průřezové téma, tj. částečně řeší některá opatření priority B (občané) i C (podnikání)

2. 1. 3. TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

Vybavenost obcí prvky technické infrastruktury (vodovody, kanalizace, plyn, elektřina) se stále zlepšuje, i když stále nejsou všechny obce a především jejich části napojeny na veškeré inženýrské sítě.

V roce 2011 měli obyvatelé 29 obcí z 31 v MAS možnost napojení na veřejný vodovod, pouze obce Zdobnice a Lupenice veřejný vodovod neměly. V některých obcích však není vodovod rozveden po celém území obce. Týká se to některých okrajových částí např. ve Skuhrově nad Bělou, ale i v dalších obcích, v Bartošovicích v Orlických horách jsou napojena jen dvě katastrální území a např. v Rybné nad Zdobnicí je vodovod přibližně ve 2/3 obce.

Vybudovanou kanalizační sítí vč. čističky odpadních vod (ČOV) mělo 15 obcí z 31, méně jsou kanalizací přirozeně vybaveny menší obce. Z větších obcí dosud chyběla kanalizační sítí vč. ČOV v Doudlebách nad Orlicí. V několika dalších obcích nebo jejich částech funguje alespoň dešťová kanalizace. Vůbec žádnou kanalizaci tak nemají jen v Synkově-Slemeně, ve Zdobnici a pak rovněž v některých částech dalších obcí v MAS, příp. jejich katastrálních územích (Liberk, Lupenice, Lukavice, Slatina nad Zdobnicí nebo Pěčín).

Na dostatečné úrovni je vybavena podhorská část MAS z hlediska úrovně plynofikace, zatímco horské oblasti (vč. jediného města Rokytnice v Orlických horách) nejsou napojeny na plyn. Celkově je tak na plyn napojeno 16 obcí MAS, všechny se nacházejí v podhorské části MAS. Horská část MAS není vůbec plynofikována, naopak z obcí v podhorské části MAS není na plyn napojeno jen pět obcí (Bílý Újezd, Byzhradec, Jahodov, Javornice a Synkov-Slemeno).

Dálkové rozvody zásobují region elektrickou energií. Určitým problémem je vzrůstající podíl technicky zastaralých rozvodů nízkého napětí.

Pokrytí mobilním signálem je vcelku dostatečné. Všechny tři hlavní operátoři pokrývají většinu území regionu. Slabší pokrytí je v některých místech v Orlických horách, jak na hřebenech (hlavně O2), tak i údolích, např. na území Liberka (T-mobil). Relativně největší část bez pokrytí signálu v území pak má Vodafone.

Telekomunikační síť je již v plné míře digitalizovaná. Území je pokryto všemi čtyřmi multiplexy pro televizní vysílání, i když 3. a zejména 4. multiplex ještě nepokrývá celé území MAS, především oblast Orlických hor. Pokrytí se však nadále rozšiřuje.

Na území se nachází i několik alternativních energetických zdrojů. Jedná se zejména o solární panely, které jsou v oblasti mezi Rychnovem a Solnicí podél komunikace I/14. Dále je v území malá vodní elektrárna v Doudlebach n/Orlicí. Žádná větrná elektrárna se v MAS nenachází, i když byly úvahy o jejím zřízení na území obce Liberk.

Celkové vybavení prvky technické infrastruktury je tedy v regionu na odpovídající úrovni, navíc stále dochází k jeho zlepšování, ať už kvantitativnímu (rozšiřování sítí v území) nebo kvalitativnímu (modernizace stávajících rozvodů). Pouze vybavenost plynem je nižší především z důvodu členitosti terénu, nicméně je otázkou, zda v současné době trvá poptávka po této komoditě. Velká část obyvatel totiž ani napojení na plyn nepožaduje.

Z územního hlediska je situace poněkud složitější především v horské části MAS, která je podstatně méně vybavena prvky technické infrastruktury. Obec Zdobnice dokonce není napojena na žádnou z inženýrských sítí, v některých dalších horských obcích pak nejsou napojena některá katastrální území.

hodnocení: Vybavenost technickou infrastrukturou v podhorské části MAS odpovídá potřebám území, v horské části je situace složitější.

+ dobrá vybavenost ve většině obcí MAS

- absence některých sítí v méně přístupných sídlech regionu

vývojové trendy: postupný nárůst podílu obcí i obyvatel, které mají přístup k inženýrským sítím

prioritní oblast: A. Prostředí

cíle: Zlepšení životního prostředí sídel, realizace opatření k snížení dopravní zátěže, znečišťování působením průmyslové a zemědělské výroby a dalších negativních vlivů.

téma: A4. Technická infrastruktura

2. 1. 4. DOPRAVA

Dopravní dostupnost území není příliš dobrá. Na území MAS se nenachází žádná dálnice ani rychlostní silnice. K nejbližší dálnici (současné ukončení dálnice D11 nedaleko Hradce Králové) je to ze západního okraje Sdružení SPLAV kolem 40 km, východ území má ještě podstatně větší vzdálenost. Cca 15-20 km jižně od hranic MAS je veden rychlostní železniční koridor Praha – Pardubice – Olomouc/Brno.

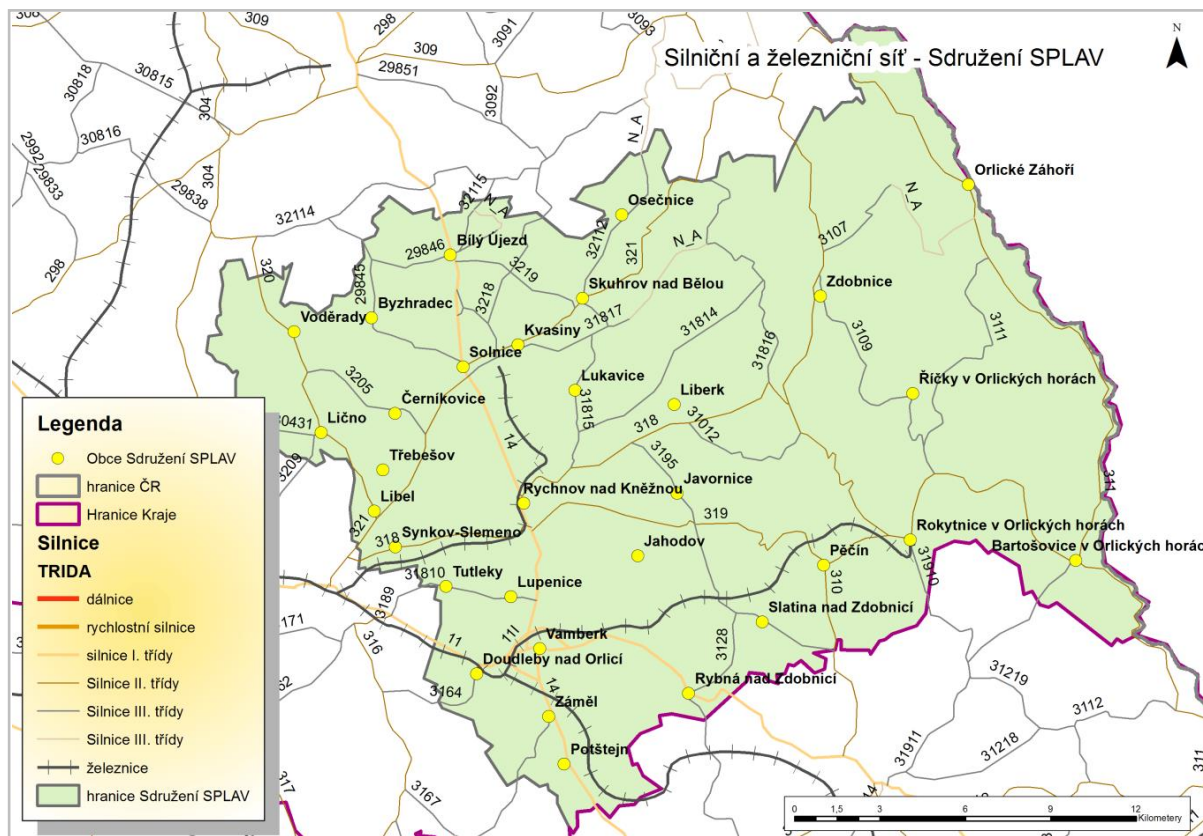
Rovněž z hlediska dopravní dostupnosti je situace výrazně rozdílná, pokud se týká srovnání obou částí MAS. Zatímco v podhorské části území je dostupnost přeci jen výrazně vyšší (ale zase s podstatně vyšším provozem a komunikace jsou často přetíženy), horská oblast Orlických hor je dostupná mnohem hůře.

Regionem prochází dvě silnice 1. třídy - I/11 (Hradec Králové-Ostrava) v jižní části území ve směru západ-východ a I/14 (Náchod-Svitavy) v západní části ve směru sever (resp. severoseverozápad)-jih. Obě silnice se kříží ve Vamberku, který dříve trpěl hustým provozem. Po dokončení tří čtvrtin obchvatu města se zde nyní dopravní situace výrazně zklidnila. Celková délka obou silnic 1. třídy v MAS Sdružení SPLAV je kolem 40 km (z toho cca 16 km silnice I/11 a přibližně 24 km silnice I/14).

Síť silnic 2. a 3. třídy je mnohem hustší, problémem je spíše stav těchto komunikací. V souvislosti s provozem automobilového závodu v Kvasínách se sice některé z těchto komunikací modernizovaly a výrazně se zlepšila jejich kvalita, některé silnice však stále zůstávají ve špatném stavu. Zejména v Orlických horách pak zvyšují náklady na údržbu všech komunikací nepříznivé klimatické podmínky, členitý reliéf i větší vzdálenosti mezi sídly

Nejjihnější částí MAS prochází železniční trať 020 (Praha–Letohrad), z ní pak vycházejí dvě lokální tratě (Častolovice–Rychnov nad Kněžnou–Solnice a Doudleby nad Orlicí–Rokytnice v Orlických horách). Zatímco v případě trati Častolovice-Solnice je počet jednotlivých spojů zatím relativně vyhovující, v případě trati Doudleby-Rokytnice jsou snahy o zeslabení provozu na této trati. Obecně lze konstatovat, že obce mají zájem o provoz obou železničních tratí, nicméně provozovatel (České Dráhy) má snahu spíše utlumovat

mapa: dopravní mapa území

Platné k 1. 1. 2014

Kromě již existujících železničních tratí na území MAS byly zpracovány studie o vybudování nových železnic, které by propojily všechna významná střediska v Orlických horách. Tratě by měly navazovat na současné konečné zastávky v Solnici, Rokytnici v Orlických horách a také v Dobrušce. Rovněž se uvažuje i s jejich napojením na železniční síť v sousedním Polsku. Nicméně realizace těchto projektů na české i polské straně bude vyžadovat značné finanční nároky, ale i vyřešení dalších problémů jako např. výkupy pozemků apod.

Žádné letiště se v regionu nenachází, nejbližší letiště pro pravidelnou mezinárodní osobní dopravu je v Pardubicích. Letiště pro vyhlídkové lety se pak nachází v Žamberku nedaleko východní hranice MAS. Po otevření hranic a přistoupení do Schengenského prostoru v rámci EU se zvýšil význam mezinárodní spolupráce. Na území MAS jsou dva silniční hraniční přechody pro mezinárodní provoz automobilů - Orlické Záhoří/Mostowice do 3,5 tuny a Bartošovice v Orlicích/Niemojów do 9 tun.

V území MAS se nachází hustá síť pěších i cyklistických tras. Problémem je absence chodníků v některých obcích (např. v obci Pěčín, kterou prochází dvě silnice II. třídy, chodníky prakticky neexistují, přitom jejich potřeba je podle názoru místních obyvatel i představitelů obcí velká). Prioritou je

tedy především výstavba a rekonstrukce chodníků, které by zlepšily bezpečnost chodců. Důraz musí být kladen na jejich bezbarierovost pro možnost pohybu handicapovaných osob a matek s dětmi.

Z hlediska cyklistických tras se v regionu nachází dost tras určených především pro cestovní ruch. Cyklotras a cyklostezek určených pro každodenní dopravu obyvatel za prací či za službami, je podstatně méně. V území je v provozu krátký úsek cyklostezky podél silnice 1. tř. č. 14 z Rychnova n/K ve směru na Dobrušku, další síť cyklostezek podél této silnice i dalších frekventovaných komunikací je v plánu.

Dopravní obslužnost v regionu zajišťují společnosti AUDIS, ČSAD a ČD. Přestože stále může být problém dostat se zejména do a z odlehlějších oblastí, zejména periferních území v Orlických horách, četnost spojů se v posledních letech zvýšila a obslužnost většiny obcí je tak na mnohem lepší úrovni. Veřejná doprava je zavedena do všech obcí řešeného území. Dálkové autobusy mají zastávky ve 12 obcích, železniční doprava je zavedena do 11 obcí území v území (většinou se však jedná o obce, které mají zároveň i dálkové autobusové linky).

Hromadná doprava je využívána zejména ve spojení největších center regionu, příp. těchto center s centry mimo region (Solnice-Rychnov n/K.-Vamberk). Naopak v důsledku nedostatečné a navíc často obměňované frekvence spojů hromadné dopravy počet cestujících zejména v horských oblastech a odlehlých obcích klesá a tím následně opět dochází k dalšímu omezování spojů.

Stav zastávek hromadné dopravy je v řadě obcí nevyhovující. V území dle analýzy současného stavu a názoru místních aktérů existuje potřeba alespoň částečně opravit či zrekonstruovat řadu zastávek a vybavit je potřebným mobiliářem. Vzhledem k tomu, že jednotlivé obce, které jsou v převážné většině vlastníky zastávek hromadné dopravy, jsou nuceny se mnohdy věnovat důležitějším věcem (např. kanalizace, vodovod, akutní problémy), nezbyvá na modernizaci těchto zastávek dostatek volných prostředků v jejich rozpočtech, což je jednou z příčin jejich nevyhovujícího stavu. Za velmi důležité místní aktéři považují propojení zejména cyklo dopravy a veřejné hromadné dopravy v rámci přestupních terminálů s dostatečným počtem parkovacích míst pro motorová i nemotorová vozidla na těchto místech.

hodnocení: Územím neprochází jím žádná důležitá dopravní komunikace. Přitom je zatíženost komunikací rok od roku vyšší, leckde se pohybuje na hranici únosnosti. V horské části je největším problémem špatný stav komunikací nižších tříd.

+ poměrně dobrá dopravní obslužnost většiny obcí

+ hustá síť komunikací

- horší dopravní dostupnost zejm. horských obcí

- špatný stav komunikací a souvisejících drobných staveb, nedostatek chodníků a cyklotras, barierovost

- klesající počet cestujících hromadnou dopravou

vývojové trendy: nárůst počtu automobilů na komunikacích

prioritní oblast: A. Prostředí

cíle: Zlepšení životního prostředí sídel, realizace opatření ke snížení dopravní zátěže, znečišťování působením průmyslové a zemědělské výroby a dalších negativních vlivů.

téma: A3. Dopravní infrastruktura

2. 1. 5. VYBAVENOST OBCÍ A SLUŽBY

Síť zdravotnických zařízení v regionu poskytuje odpovídající péči. Jak vypovídají data ČSÚ, zdravotnická zařízení jsou ve 12 obcích MAS. Mají ho všechny obce s více než 800 obyvateli s výjimkou

Javornice, na druhé straně nejmenší obcí se zdravotnických zařízení je Orlické Záhoří, kde je však z důvodu velké vzdálenosti a zejména obtížné dopravní dostupnosti do sousedních zařízení potřebné. Komplexní péči v regionu zajišťuje Oblastní nemocnice v Rychnově n/K. Nicméně v relativním srovnání počtu lékařů (2,9 v přepočtu na 1000 obyvatel) je okres Rychnov nad Kněžnou (za který jsou k dispozici data) podprůměrně vybaven, ať už ve srovnání s Českem nebo i ostatními okresy kraje. Podprůměrné je vybavení především specializovaným pracovišti a lékaři, jako je např. psychiatrická péče apod.)

Na území MAS působí integrovaný záchranný systém, který zajišťuje nepřetržitou službu zdravotníků, hasičů a Policie ČR.

Základním stabilizačním prvkem každé obce obvykle bývá existence školy. V 10 obcích území je úplná ZŠ (1. – 9. ročník), v dalších 11 obcích pak je jen škola s jedním stupněm (nejčastěji 1. – 5. třída). Zbýlých 10 převážně malých obcí nemá na svém území školu a děti musí dojíždět. Největší obcí bez školy je Liberk. Přitom se jedná o velmi rozlehlou obec s několika sídly v relativně velké vzdálenosti od sousedních sídel i od obcí, v nichž se škola nachází. Podle požadavků z území je jinak síť základních škol přibližně dostačující, problémem je často jejich nedostatečná vnitřní vybavenost a špatný technický stav. Nedostatkem je i nedořešená bezbarierovost řady škol v souvislosti s připravovanou inkluzí žáků se specifickými problémy.

Ve školním roce 2012/2013 navštěvovalo základní školy v území 2 733 žáků ve 142 třídách. Průměrný počet žáků na jednu třídu tak byl necelých 20 žáků, na školu přibližně 124 žáků.

Podobná vybavenost obcí jako u základních škol je i u mateřských škol. Na území MAS se nachází 26 mateřských škol ve 21 obcích (Rychnov n/K má 6 MŠ). Na rozdíl od ZŠ má na svém území mateřskou školu obec Liberk, naproti tomu v Kvasinách ji zatím neprovozují, nicméně díky zvyšujícímu se počtu dětí chystají její zřízení. Kapacita MŠ v území je naplněna z více než 90 %.

Určitou alternativou k tradičním mateřským školám a rozšířením poskytovaných služeb jsou tzv. dětské skupiny a kluby. V regionu se dosud žádná taková nenachází.

Pokud se týká vyšších stupňů škol, v regionu jsou tři střední školy a jedna vyšší odborná škola (vše v Rychnově n/K); vysoká škola se zde nenachází.

Celoživotní vzdělávání nabízí vyšší odborná škola v Rychnově n/K, další možnosti jsou pak mimo MAS. Pracoviště se zaměřením na vědu a výzkum se v území nenachází.

hodnocení: Zdravotní i vzdělávací zařízení v regionu jsou rozmístěná do větších obcí v MAS, specializovaná zařízení jsou pak koncentrována do Rychnova n/K. Z menších obcí je nutné dojíždět.

+ přibližně rovnoměrné rozmístění zařízení v regionu

- neexistence alternativního zařízení, dětského klubu a vysoké školy v území
- špatný technický stav budov škol a jejich vybavení, barierovost

vývojové trendy: spíše stabilní síť zdravotnických a i vzdělávacích zařízení v posledních letech

prioritní oblast: B. Občané

cíle: Obnova tradičních sociálních vazeb v rodinných i obecních komunitách, posílení odpovědnosti obcí za znevýhodněné občany a odpovědnosti občanů za prosperitu obce.

téma: B1. Výchova a vzdělávání; B3. Zdraví a sociální péče

Z hlediska vybavenosti obcí kulturními zařízeními je – stejně jako v ostatních případech – nejlepší vybavenost v Rychnově nad Kněžnou, kde se nachází všechna důležitá kulturní zařízení vč. kina a divadla. Pouze 6 obcí nemá knihovnu, největší z nich je pak Javornice. Kromě největších obcí má nejvíce kulturních zařízení obec Potštejn (muzeum, 2 galerie a další kulturní zařízení). Z nejvýznamnějších kulturních zařízení v MAS lze jmenovat Muzeum a galerie Orlických hor

v Rychnově nad Kněžnou, Pevnost Hanička u Rokytnice v Orlických horách (muzeum), Památník Karla Poláčka v Rychnově n/K (galerie) a Muzeum krajky ve Vamberku.

Podrobné informace o rozmístění školních, zdravotnických i kulturních zařízení v jednotlivých obcích MAS zobrazují tabulky v příloze.

Síť zařízení sociální péče odpovídá velikosti regionu a v posledních pěti letech se nemění. Podle podrobného členění zařízení sociálních služeb z Veřejné databáze ČSÚ se na území MAS nacházelo k 31. 12. 2014 celkem 18 zařízení sociálních služeb, z toho tři denní stacionáře, jeden týdenní stacionář, tři domovy pro osoby se zdravotním postižením, jeden domov pro seniory, jeden domov se zvláštním režimem, jedno chráněné bydlení, jedno nízkoprahové zařízení pro mládež, dvě sociální poradny, jedna sociálně terapeutická dílna, tři centra rehabilitačních služeb a jedno středisko pro služby následné péče. Uvedená zařízení jsou soustředěna do čtyř obcí území – Rychnov n/K, Kvasiny, Rokytnice v O.h. a Vamberk. Kapacita těchto zařízení činí 320 lůžek v pobytových zařízeních sociálních služeb, 200 klientů v ambulantních zařízeních a 550 klientů v terénních zařízeních sociálních služeb.

Zařízení sociální péče však schází v menších obcích, kde je poptávka zejména pro zřizování menších zařízení sociálních služeb, komunitních center apod. Problémem je zejména nedostatek finančních prostředků na vybavení a provoz těchto zařízení.

Kromě údajů ČSÚ byla vybavenost obcí zjišťována i místním šetřením. Z něj mj. vyplývá, že většina obcí má na svém území obchod s potravinami a také restauraci. Celkem 21 obcí má obě zařízení (obec Byzhradec však jen pojízdnu prodejnu 3x v týdnu, Pěčín hospodu bez kuchyně a Voděrady pouze sezónní restauraci, avšak zde mají možnost stravování ve školní jídelně).

Z ostatních 10 obcí má pět obcí pouze restauraci (Libel, Liberk – zde jen některé části obcí, Lično, Lupenice a Synkov-Slemeno), tři obce naopak jen obchod, nejčastěji se smíšeným zbožím (Kvasiny, Třebešov a Tutleky). Pouze jediná obec Sdružení SPLAV nemá na svém území ani restauraci ani obchod (Jahodov).

Celková vybavenost obcí je tak značně rozdílná a ve velké míře závisí na velikosti obce. Města a větší obce MAS mají odpovídající vybavenost, problém nastává v některých menších obcích. Pozornost by se měla zaměřit zejména na obce, které nemají základní občanskou vybavenost a zároveň mají horší dopravní dostupnost do největších center území.

hodnocení: Vybavení dalšími prvky, jakou jsou kulturní zařízení, sociální péče apod. odpovídá potřebám v území, malé obce jsou opět závislé na dojíždění do měst a několika dalších obcí.

+ dobrá kvalita zařízení sociální péče

- nedostatek terénních sociálních a komunitních služeb

- neexistence některých základních zařízení (obchod, restaurace) v menších obcích

vývojové trendy: rušení malých obchodů se smíšeným zbožím na úkor výstavby supermarketů ve městech

prioritní oblast: B. Občané

cíle: Obnova tradičních sociálních vazeb v rodinných i obecních komunitách, posílení odpovědnosti obcí za znevýhodněné občany a odpovědnosti občanů za prosperitu obce.

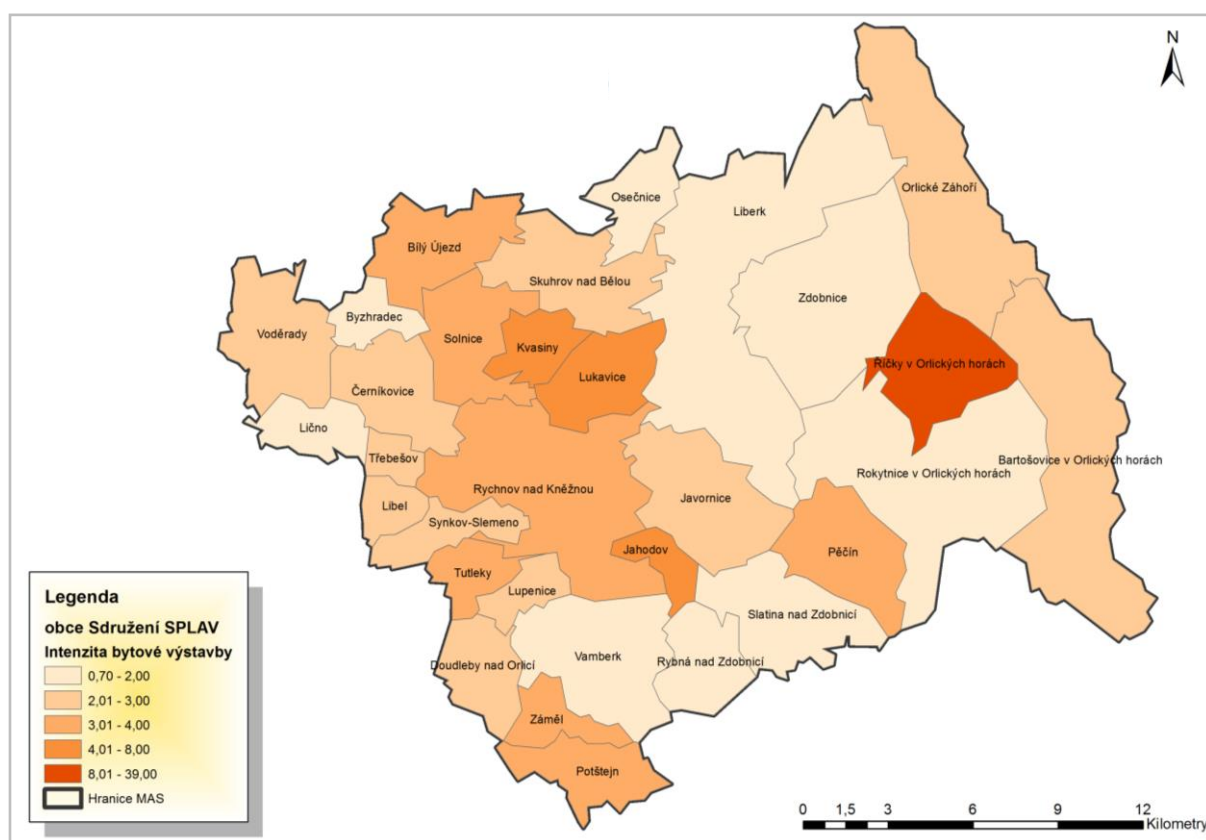
téma: B3. Zdraví a sociální péče; B4. Kultura a památky

2. 1. 6. BYDLENÍ

K datu posledního sčítání 2011 bylo na území 31 obcí MAS evidováno 9 254 domů, z toho byla převážná většina rodinných domů (více než 71 %, což je nadprůměrný údaj ve srovnání s vyššími územními celky), jen menší část tak tvořily bytové a další domy. Toto rozdělení odpovídá velikostní struktuře sídel MAS, pro menší obce je charakteristický vyšší podíl bytů v rodinných domech. Ve všech domech se nacházelo 13 189 trvale obydlených bytů. Průměrný počet bytů v jednom domě tak činil jen 1,3 bytů.

Srovnání počtu trvale obydlených bytů a bydlících obyvatel ukazuje, že v jednom bytě žilo v průměru 2,7 osob (podobně jako v celém kraji, ale více než v celé ČR). Neznamená to však, že obyvatelé MAS mají – pokud se týká bydlení – horší kvalitu než jiné oblasti ČR. Byty (jak v rodinných domech, tak i v bytových domech) jsou v průměru o něco rozlehlejší, než je tomu v České republice. Každý člověk má k dispozici ve svém bytě v průměru cca 33 m² obytné plochy, podobně jako obyvatelé v kraji i v celé republice.

mapa: intenzita bytové výstavby v území 1997 – 2012 (počet nově postavených bytů na 1000 obyvatel ročně)

Poměrně výrazné rozdíly jsou v právním užívání bytů. Ve vlastním domě bydlela téměř polovina domácností (46,4 %), zatímco v ČR jen asi třetina domácností. Všechny ostatní významnější formy bydlení jsou pak v MAS zastoupeny mnohem méně ve srovnání s Českem. Největší rozdíl je u družstevní formy bydlení, která je v MAS zastoupena jen cca 5 %, ale v ČR téměř jednou desetinou bytů.

Relativně málo obecních bytů do určité míry souvisí s nízkým rozšířením sociálního bydlení v území. Přitom se objevuje požadavek vznik sociálních bytů.

Průměrné stáří domů na území MAS je kolem 50 let a pohybuje se přibližně na úrovni vyšších územních celků. Mnohem mladší jsou bytové domy (jak ve srovnání s rodinnými domy, tak i ve srovnání

s bytovými domy za vyšší územní celky). Nicméně vzhledem k počtu bytových domů, kterých je v území necelá desetina všech domů, nemají takovou váhu. Relativně velké rozdíly ve stáří rodinných domů jsou v rámci území MAS. Výrazně starší jsou v průměru domy v pohraniční, horské části MAS (bývalé sudetské oblasti). V některých obcích (Zdobnice, Říčky, Orlické Záhoří, a pak také Libel) jsou domy v průměru starší 60 let. Proti tomu většina obcí v podhorské (vnitrozemské) části MAS má domy staré jen kolem 40-45 let.

Z celkového počtu 9 274 domů na území MAS jich je 1 781 (necelá pětina) neobydlena. Důvody neobydlenosti mohou být různé, v některých případech jsou domy fakticky obývané, nicméně obyvatelé neuvedli, že zde trvale přebývají, v některých případech již naopak domy nemusí být vůbec způsobilé k bydlení. Třetím nejčastějším případem pak bývá skutečnost, že domy slouží k rekreaci. V případě MAS bylo takových domů 838 (téměř desetina všech domů).

Rozmístění domů sloužících k rekreaci je v rámci MAS značně nerovnoměrné. Přirozeně se soustřeďují především do horských obcí s větším rekreačním potenciálem, nicméně není to vždy pravidlem. Ze tří obcí, které v době SLDB neevidovaly žádný takový rekreační objekt, jsou dvě horské (Říčky a Zdobnice) a pouze jedna podhorská (Jahodov). Určitě není pravda, že v uvedených obcích, zejména prvních dvou, nejsou rekreační objekty, ale pravděpodobně v každém z takových objektů některý obyvatel uvedl svoje bydliště. Ostatně v době předchozího sčítání (2001) bylo v Říčkách evidováno 12 neobydlených domů z důvodu rekreace z celkového počtu 34 domů.

Jinak málo rekreačních objektů má na svém území většina podhorských obcí, vč. největšího města Rychnova n/K. Dokonce i v absolutním měřítku má většina horských obcí více domů určených k rekreaci než v Rychnově (absolutně nejvíce Pěčín a Liberk – 65 objektů). V relativním vyjádření pak čtyři obce mají z celkového počtu všech domů více než pětinu neobydlených za účelem rekreace – kromě předchozích ještě Bartošovice v Orlických horách a Rybná nad Zdobnicí.

Co se týká nové bytové výstavby v území, mezi lety 2001-2014 se postavilo 1 123 bytů, z toho téměř dvě třetiny (706) bytů v rodinných domech. Intenzita bytové výstavby je v území dlouhodobě spíše nižší, v přepočtu na obyvatelstvo se v území MAS staví přibližně o čtvrtinu méně bytů než v České republice. Absolutně nejvíce bytů se staví ve dvou největších městech – Rychnově a Vamberku – těsně za nimi jsou Kvasiny a Solnice, kde se stavěly byty především v souvislosti s průmyslovou zónou Kvasiny. Relativně výrazně nejvíce se stavělo v Říčkách, kde však vznikaly zejména bytové domy sloužící rekreačním účelům.

hodnocení: Z hlediska bydlení je území MAS typickým venkovským regionem s převažujícími rodinnými domy s větší rozlohou, ale také větší zalidněností. Je zde také poměrně velký počet neobydlených domů, velké rozdíly jsou však mezi jednotlivými obcemi.

- + vyšší podíl rodinných domů, větší rozloha bytů
- nižší intenzita bytové výstavby v posledních letech
- nedostatek nízkonákladového bydlení

vývojové trendy: nárůst počtu neobydlených domů, nižší bytová výstavba

prioritní oblast: B. Občané

cíle: Obnova tradičních sociálních vazeb v rodinných i obecních komunitách, posílení odpovědnosti obcí za znevýhodněné občany a odpovědnosti občanů za prosperitu obce.

téma: B.2. Bydlení

2. 1. 7. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Životní prostředí v MAS je negativně ovlivňováno regionálními zdroji, zejména z průmyslové výroby. Emise tepelných elektráren a dalších zdrojů částečně ničí zdejší přírodní bohatství. Přesto ale dlouhodobě platí, že území patří v rámci České republiky mezi oblasti s nejnižšími hodnotami z hlediska znečištění ovzduší. Po roce 1990 došlo k poklesu koncentrací emisí ze stacionárních zdrojů, více se vyskytují pouze emise NO_x zásluhou zvýšené automobilové dopravy, i tak jsou však podprůměrné.

Výjimkou jsou některá místa v obcích, kde je životní prostředí narušováno zejména automobilovou a nákladní dopravou. Jedná se zejména o obce při komunikacích 1. tříby – Solnice, Bílý Újezd, Vamberk, Potštejn a Doudleby nad Orlicí a části dalších obcí a měst, kde ke škodám na životním prostředí dochází trvale, ale i o další menší sídla, kde dochází k sezónnímu narušování životního prostředí zemědělskou dopravou činností.

V rámci MAS se nachází jedna stanice, které měří sledované koncentrace emisí v ovzduší – městská stanice v Rychnově nad Kněžnou. V bezprostředním okolí MAS je rovněž umístěna stanice Šerlich na hřebeni Orlických hor. V roce 2010 byly průměrné roční koncentrace oxidu dusíku na Šerlichu jen 6,2 mikrogramů na 1 m³, v Rychnově n/K 15 µg/m³, ale např. na některých stanicích v centru Prahy i přes 50 µg/m³. Nejvyšší 24 hodinová koncentrace polévatvého prachu na Šerlichu byla 45,5 µg/m³, v Rychnově n/K 89,0 µg/m³, přitom na Kladensku dosahovala i přes 300 µg/m³. Podobné je to i s hodnotami oxidu siřičitého. V roce 2010 dosahovala max. denní koncentrace na Šerlichu 26,4 µg/m³, v Rychnově n/K 47,2 µg/m³, zatímco v Karviné 134,3 µg/m³.

Geologické podloží v podhůří Orlických hor způsobuje nepatrně vyšší riziko výskytu radonu. Soustavně však probíhá jeho měření a zvýšené hodnoty se již téměř nevyskytují.

Celková produkce odpadů v území se dle dostupných dat spíše kolísá. Do roku 2010 klesala, od té doby dochází k jejímu mírnému nárůstu. Zvyšuje se však produkce nebezpečného odpadu a také komunálního odpadu. V roce 2012 vyprodukoval každý občan v území v průměru 340 kg komunálního odpadu (průměr za Královéhradecký kraj je cca 330 kg).

V území působí 8 svozových firem odpadů. Co se týče svozu komunálního odpadu, značně převažuje společnost EKOLA České Libchavy s.r.o., kterou vlastní Marius Pedersen, který je ve svozu na druhém místě. Pokud se zaměříme na svoz separovaného odpadu, skutečnost je stejná jako u komunálního, první je firma EKOLA České Libchavy s.r.o. druhé jsou ODPADY s.r.o. a třetí Marius Pedersen a.s.

Na území MAS se nachází 6 sběrných dvorů, z toho 2 sběrné dvory jsou v obci Rokytnice v Orlických horách, jeden v Rychnově nad Kněžnou, Solnici, Záměli, zde se zabývají též kompostováním biologického odpadu a Vamberku, kde provozuje sběrný dvůr firma EKOPART s.r.o. zabývající se i skladováním nebezpečného odpadu, provozující zařízení ke sběru a úpravě (demontáži) elektroodpadů s okamžitou skladovací kapacitou 100 t a roční kapacitou 800 t (využití kapacity v roce 2013 bylo na 30 %).

Na území MAS není žádná spalovna odpadů, skládky odpadů jsou v Rychnově nad Kněžnou a Potštejně.

Všechna 4 města v území mají svoji čistírnu odpadních vod, jako poslední byla uvedena do provozu v roce 2007 ČOV v Solnici.

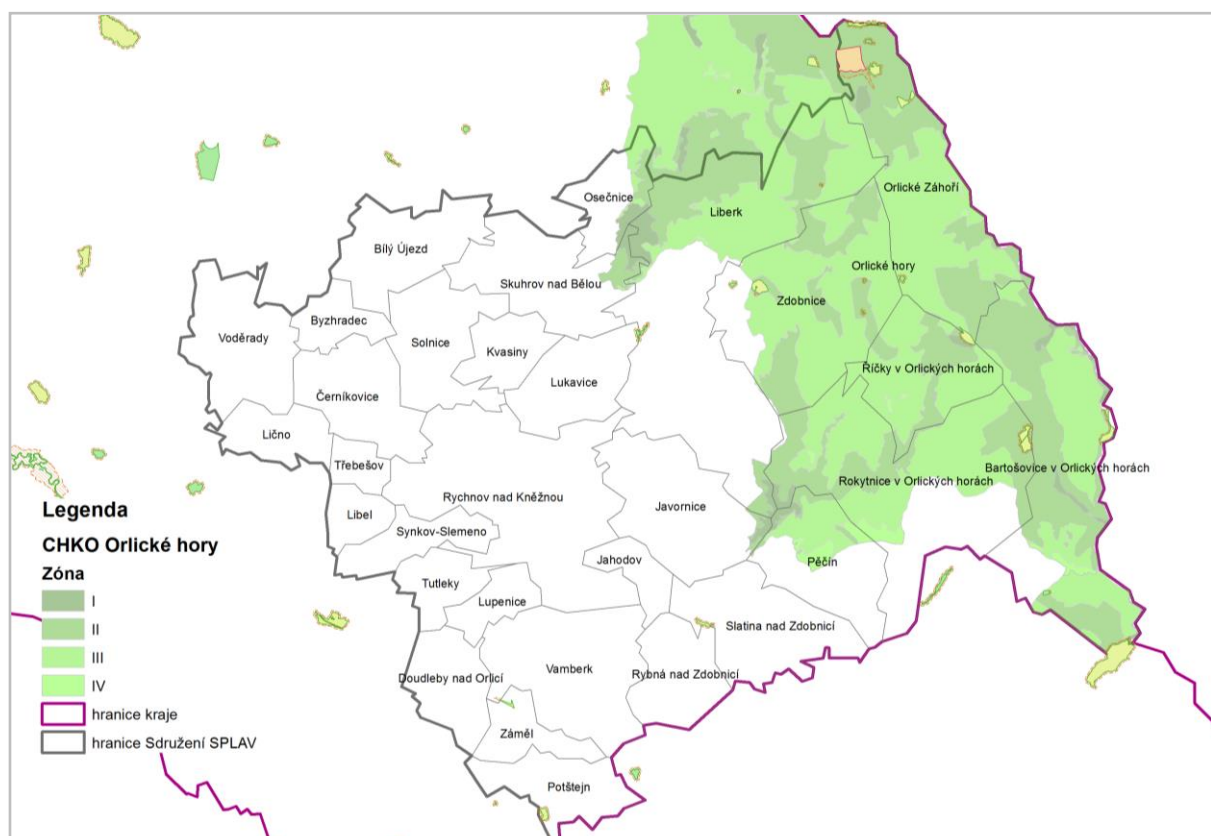
Obce mají v rámci svého intravilánu většinou dostatek zelených ploch, nicméně na základě požadavků místních obyvatel je vyžadována jejich pravidelná údržba, na kterou obce často nemají dostatek finančních prostředků.

Severovýchodní část území MAS se nachází v Chráněné krajinné oblasti (CHKO) Orlické hory a větší část (asi 80 % MAS) se nachází v chráněných oblastech přirozené akumulace podzemních vod (CHOPAV). Jedná se o CHOPAV Orlické hory, CHOPAV Východočeská křídla (podhorské oblasti) a CHOPAV Žamberk-Králíky (Rokytnicko).

Na území MAS se dále nacházejí tyto chráněné lokality:

- národní přírodní rezervace – Trčkov (Orlické Záhoří)
- přírodní rezervace – Hraniční louka, Trčkovská louka, Bedřichovka (Orlické Záhoří); Komáří vrch (Říčky, Orl. Záhoří); Kačerov, Pod Zakletým (Zdobnice); Černý Důl (Bartošovice, Rokytnice); Neratovské louky (Bartošovice); Ve Slatinské stráni (Slatina n/Z); Zámělský Borek (Záměl, Vamberk); Modlivý Důl (Potštejn)
- přírodní park – Les Včelný (Rychnov n/K); Orlice (Potštejn, Záměl, Doudleby n/O); Údolí Rokytenky a Hvězdné (Rokytnice)
- přírodní památka – Rašeliniště pod Předním vrchem (Bartošovice); Velká louka (Orl. Záhoří); U Kunštátské kaple (Orl. Záhoří); Sfinga (Liberk); Rašeliniště pod Pětirozcestím (Zdobnice)
- památný strom – Bartošovice, Javornice, Kvasiny, Liberk, Pěčín, Potštejn, Rokytnice, Rybná, Rychnov n/K, Říčky, Skuhrov n/B, Zdobnice
- Natura 2000 – evropsky významná lokalita – Trčkov, Divoká Orlice, Kačerov, Uhřínov, Zdobnice
- Natura 2000 – ptačí oblast – Orlické Záhoří

mapa: mapa CHKO Orlické hory

Plané k 1. 1. 2014

hodnocení: Území MAS je charakteristické příznivým životním prostředím, nenachází se zde žádný zásadní zdroj znečišťování prostředí. Velkou část území vyplňuje CHKO a další chráněná území.

- + příznivé životní prostředí
- zvyšující se podíl odpadů

- lokální problémy s kvalitou životního prostředí

vývojové trendy: zvýšení podílu odpadů, stagnace produkce ze zdrojů znečištění

prioritní oblast: A. Prostředí

cíle: Zachování venkovského a přírodního charakteru regionu, omezení novostaveb v extravilánu obcí, využívání stávajících objektů.

Zlepšení životního prostředí sídel, realizace opatření k snížení dopravní zátěže, znečišťování působením průmyslové a zemědělské výroby a dalších negativních vlivů.

Ochrana sídel a krajiny před povodněmi a dalšími krizovými situacemi.

Ochrana zemědělské a lesní půdy, přírodních porostů a prvků, vod, rostlin i živočichů v krajině.

téma: A1. Prostředí ve volné krajině

A2. Prostředí v sídlech

2. 1. 8. ŽIVOT V OBCÍCH

O životě v obcích pojednává samostatný text (příloha Karty obce), který charakterizuje jednotlivé obce. U každé obce je uveden přehled o spolcích a sdruženích a také popsána kulturní, sportovní i jiná vybavenost příslušné obce.

Z akcí, které přesahují rámec MAS, lze jmenovat mezinárodní lyžařský závod mládeže Skiinterkritérium, který se každoročně pořádá na svazích vrchu Zakletý v Říčkách v Orlických horách, festival spisovatele Karla Poláčka v Rychnově n/K (Poláčkovo léto), Orlicko-Kladský varhanní festival nebo Mezinárodní setkání krajčáček ve Vamberku.

Celkově lze konstatovat, že život v obcích MAS je poměrně bohatý, což dokládá i počet nejrůznějších spolků a sdružení na území MAS. V podstatě v každé obci mají nějaký spolek, většinou se dokonce jedná o více spolků nebo sdružení. To vede k spokojenosti občanů a jejich stabilizaci v obcích. Negativem je obvykle nedostatek vhodných a zdarma přístupných prostor i prostranství, které by mohly být spolky využívány.

Nejčastějším takovým spolkem jsou hasičská sdružení (20 spolků), která působí ve více než polovině obcí. Zejména v nejmenších obcích jsou často iniciátorem společenského života v obci. Kromě toho se relativně často v obcích realizují i nejrůznější sportovní sdružení či kluby (19 spolků, především se přitom jedná o TJ Sokol). Relativně často působí i myslivecká sdružení či spolky (10) a také různá chovatelská a další sdružení okolo živých tvorů (9 spolků, v tom i rybářské). Další sdružení a spolky se již vyskytují mnohem méně často, maximálně ve dvou případech (např. Červený kříž nebo divadelní spolek).

hodnocení: Území je charakteristické bohatým spolkovým životem, nejčastěji zde působí hasičská sdružení. Některé akce přesahují území MAS.

+ bohatý spolkový život ve většině obcí

- nedostatek vhodných prostor pro setkávání občanů

vývojové trendy: přetrvávající poměrně bohatá činnost v území MAS

prioritní oblast: B. Občané

cíle: Posílení veřejné správy v péči o znevýhodněné občany, opuštěná a týraná zvířata a životní prostředí zapojením a podporou dalších subjektů.

Udržení a obnovení místně příslušných tradic.

téma: B4. Kultura a památky; B5. Sport a volnočasové aktivity

2. 1. 9. PODNIKÁNÍ, VÝROBA, ZAMĚSTNANOST

V MAS Sdružení SPLAV žilo v době SLDB 2011 celkem 17 728 ekonomicky aktivního obyvatelstva. Ukazatel ekonomicky aktivních má klesající trend především z důvodu nárůstu počtu osob v důchodovém věku. Ze všech ekonomicky aktivních obyvatel bylo 16 479 zaměstnaných (zaměstnanost tak činila téměř 93 % EA). Více o struktuře zaměstnaných i o nezaměstnanosti je popsáno v kapitole obyvatelstvo.

Na území MAS není žádná dominantní oblast hospodářské činnosti. Relativně výrazně je dosud rozšířena zemědělská výroba. Vzhledem k méně příznivým přírodním podmínkám zejména v Orlických horách a jejím podhůří je však do značné míry závislá na dotační podpoře.

V oblasti průmyslu převažuje strojírenská výroba, naopak dříve hojně rozšířený textilní průmysl byl výrazně utlumen.

Co se týká velikostní struktury podniků, z hlediska oficiální statistiky převažují v území menší a střední podniky. Vzhledem k tomu, že podniky jsou evidovány podle sídla, není do statistických údajů zahrnut závod Škoda Auto Kvasiny. V území tak podle údajů ČSÚ není ani jediný podnik s více než 1 000 zaměstnanci. Největší zaměstnavatelé k 31. 12. 2011 byly ESAB Vamberk, s.r.o. (výroba drátěných výrobků, řetězů a pružin) a ASSA ABLOY Rychnov, s.r.o. (výroba zámků a kování) – oba v kategorii 500-1 000 zaměstnanců. Ostatní podniky již měly méně než 250 zaměstnanců.

Z dalších významných výrobních společností, které zaměstnávaly více než 100 pracovníků, je možno uvést společnost Pewag s.r.o. ve Vamberku (výroba kovodělných výrobků), ŘETĚZY VAMBERK spol. s r.o. (výroba a opravy ložisek, ozubených kol, převodů a jiných dílů), Aquaservis, a.s., Rychnov n/K (Výroba a rozvod vody), Vaspo Vamberk, s.r.o. (Stavební závod), Alfa Plywood, a.s., Solnice (Výroba dřevařských výrobků), ASV výrobní družstvo Solnice (výroba příslušenství motorových vozidel), Mados MT, s.r.o., Lupenice (Výstavba pozemních staveb), Matrix, a.s., Třebešov (Výroba pilařská) a Charvát, a.s., Doudleby n/O (Výroba minerálních výrobků).

Největším zaměstnavatelem nevýrobní sféry je Oblastní nemocnice Rychnov nad Kněžnou, v níž pracuje kolem 450 zaměstnanců, v dlouhodobém měřítku jejich počet spíše klesá. Jde zároveň o jednu z mála provozoven, kde pracuje výrazně více žen než mužů (cca 80 %).

Nicméně fakticky je samozřejmě největším zaměstnavatelem MAS kvasinská pobočka podniku Škoda Auto, a.s, která zaměstnávala téměř 5 000 pracovníků (MF DNES z června 2012), ve 2. polovině roku 2012 však v podniku dochází k částečnému omezování výroby a propouštění pracovníků, dnes (1. polovina roku 2014) zaměstnává přibližně 4 200 zaměstnanců. V dalších měsících se však znovu předpokládá rozšiřování výroby a tím i nárůst počtu zaměstnanců o několik stovek.

V posledních letech byly některé závody nuceny rovněž ukončit svoji činnost, mezi nejvýznamnější patřil závod např. Porkert ve Skuhrově nad Bělou, ještě před několika lety jeden z největších zaměstnavatelů v území. Ukončit či omezit výrobu byly nuceny i některé závody na Vamberecku (Masný závod nebo PERLA Doudleby n/O), proto se zde přechodně zvýšila nezaměstnanost. V důsledku toho zůstává mnoho objektů bývalých průmyslových závodů nevyužitých a celé chátrající areály pak nejen hyzdí centra měst (Vamberk, Doudleby n/O., Rokytnice v O.h., Skuhrov n/B.) ale ohrožují i bezpečnost a životní prostředí občanů. To se však týká nejen průmyslových, ale i nevyužívaných zemědělských a dalších areálů a staveb, jejichž rozloha však obvykle není tak velká.

Specifickým produktem vyráběným na území MAS je Vamberecká vláčková krajka, jejíž tradice sahá hluboko do minulosti. Výrobky Krajkářské školy ve Vamberku využívá Sdružení SPLAV i k vlastní propagaci. Mezi další místně charakteristické výrobky patří výrobky z medu Pleva, pekárny Lično a

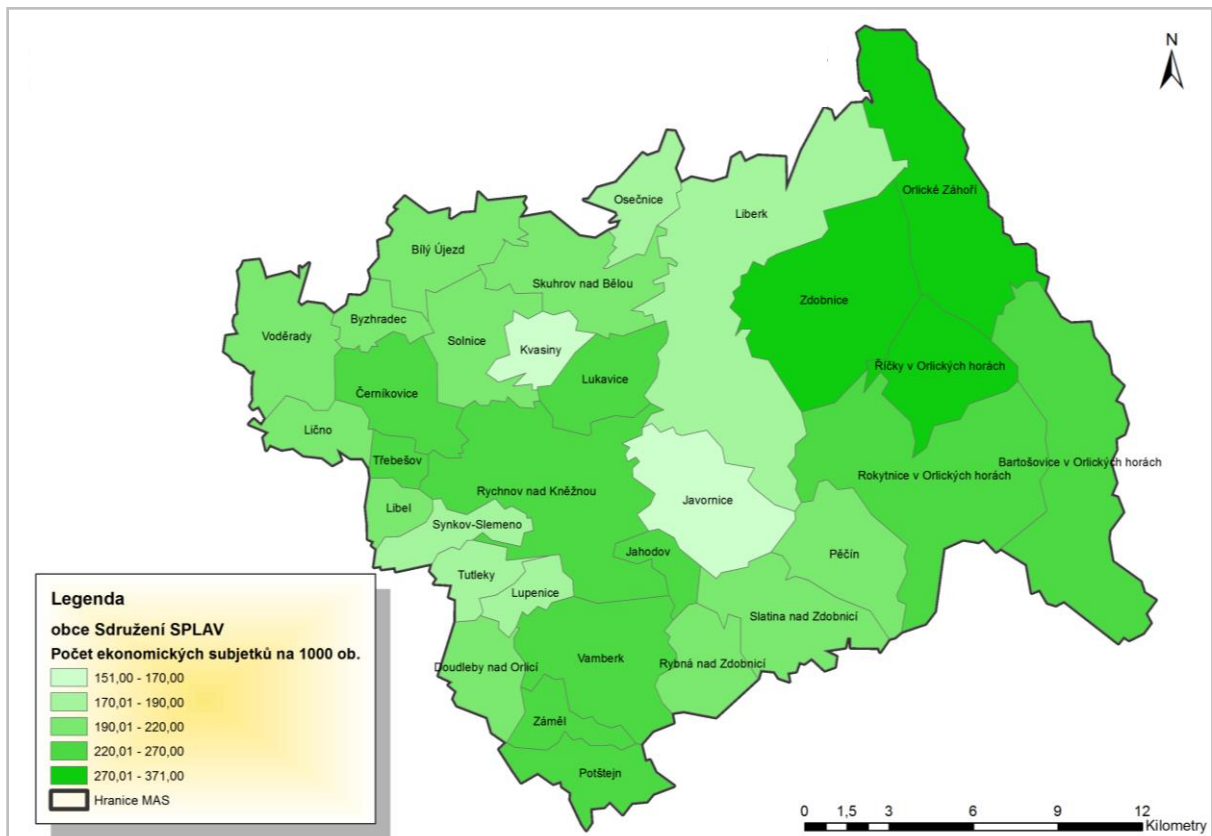
Rokytnice v O. h., řezbářské práce Haldová a další. Existuje však i řada drobných řemeslníků a lidových umělců, kteří nejsou veřejně známí, a odbyť jejich výrobků v důsledku nedostatečné propagace vážne.

Některým řemeslným výrobkům, zemědělským a přírodním produktům na území Sdružení SPLAV je od 2007 roku udělována značka ORLICKÉ HORY – originální produkt® . Takto mohou být označeny výrobky, které byly vyrobeny v Orlických horách a Podorlicku a splnily určité podmínky – jsou dostatečně kvalitní, šetrné vůči životnímu prostředí a jedinečné ve vztahu k Orlickým horám (jsou vyrobené tradičními technologiemi, ručně nebo z místních surovin, výjimečné svou vysokou kvalitou).

V současné době jsou držiteli této značky následující produkty na území MAS: Synkovská jablčka (Ovocné sady Synkov), Brašnářské výrobky (Rokytnice v O. h.), Rokytnické pečivo (Rokytnice), Keramické výrobky (Bartošovice v O. h. – Neratov), Přírodní ovocné pálenky (Rychnov n/K), Ličenský chléb (pekárna Lično), Rychnovská piva Zilvar, Kaštan, Kněžna (Rychnov n/K), Ručně paličkováná krajka (Vamberk), Tkané výrobky ((Bartošovice v O. h. – Neratov), Biobrikety (Pěčín), Vitráže a dekorace tiffany technikou (Orl. Záhoří), Košíkářské výrobky (Bartošovice v O. h. – Neratov), Ryby z podhůří Orlických hor (Rychnov n/K), Cihlové klenby (Kvasiny), Paštika, klobása a salám z Rampuše (Liberk), Čerstvé sýry z Rampuše (Liberk), Vamberecké ručně paličkováné krajky (Vamberk) a Autorské plstěné šperky a plastiky z ovčí vlny (Rychnov n/K).

Na území MAS se nacházejí dva sociální podniky – Helpion, o. p. s, se sídlem v Rychnově nad Kněžnou. Posláním společnosti je poskytování pomoci a podpory osobám sociálně vyloučeným, ohroženým sociálním vyloučením a podpora sociálních služeb, zejména azylových domů. Druhý podnikem je Chráněná dílna Orlice, o.p.s, se sídlem v Bartošovicích v Orlických horách. Posláním farmy je zemědělská výroba otevřená lidem se zdravotním postižením. Počet pracovních míst v sociálních podnicích je tedy na území MAS nízký a nedostačuje potřebám, stejně jako nabídka pracovních pozic s alternativními pracovními úvazky.

mapa: počet ekonomických subjektů na 1000 obyvatel

Podnikatelská činnost v území MAS je ve srovnání s vyššími územními celky, ale i sousedními regiony poněkud nižší. K datu sčítání v území působilo (v přepočtu na 1 000 obyvatel) 50 podnikatelů bez zaměstnanců (OSVČ) a dalších 14 podnikatelů se zaměstnanci, zatímco v kraji i České republice to bylo 56 OSVČ na 1000 obyvatel a 16 podnikatelů za zaměstnanci/1000 obyvatel.

Odlišuje se rovněž struktura podnikatelů v území na rozdíl od vyšších celků – nadprůměrně jsou zastoupeni zemědělci (i když podíl činí jen 4,5 %) a podnikatelé v průmyslu, kteří tvoří více než třetinu všech podnikatelů. Proti tomu všechna ostatní odvětví jsou mezi podnikateli zastoupena méně než v ČR i kraji - stavebnictví, obchod, ubytovací a stravovací služby, doprava i vzdělávání. Na území MAS nepůsobí žádný ekonomický subjekt s převažující činností Výzkum a vývoj.

Existence automobilového závodu v Kvasinách má bezesporu příznivý vliv na nízkou nezaměstnanost v regionu, zvláště v okamžiku, kdy ukončily svoji činnost některé strojírenské a textilní podniky. Nicméně je potřeba nespolehat se na jeden závod a více diverzifikovat pracovní příležitosti. Jak ukazuje srovnání s jinými regiony, MAS by se měla spíše zaměřit na vytváření pracovních míst v jiných než průmyslových odvětvích, kterých je v regionu mnohem méně.

hodnocení: Život v MAS výrazně ovlivňuje dominantní závod Škoda Auto, která zaměstnává více než 4 tis. obyvatel (nejen z území MAS). Některé další podniky naopak svoji činnost ukončují.

Významnou roli však hrají i některé regionální značky produktů z území.

- + významný zaměstnavatel v území; rozšířená tradiční výroba
- nízká podnikatelská činnost v území, orientace na jeden závod

- chátrání nevyužívaných průmyslových objektů
- nedostatek pracovních míst pro znevýhodněné občany

vývojové trendy: Zánik některých podniků v území, dlouhodobá pozice závodu Škoda auto

prioritní oblast: C. Podnikání; A. Prostředí

cíle: Posílení a stabilizace občanů dostatečnou nabídkou základních služeb a vytvářením různorodých pracovních míst s alternativními úvazky.

Rozšíření aktivit spolupráce obcí, podnikatelů a neziskového sektoru k posílení ekonomické a sociální stability regionu.

téma: průřezové téma, tj. částečně řeší všechna opatření priority C (podnikání)

2. 1. 10. BEZPEČNOST

Bezpečnost obyvatelstva je poměrně subjektivní pojem, každý se může cítit jinak bezpečně ve stejné situaci. Z hlediska objektivní statistiky je okres Rychnov nad Kněžnou jedním z nejbezpečnějších okresů v České republice (data za nižší jednotky, např. SO ORP, neměl zpracovatel k dispozici, nicméně předpokládá se podobná míra trestných činů).

V roce 2012 bylo v okrese Rychnov n/K spácháno 1151 trestných činů, z toho bylo 643 objasněno (téměř 56 %). Počty trestných činů v přepočtu na 1000 obyvatel byly jedny z nejnižších, pouze 6 okresů mělo relativně méně trestných činů. Navíc úroveň kriminality v čase dlouhodobě klesá, meziroční pokles proti roku 2011 činil 2,5 %. V roce 2012 klesla především násilná trestná činnost, nejvíce je pak dlouhodobě zastoupena majetková trestná činnost.

Kriminalita klesá na většině území MAS, pouze v pohraničních obcích spíše roste. Rokytnicko je jedinou oblastí okresu, kde se mezi lety 2011 a 2012 kriminalita zvýšila. Trestná činnost v tomto území začala růst poté, co odešla pohraniční policie, která měla své služebny v Bartošovicích nebo Orlickém Záhoří. Např. v zimě trvá policistům z nejbližší služebny v Rokytnici cesta do pohraničních obcí až 40 minut. Přitom v pohraničních obcích je čilý turistický ruch, který přitahuje trestnou činnost – velké množství rekreačních objektů, parkování většího množství aut apod.

Další oblastí s vyšší úrovní kriminality je okolí automobilového závodu v Kvasinách. Závod se v minulých letech značně rozšířil, probíhá vícesměnný provoz, který na sebe navázal vysoký počet zaměstnanců nejen z celé ČR, ale i cizinců zejména z Polska a Slovenska. Ti jsou ubytováni v ubytovacích zařízeních i soukromých objektech po celém okrese a denně dojíždějí do práce. S tím souvisejí dopravní přestupky a dochází i k výskytu drobné kriminality.

Do problematiky bezpečnosti lze zařadit i další složky IZS. Zdravotnictví bylo popsáno v příslušné kapitole, pokud se týká hasičského záchranného sboru, v Rychnově n/K se nachází profesionální pracoviště HZS. Ve většině obcí působí sbor dobrovolných hasičů (SDH), většinou kategorie JPO V. V sedmi obcích MAS se nacházejí výjezdové jednotky SDH kategorie II a III. Jejich vybavení stroji a technikou však není na dobré úrovni.

hodnocení: Území je z hlediska bezpečnosti poměrně klidným regionem, mírně zvýšená kriminalita je pouze v pohraničí, a také v okolí průmyslového závodu Kvasiny.

+ nízká míra kriminality

- absence služebny policie v pohraničí
- zastaralá technika složek IZS

vývojové trendy: dlouhodobě nízká míra kriminality, předpokládá se nárůst v okolí závodu Kvasiny.

prioritní oblast: B. Občané

cíle: Vzhledem k příznivým hodnotám nemáme konkrétní cíl.
opatření: B6. Veřejná správa a bezpečnost

2. 1. 11. CESTOVNÍ RUCH

Podle rozdělení agentury CzechTourism náleží celé území MAS Sdružení SPLAV do turistického regionu Královéhradecko. Tento region se dále dělí na několik oblastí, které většinou kopírují hranice okresu. V případě MAS se jedná o turistickou oblast Orlické hory a Podorlicko, kam náleží celý okres Rychnov nad Kněžnou.

Území MAS má velký potenciál pro cestovní ruch, který však dosud plně nevyužívá. V regionu se nachází množství kulturních památek i přírodního bohatství.

Z hlediska atraktivnosti i návštěvnosti turistů má se v cestovním ruchu uplatňuje především horská část MAS, v níž se nacházejí významná centra Orlických hor. Nejznámější z nich jsou Říčky v Orlických horách s lanovkou i několika vleky a sjezdovkami. Dalšími lyžařskými středisky jsou Zdobnice, Orlické Záhoří, Rokytnice v Orl. h. a Bartošovice v Orl. h. V Orlickém Záhoří je v plánu výstavba lanovky na hřeben Orlických hor, čímž se možnosti cestovního ruchu v tomto středisku ještě rozšíří. Turisté však přijíždějí do Orlických hor téměř výhradně v zimním období, dosud se je příliš nedaří přilákat během celého roku.

Naopak podhorská část MAS má podmínky na cestovní ruch spíše v období mimo zimní sezónu. Zde patří k nejvýraznějším turistickým cílům množství hradů a zámků, které se nachází v obcích Sdružení SPLAV, příp. v jejím těsném sousedství. Z obcí MAS se jedná o zámky v Doudlebách nad Orlicí, Rychnově nad Kněžnou a v Potštejně, kde zároveň je i význačný hrad. V podhorské části se rovněž nachází množství cyklotras, která spojují turisticky atraktivní místa. V jižní části MAS se uplatňuje vodácká turistika.

Na území Sdružení SPLAV se nacházejí tři rozhledny – Osičina mezi obcemi Voděradý a Přepychy, rozhledna na Anenském vrchu na území obce Bartošovice na hlavním hřebenu Orlických hor a dřevěná rozhledna ve Skuhrově nad Bělou. Další dvě rozhledny jsou pak jen několik stovek metrů za hranicemi MAS – rozhledna na nejvyšším vrcholu Orlických hor Velká Deštná a rozhledna ve Vrbici na vrcholu hory Kastel.

Z hlediska kulturních památek je v regionu množství historicky významných staveb (Kvasiny, Lično, Orlické Záhoří, Pěčín, Potštejn, Rokytnice v O. h., Rybná n/Z, Říčky v O. h., Slatina n/Z) i architektonicky cenných staveb (Černíkovice, Lukavice, Potštejn, Rokytnice v O. h., Rychnov n/K, Skuhrov n/B, Solnice, Záměš). Městská památková zóna je vyhlášena v Rychnově nad Kněžnou a Rokytnici v Orlických horách.

V území MAS jsou dvě národní kulturní památky (vč. památek zapsaných na indikativním seznamu) – kostel v Liberku a areál zámku v Rychnově nad Kněžnou.

Po celém území MAS Sdružení SPLAV lze od léta 2013 využívat tzv. 'Kartu hosta'. Tuto kartu může získat zdarma návštěvník, který se ubytuje ve vybraném ubytovacím zařízení v oblasti Orlických hor a Podorlicka alespoň na tři noci. Ostatní turisté si tuto kartu mohou zakoupit. Poté může využívat zdarma nebo se slevou vybrané aktivity, za které se odečítá z karty určitý počet bodů. Cílem tohoto projektu je přilákat více návštěvníků do regionu, prodloužit jejich pobyt a přimět je navštívit region Orlických hor a Podorlicka opakovaně.

Již několik let rovněž působí v Orlických horách projekt na podporu cestovního ruchu Kačenčina pohádková říše. Jedná se o projekt Dobrovolného svazku obcí Region Orlické hory a jeho cílem je oživit turistický ruch po celém území Orlických hor. Po zakoupení turistické knížky je potřeba navštívit co nejvíce obcí, zapojených do tohoto projektu a získat u nich razítko a dále navštívit tamní turistická zařízení, za což turista získá kolek. Po získání určitého počtu koleků obdrží návštěvník cenu, která má vztah k Orlickým horám.

mapa: mapa cyklotras

Platné k 31. 12. 2013

Na území MAS se k 5. listopadu 2013 nacházelo 60 ubytovacích zařízení, která však byla soustředěna jen do 12 obcí. Podle průběžně aktualizované databáze Hromadných ubytovacích zařízení v České republice se jejich počet k 30. březnu 2015 ještě zvýšil na 75 ve 14 obcích. Přesto většina obcí sdružení na svém území žádné ubytovací zařízení neměla. Hromadná ubytovací zařízení jsou výrazně koncentrována do několika obcí v Orlických horách. V pěti horských obcích (Bartošovice v Orl. horách, Orlické Záhoří, Rokytnice v O. h., Říčky v O. h. a Zdobnice) mají téměř 70 % všech ubytovacích zařízení.

Z hlediska kvality ubytovacích zařízení je region vybaven dobře, nalezneme zde v podstatě všechny typy ubytovacích zařízení. Navíc v posledních letech stoupá počet kvalitněji vybavených ubytovacích zařízení. Na území MAS se nachází čtyři čtyřhvězdičkové hotely (Panorama a Studánka v Rychnově n/K, Krajka ve Vamberku a nově i Zámek v Potštejně), dále sedm hotelů se třemi hvězdičkami, dva dvouhvězdičkové hotely a čtyři hotely s jednou hvězdičkou. V území MAS je rovněž 23 penzionů a 16 turistických ubytoven (oboje takřka výhradně v obcích v Orlických horách). V 17 případech nebyl druh ubytování specifikován, kromě toho je na území ještě jedna chatová osada v Potštejně a kemp v Liberku.

Problém je spíše s kapacitou ubytovacích zařízení. V celém sdružení MAS je jediné zařízení s kapacitou větší než 50 pokojů, a to domov mládeže v Rychnově nad Kněžnou. Necelá polovina ubytovacích zařízení má kapacitu 11-50 pokojů, většina (34 zařízení) je jen maximálně desetipokojových. Pouze v Rychnově n/K výrazně převažují ubytovací zařízení s vyšší kapacitou (tj. více než 10 pokoji).

Při srovnání počtu zařízení s vyššími územními celky se jeví celkové počty i kapacity zařízení jako mírně nadprůměrné. V přepočtu na obyvatele je v MAS Sdružení Splav ve srovnání okresu Rychnov n/K a celé republiky více ubytovacích zařízení, pokojů i lůžek v nich (pouze Královéhradecký kraj má tyto údaje ještě vyšší především zásluhou Krkonoš). Nadprůměrná vybavenost je však jen v několika obcích Orlických hor, ve většině ostatních se však jeví jako podprůměrná. Na území MAS bylo koncem roku 2011 pro hosty připraveno celkem 2 371 lůžek v 773 pokojích.

tabulka: **kapacity ubytovacích zařízení a návštěvnost v nich** (data jsou za roky 2010/2011, novější data za obce nebyla k dispozici – jedná se o individuální data)

území	kapacity zařízení na 1000 obyvatel (2011)			návštěvnost na 1 obyvatele (2010)		využitelnost ubytovacích zařízení *)
	zařízení celkem	pokoje	lůžka	počet hostů	p. hostů a jejich přenocování	
MAS Splav	1,7	21,7	66,4	0,8	2,2	9,3
okres Rychnov n/Kněž.	1,5	20,4	61,9	0,8	2,8	12,5
Královéhradecký kraj	1,7	29,5	82,9	1,5	5,7	18,7
Česká republika	0,7	17,2	43,9	1,2	3,5	21,9

Pramen: ČSÚ

*) Ukazatel byl vypočten jako podíl celkového počtu hostů a jejich přenocování v daném území na straně jedné a počtu lůžek v území vynásobeného počtem dní v roce (365) na straně druhé.

Údaje o počtu a kapacitě ubytovacích zařízení pro turisty však neukazují počty návštěvníků. Zde jsou k dispozici poslední data za rok 2010, která dosvědčují, že MAS navštívilo 27 637 hostů a ti zde přenocovali celkem 80 222 krát. Průměrná doba přenocování v území je tedy 2,9 noci, což přibližně odpovídá údajům za vyšší celky. V horských územích je doba přenocování větší, kolem 4 nocí. V relativním srovnání s údaji za ČR a zejména za Královéhradecký kraj je počet hostů i přenocování znatelně nižší (přibližně poloviční).

Pokud tedy zohledníme jak kapacity ubytovacích zařízení a lůžek v nich na straně jedné, tak i počty turistů a jejich přenocování na straně druhé, vyjde nám přibližná využitelnost těchto lůžek. Ta je v MAS Sdružení Splav mnohem nižší (jen kolem 9 %) ve srovnání s krajem a zejména ČR. Je samozřejmé, že se jedná o velmi hrubý údaj, ve skutečnosti bude využitelnost lůžek vyšší, protože ne všechna zařízení slouží turistům během celého roku apod. Nicméně rozdíly při srovnání územních celků by měly zůstat podobné.

Celkově z analýzy vyplývá, že území MAS je značně atraktivní pro cestovní ruch. Neatraktivnější z hlediska cestovního ruchu je horská část MAS, nicméně i v podhorské části se nacházejí turisticky zajímavé lokality.

Co se týče celkového počtu ubytovacích zařízení, je region dobře vybaven. Dostatečná je i kapacita ubytovacích zařízení, jejich struktura i kvalita (jsou zastoupeny téměř všechny typy ubytovacích zařízení). Rozmístění ubytovacích zařízení je však značně nerovnoměrné, výrazně se koncentruje pouze do horské části MAS. Dalším problémem je, že přes vysokou nabídku ubytovacích zařízení není návštěvnost příliš vysoká, především pak v období mimo zimní turistickou sezónu.

Přírodní prostředí regionu nevede města k řešení příměstské turistiky místních občanů. Přesto by v okolí největších měst – Rychnova n/k, Vamberka. a Rokytnice v O.h. měly vzniknout udržované plochy a trasy pro krátkodobou rekreaci a posílení zdravého životního stylu občanů.

hodnocení: Území MAS je značně atraktivní pro cestovní ruch. Neatraktivnější z hlediska cestovního ruchu je horská část MAS, nicméně i v podhorské části se nacházejí turisticky zajímavé lokality.

- + dobrá vybavenost ubytovacích zařízení v území, jejich kapacita, struktura i kvalita (jsou zastoupeny téměř všechny typy ubytovacích zařízení)
- nerovnoměrnost rozmístění ubytovacích zařízení (koncentrace do horské části MAS)
 - nízká návštěvnost v období mimo zimní turistickou sezónu.
 - nedostatek infrastruktury pro příměstskou turistiku občanů

vývojové trendy: postupný nárůst kapacit ubytovacích zařízení, stagnace v počtu návštěvníků

prioritní oblast: C. Podnikání

cíle: Zvýšení propagace regionu jako místa pro trvalý život i turistiku ve venkovském prostoru. Zvýšení počtu návštěvníků regionu a odběru služeb v cestovním ruchu.

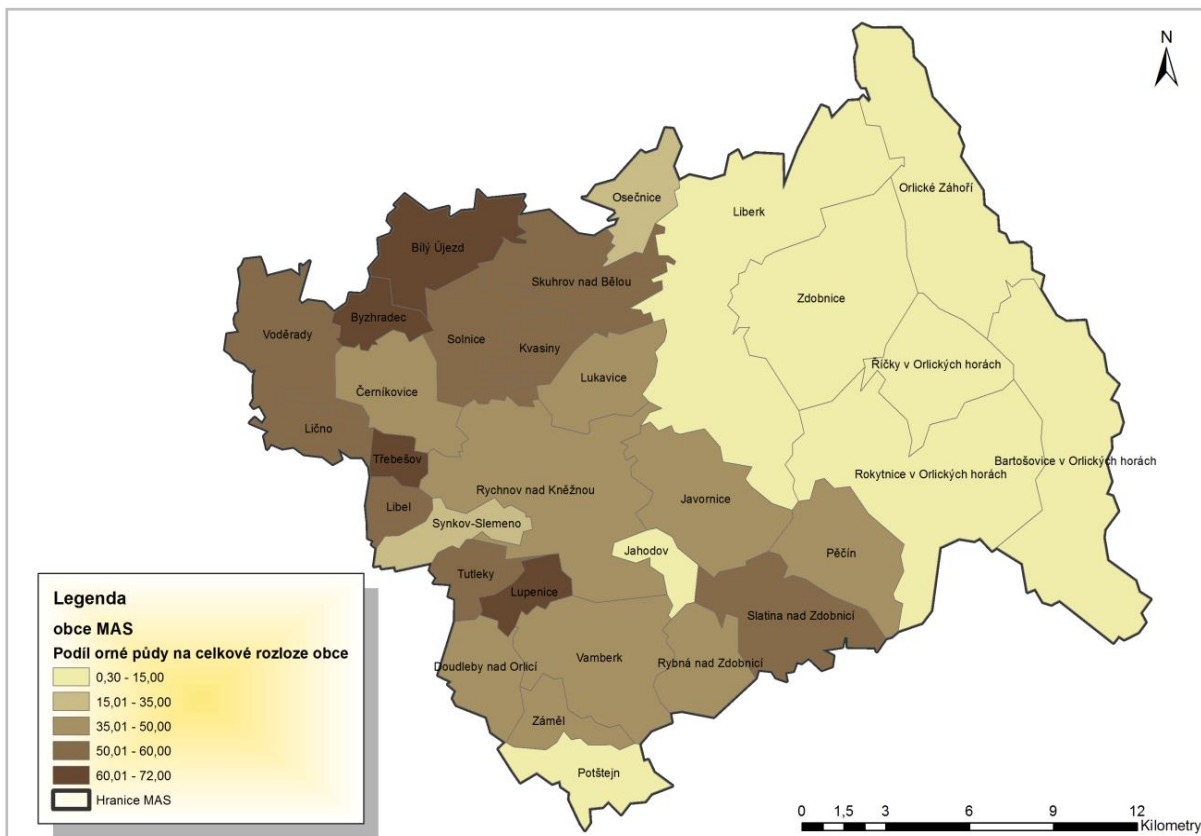
téma: C3. Služby, obchod a řemesla; C4. Marketing

2. 1. 12. ZEMĚDĚLSTVÍ

Zemědělská činnost v území MAS je velmi rozšířena a má bohatou tradici. Je však limitována přírodními podmínkami, především v horské části MAS. V podhůří převažuje intenzivní zemědělská výroba, která je zaměřena především na chov dojníc a rostlinnou výrobu. Méně příznivější podmínky pro rostlinnou výrobu jsou v horské části MAS, která leží z klimatologického hlediska v chladné oblasti. Zde je zemědělská výroba extenzivní, zaměřená na údržbu krajiny formou pastvy masných plemen skotu, ovcí a koz a na pěstování energetických plodin. Málo je rozšířená agroturistika a další nezemědělské aktivity zemědělských subjektů včetně přímého prodeje výpěstků a výrobků.

Veškerá zemědělská půda zaujímá necelých 54 % území, což je srovnatelný údaj s celou ČR, ale méně než je tomu v Královéhradeckém kraji. Pod průměrem je pak především zastoupení orné půdy, na druhé straně vyšší podíl travních porostů umožňuje se spíše zaměřovat na živočišnou výrobu. Z hlediska zemědělských oblastí se uplatňují především méně intenzivní oblasti bramborářská a horská (75 %), pouze okrajově se vyskytuje i výrobní oblast řepařská (méně než 25 %).

mapa: zastoupení orné půdy na celkové rozloze obce

Rostlinná výroba je orientována především na produkci obilovin a krmných plodin, z technických plodin je nejrozšířenější pěstování brambor, řepky a olejnin. Živočišná výroba je zaměřena na chov skotu a prasat. Při posouzení současného stavu zemědělské výroby narážíme na dědictví socialistické éry, kdy v krajině vyrostla gigantická betonová síla, velkokapacitní kravíny, sklady a další objekty zemědělské velkovýroby dnech zchátralé a hyzdící venkovskou krajinu. V rámci zvyšování zemědělské produkce se do půdy dodávalo neúměrné množství umělých hnojiv. Provádělo se plošné odvodnění pozemků a likvidace volně rostoucí zeleně v rámci náhradních rekultivací. Tento způsob hospodaření negativně ovlivnil vývoj krajiny a narušil přírodní podmínky pro přirozený vývoj živočichů i rostlin.

V území působí několik zemědělských podnikatelů, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů, další mají dle průzkumu mezi zemědělci o tuto činnost zájem.

Z nezemědělské půdy tvoří velkou část lesy (více než 38 % rozlohy), což je dáno horským charakterem části řešeného území. Převažují smrkové monokultury a část lesních porostů je výrazně ovlivněna průmyslovými exhalacemi. Lesy v území mají velký potenciál pro udržitelný rozvoj MAS. Mají výraznou rekreační funkci, zároveň však přispívají k příznivému přírodnímu prostředí v území. Část z lesů je možné využít jako suroviny pro těžbu.

Limitujícím determinantem rozvoje regionu je CHKO Orlické hory a další maloplošná chráněná území, která významně omezují využití půdního fondu, kdy by postupně zemědělská výroba měla přejít výhradně k mimoprodukční funkci.

Ostatních ploch (vč. zastavěných pozemků) je v území minimální podíl, především pak v horské části MAS.

Na odlišnou strukturu pozemků ve srovnání s vyššími územními celky mají vliv především oblasti v Orlických horách. Na území obcí jako Říčky, Zdobnice, Liberk, Bartošovice nebo Orlické Záhoří tvoří

lesy kolem dvou třetin rozlohy obce, rovněž podíl travních porostů je vysoký, zato ornou půdu tyto obce prakticky nemají. Ta je naopak v průměru mnohem více zastoupena v obcích podhorské části MAS (Byzhradec, Bílý Újezd, Třebešov apod.), vůbec nejvíce však v Lupenicích (71 % území obce). Poměrně velký podíl zahrad a ovocných sadů mají v obcích Synkov-Slemeno a Doudleby nad Orlicí (cca pětina rozlohy obce).

tabulka: struktura pozemků

území	rozloha území (ha)	zemědělská půda v %			nezemědělská půda v %			
		orná půda	zahrady, ovocné sady	trvalé travní porosty	lesní pozemky	vodní plochy	zastavěné plochy	ostatní plochy
podhorská část MAS	26 125	48,4	5,1	14,5	21,0	1,2	2,4	7,3
horská část MAS	25 174	11,4	0,9	27,4	55,1	0,5	0,7	4,0
řešené území celkem	48 090	29,5	3,0	21,1	38,4	0,9	1,5	5,6
okres Rychnov n/Kněž.	98 190	32,6	2,7	18,4	37,6	1,2	1,7	5,8
Královéhradecký kraj	475 861	40,3	3,4	14,8	31,0	1,6	1,9	7,0
Česká republika	7 886 598	38,0	2,7	12,5	33,7	2,1	1,7	8,9

Pramen: ČSÚ

Největší zaměstnavatelé v zemědělství na území MAS jsou společnosti Zdobnice, a.s. ve Slatině nad Zdobnicí (Rostlinná výroba kombinovaná se živočišnou výrobou) a DŽV Rychnov n/K v Doudlebách n/O (Chov prasat), které zaměstnávají okolo 100-150 zaměstnanců.

hodnocení: Zemědělská výroba je závislá na přírodních podmínkách. V podhorské části převažuje rostlinná výroba, v horské pak živočišná. Rozdílnost přírodních podmínek se projevuje i ve struktuře pozemků, na horách převažuje podíl lesů, na ostatním území pak orná půda.

- + zemědělská výroba zaměřená na více činností jak v rostlinné, tak i živočišné výrobě
 - limitující přírodní podmínky v horské části
 - nevzhledné a nevyužívané zemědělské objekty v krajině a obcích
 - nedostatečné využívání přímého prodeje 'ze dvora'

vývojové trendy: mírný pokles obyvatel zaměstnaných v zemědělství

prioritní oblast: C. Podnikání; A. Prostředí

cíle: Zvýšení místní výroby a odbytu průmyslových a zemědělských produktů.

opatření: C1. Zemědělství

2. 1. 13. SPECIFICKÉ OBLASTI NA ÚZEMÍ MAS

Sociálně vyloučené lokality (Rychnov nad Kněžnou) – součást podhorské oblasti

Dle internetové stránky http://www.esfcr.cz/mapa/int_CR.html se na území MAS SPLAV nachází jedna sociálně vyloučená lokalita, a to v Rychnově nad Kněžnou. Jedná se o dva dvoupatrové cihlové domy, celkově s 22 byty (všechny 3. kategorie). Lokalita se nachází podél řeky, cca 10 min. chůze od náměstí. Je součástí běžné zástavby, kolem ní jsou rodinné domky.

Bydlí zde odhadem 100 obyvatel, z toho cca 90 % Romů. Mělo by se zde nacházet 46 % dětí do 15 let, 50 % obyvatel 16-60 let a jen 4 % lidí starších 60 let. Všichni obyvatelé lokality pravděpodobně mají nejvýše základní vzdělání. Míra nezaměstnanosti místních obyvatel činí odhadem 97 %.

Území ohrožené nezaměstnaností (Rokytnicko) – součást horské oblasti

Jedná se o převážně zemědělskou oblast, která je dlouhodobě nejproblémovějším mikroregionem z hlediska nezaměstnanosti. Území bezprostředně sousedí s Polskou republikou. Podstatnými faktory, které negativně ovlivňují nezaměstnanost v této lokalitě, jsou omezené pracovní příležitosti a špatná možnost dojíždění za zaměstnáním.

Tato situace přetrvává z dřívějších let i přesto, že přímo v Rokytnici v Orlických horách došlo v posledních letech k rozvoji podnikatelských aktivit. Příznivě nezaměstnanost ovlivňuje především firma FrostFood, a.s., výrobce mražených polotovarů, bývalá Guseppe a.s., která v roce 2009 změnila majitele a nastal i zde pokles zaměstnanců. Nemalou měrou se na příznivém vývoji podílí rovněž Městský úřad Rokytnice v Orlických horách a ostatní obecní úřady, které vytváří místa také na veřejně prospěšných pracích.

Území postižené vysídlováním obyvatelstva (pohraničí) – součást horské oblasti

Charakteristickým znakem obcí v pohraničí je dlouhodobý úbytek obyvatelstva. Většina obcí náleží do oblasti tzv. Sudet, kde před 2. světovou válkou žilo převážně německé obyvatelstvo. Po válce došlo k odsunu tohoto obyvatelstva a v některých obcích zůstal jen zlomek původních obyvatel. K největšímu úbytku obyvatel, ať už kvůli odsunu, nebo dalším důvodům, došlo v Liberku (4078 obyvatel v r. 1890 a 699 obyvatel v r. 2001), Bartošovicích (2696 obyvatel v r. 1869 a 218 v r. 2001), Orlickém Záhoří (2938 v r. 1890 a 211 v r. 2001), Říčkách (1251 v r. 1890 a 79 v r. 2001) a především ve Zdobnici (3297 v r. 1890 a 155 v r. 2001).

Do původních sídel přišli noví obyvatelé, kteří neměli vztah k této lokalitě, krajině, ani ke stávajícím objektům. V obcích byly postaveny vícepodlažní bytové domy bez zázemí, vznikly zde rovněž ohromné zemědělské areály. Toto vše negativně změnilo zdejší krajinu. Některá sídla se změnila na rekreační střediska, což do určité míry zachránilo některé objekty, které byly přeměněny na rekreační chalupy.

Pro tyto obce je rovněž typická jejich velikost, navíc se obvykle sestávají z více částí obcí a dalších sídel, které jsou od sebe ve velké vzdálenosti. Velmi špatná je dopravní obslužnost do těchto sídel, s tím souvisejí i další negativní jevy, jako vyšší nezaměstnanost apod. Území se do značné míry překrývá s předchozí oblastí (území ohrožené nezaměstnaností).

hodnocení: Na území MAS se nacházejí určité specifické oblasti, kterým je třeba věnovat pozornost.

Každá má jiné vymezení, jinou příčinu zařazení do oblasti i možnosti řešení.

+ žádná z uvedených lokalit nevykazuje výrazně patologické jevy v kontextu ČR

- území s vyšší nezaměstnaností a území postižené vysídlováním se do velké míry překrývají – kumulace problémů

vývojové trendy: území se příliš nemění, jejich charakteristiky nevykazují ani zlepšující ani zhoršující tendenci

prioritní oblast: všechny oblasti

cíle: v podstatě všechny, jedním z nich je např. využití polohy regionu k zintenzivnění dopravního spojení a spolupráce s Polskem, které je zaměřené na dvě plošně nejrozsáhlejší specifická území

2. 2. ANALÝZA CHKO ORLICKÉ HORY

Chráněná krajinná oblast (CHKO) Orlické hory byla vyhlášena v roce 1969. Nachází se v okrese Rychnov nad Kněžnou a menší částí na jihu zasahuje i do okresu Ústí nad Orlicí. Pokrývá nejvýše položené části Orlických hor. Osou CHKO je horský hřeben táhnoucí se od severozápadu (od Olešnice v Orlických horách) směrem na jihovýchod, kde končí poblíž Zemské brány. **Celková rozloha CHKO Orlické hory činí 204 km².**

CHKO zasahuje do území tří MAS. Největší část (SO ORP Rychnov n/K) náleží do územní působnosti MAS Sdružení SPLAV, sever CHKO (SO ORP Dobruška) zasahuje do území MAS Pohoda venkova, malá část na jihu CHKO (SO ORP Žamberk v okrese Ústí nad Orlicí v Pardubickém kraji) přesahuje do území MAS Orlicko.

Hranice CHKO Orlické hory je vymezena jednoznačně, na severovýchodě ji tvoří hranice s Polskou republikou, ve vnitrozemí je nejčastěji tvořena v terénu zřetelnými liniovými stavbami (především silnicemi). Není naopak vytvářena územně-správními hranicemi, jako jsou obce, části obcí nebo katastrální území. V některých případech tak je do CHKO zařazena jen část obce a hranice může vést i přes zastavěné území.

CHKO Orlické hory pokrývá celé území obcí Orlické Záhoří a Říčky v Orlických horách (obě MAS Sdružení Splav). Dále zahrnuje i větší části obcí Deštné v O. h., Olešnice v O. h., Sedloňov (vše MAS Pohoda venkova), Bartošovice v O. h., Rokytnice v Orl. horách, Zdobnice (vše MAS Sdružení SPLAV), v obci Liberk tvoří CHKO většinu území v části Uhřínov pod Deštnou. Kromě toho CHKO zasahuje malou částí i do obcí Kounov, Dobré (vše MAS Pohoda venkova), Javornice, Osečnice, Pěčín, Skuhrov nad Bělou (vše MAS Sdružení SPLAV), Kunvald, Klášterec nad Orlicí a České Petrovice (vše MAS Orlicko).

Vzhledem k výše popsaným vedením hranic CHKO nelze spolehlivě stanovit počet obyvatel, kteří žijí v CHKO. Např. v Rokytnici v Orlických horách je hranice CHKO vedena přímo přes střed města po komunikaci 2. třídy. Na základě odhadů, které byly stanoveny pomocí mapových podkladů hranic CHKO, hranic územně správních celků a dat s počty obyvatel až do úrovně základních sídelních jednotek, trvale žije na území CHKO necelých 3 tis. obyvatel. Z údajů o počtu obyvatel a rozloze území vyplývá velice nízká hustota zalidnění, která se na území CHKO Orlické hory pohybuje kolem 14 obyvatel/km².

Většina obyvatel CHKO Orlické hory žije na území MAS Sdružení SPLAV (cca 1 700), okolo 1 200 obyvatel pak bydlí na území MAS Pohoda venkova. Na území MAS Orlicko dle dostupných údajů trvale nežije ani jeden člověk, nachází se zde pouze několik neobydlených staveb na území obce Klášterec nad Orlicí.

CHKO je od r. 1999 rozděleno do 4 zón podle stupně ochrany přírody a krajiny. 1. zóna je nejprísnejší (umožňuje nejméně zásahů do krajiny), na jejím území jsou plochy z hlediska ochrany přírody nejcennější a tvoří jen 7 % plochy CHKO. Mnohem rozsáhlejší jsou pak 2. a 3. zóna, plošně nejmenší je 4. zóna, která zahrnuje především zastavěné plochy v CHKO. Schválená zonace odpovídá až na několik málo případů stavu poznání přírody a krajiny a plní dostatečně funkci diferenciací území pro uplatňování ochranných podmínek.

Geologická stavba Orlických hor je poměrně pestrá a zahrnuje geologické jednotky různého stáří i rozdílného vývoje. Nejčastěji se jedná o orlicko-kladské kristalinikum, které lemují novoměstské kristalinikum na severu a zábřežské kristalinikum na jihu CHKO. Zato podloží Orlických hor a jeho podhůří není příliš rozmanité, proto se zde nevyskytuje příliš zásob nerostných surovin. Nachází se zde pouze dvě významnější ložiska stavebního kamene, a to Špičák u Plasnice (MAS Pohoda venkova) a

Pěčín (MAS Sdružení SPLAV), které pak přechází i mimo CHKO (Potštejn a okolí) a několik dalších menších ložisek již netěžených surovin.

Na území CHKO pramení několik významnější toků (Zdobnice, Říčka, Bělá a Kněžna), které se vlévají do největší řeky v území - Divoké Orlice, jež patří do povodí Orlice. Vlastní soutok je však většinou již mimo CHKO, stejně tak pramen Divoké Orlice, který je na polském území. Pouze malá část CHKO u Olešnice v O. h. patří do povodí Metuje (říčka Olešenka). Prameniště těchto řek, ležící převážně na svazích hlavního hřebene, dnes představují ostrůvky nejzachovalejších přírodních biotopů, které sestupují z hor do podhůří lesnatými údolími. V jejich závěrech se nachází celá řada pramenišť a podmáčených horských luk.

Pro své přírodní podmínky tvořící významnou přirozenou akumulaci podzemních a povrchových vod byly Orlické hory v roce 1978 vyhlášeny chráněnou oblastí přirozené akumulace vod – CHOPAV. Hranice CHOPAV je shodná s hranicí CHKO Orlické hory.

Na půdním pokryvu v území CHKO se projevuje značná rozdílnost přírodních podmínek. Na více než polovině území převládají hlinitopísčité půdy, na zbylém území se prolínají půdy písčitohlinité s hlinitopísčitymi. Pouze v okolí Rokytnice v O. h., směrem k Pěčínu se vyskytuje půda hlinitá a jílovitohlinitá. Z hlediska půdních typů se ve vrcholových partiích Orlických hor nachází podzolové půdy, na ostatním území převládají hnědé půdy kyselé a hnědé půdy podzolané, které jsou kryty lesním porostem.

Klimaticky patří větší část území CHKO Orlické hory do chladné oblasti, pouze část podhůří zasahuje do mírně teplé oblasti. Na hřebenech Orlických hor dosahují průměrné roční teploty kolem 4°C, v obcích na území Orlických hor se pohybují kolem 6°C (proti tomu podhorské oblasti ležící již mimo CHKO v mírně teplé oblasti s průměrnými ročními teplotami okolo 8°C). Nejchladnějším měsícem je leden, nejteplejším červenec. V lednu se průměrné teploty v CHKO pohybují kolem -2°C, v červenci okolo 13°C. Po většinu roku teplota s nadmořskou výškou klesá, pouze na podzim a v zimě se výjimečně vyskytuje inverze, kdy je tomu naopak.

Srážkově je území spíše nadprůměrné. Nejvyšší měsíční úhrny srážek se objevují v červenci a srpnu. Průměrný roční úhrn se pohybuje v nižších oblastech kolem 700 - 800 mm, ve vyšších polohách Orlických hor se pohybuje okolo 1 300 mm. Výrazně tak narůstá s nadmořskou výškou. Počet srážkových dní je největší v zimě, nejmenší v březnu a dubnu, a pak v září a v říjnu. Rovněž sněžení značně ovlivňuje nadmořská výška, maximální výše sněhové pokrývky dosahuje v podhůří 30-40 cm, na hřebecích kolem 100 cm.

Orlické hory se vyznačují poměrně velkou rozmanitostí přírodních biotopů. Dokud zdejší přírodu neovlivňoval člověk, byly hlavním lesním biotopem Orlických hor bučiny. Acidofilní bučiny podhorského i horského charakteru se vyznačují druhově chudým bylinným patrem, v němž převládají borůvka a trávy metlička křivolaká a třtina chloupkatá (např. Komáří vrch apod). Mnohem vzácnější jsou květnaté bučiny. V 15. – 19. století byly původní bučiny vykáceny a nahrazeny smrkovými monokulturami, což způsobuje nízkou ekologickou stabilitu lesů.

V druhově bohatém bylinném patře se vyskytují např. věsenka nachová, pitulník horský, šřavel kyselý. Zbytky květnatých bučin se dochovaly např. v rezervaci Trčkov. Mezi fytogeograficky nejvýznamnější druhy Orlických hor patří ty, které zde dosahují hranice svého rozšíření a glaciální relikty (např. kamzičník rakouský, koprníček bezobalný, kyhanka sivolistá). Mezi významné druhy rostlin, které mění původní rostlinnou skladbu, jsou synantropní rostliny, které byly do Orlických hor člověkem uměle zaneseny. Některé z těchto druhů se v poslední době nebezpečně šíří a vytlačují tak původní druhy flóry (např. kavkazský bolševník velký).

Výskyt živočichů v CHKO ovlivňuje především složení vegetace v dané lokalitě. I když velká část území CHKO, především v hřebenových partiích, byla odlesněna a tím i snížena rozmanitost živočišných druhů, vyskytuje se zde poměrně velké množství ohrožených druhů živočichů. Z nejvíce ohrožených druhů (podle vyhlášky 395/1992 Sb.) lze v CHKO nalézt následující kriticky ohrožené druhy: rak říční, roháček, střevlík (vše bezobratlí), mihule potoční (ryba), zmije obecná (plaz), bobr evropský a vrápenec malý (oboje savci).

Nejvýznamnějším savcem v Orlických horách je jelen evropský, který však působí v CHKO problémy okusováním lesních porostů. Značně je v CHKO rozšířen i srnec obecný, prase divoké, ale také muflon. Nejběžnější šelmy jsou liška obecná, kuna lesní, kuna skalní, lasice, tchoř tmavý a jezevec lesní. Vzácně sem zabloudí z Polska los evropský.

Významná je také rekreační funkce Orlických hor, a to jak pro místní obyvatele, tak i pro návštěvníky z České republiky i ze zahraničí. Ta je však limitována únosností přírodního prostředí. Zejména v zimním období je v největších lyžařských střediscích počet návštěvníků na hranici únosnosti. Přitom v posledních letech roste počet žádostí o výstavbu rekreačních objektů i sjezdových tratí v CHKO. Vybavenost zařízeními pro letní sporty (bazény, tenisové kurty apod.) je zatím v Orlických horách spíše nižší, zvyšuje se však zájem o výstavbu rozhleden.

hodnocení: Na území MAS se nacházejí převažující část CHKO Orlické hory. Prostorů v celku odpovídá významnosti ochrany, musí se však dlouhodobě vyrovnávat s dřívějšími nevhodnými zásahy a trvalým znečišťováním ovzduší.

- + rozsáhlá přírodní oblast s výrazným podílem lesů a horských luk
 - + udržované a obhospodařované lesy i pastviny
 - šíření invazivních druhů rostlin podél toků řek
 - větrná eroze rozsáhlých nezalesněných ploch

vývojové trendy: zvyšující se zemědělské a turistické využití území, snižování ochrany některých částí CHKO

prioritní oblast: A. Prostorů

cíle: Ochrana zemědělské a lesní půdy, přírodních porostů a prvků, vod, rostlin i živočichů v krajině.

2. 3. ÚZEMNÍ PLÁNY A ROZVOJOVÉ PLOCHY

příloha č. 11. a 15.: Přehled ÚPD obcí a rozvojových ploch na území MAS Sdružení SPLAV

Všechna města a obce ležící na území Sdružení SPLAV, z.s. mají zpracovány územní plány (územně plánovací dokumentace). Tyto územní plány byly zpracovány v letech 2008 – 2014 různými projektovými ateliery a jsou chápány jako základní rozvojové dokumenty obcí, protože obsahují jednak údaje popisující současný stav v obcích a dále vize a regulativy, které byly dále využity při zpracování tohoto dokumentu. Všechny územní plány obcí jsou platné min. do roku 2020.

V územně plánovacích dokumentacích jsou uvedeny rozvojové plochy určené pro různé využití, jak obcemi, tak dalšími subjekty (občany, podnikateli). Výrazně nejvíce ploch je určeno pro rozvoj bydlení, a to jak k výstavbě rodinných domů, tak i bytovek. S tím souvisí i plochy pro rozvoj technické a dopravní infrastruktury a rovněž plochy pro občanské vybavení, kde jsou investory především obce. Plochy pro nové bydlení má ve svém územním plánu připravené každá z obcí. Na území Sdružení SPLAV, z.s. je k dispozici celkem 966 rozvojových ploch o celkové výměře 770,52 ha.

Zatímco nové plochy obvykle v extravilánu obcí jsou projekčně řešeny, obcím chybí podrobnější řešení center v podobě regulačních plánů, což mnohde vede k trvalému poškozování historicky cenných a místně odpovídajících objektů a prostor.

Významným nedostatkem je i ústup od dříve využívaných studií velkých územních celků, ve kterých byly územní plány jednotlivých obcí řešeny v souvislostech vzájemných i veřejného zájmu.

Situaci v prosinci 2015 ukazuje následující tabulka.

tabulka: **rozvojové plochy**

druh rozvojových ploch	počet ploch	celková výměra v ha
plochy pro rozvoj bydlení	617	539,19
plochy pro rozvoj průmyslu	62	87,66
plochy pro rozvoj zemědělství	27	20,67
ostatní rozvojové plochy – technická infrastruktura	51	17,24
ostatní rozvojové plochy – dopravní infrastruktura	127	51,98
ostatní rozvojové plochy – občanské vybavení	82	53,78
C E L K E M	966	770,52

hodnocení: Obce na území MAS mají zpracované a platné územní plány.

+ aktuálnost územních plánů obcí je 100%

+ na území MAS je dostatek rozvojových ploch

- nejsou řešena centra obcí

- chybí koncepční dokumenty týkající se krajinného rázu, ÚSES a dalších širších souvislostí

vývojové trendy: stabilizace v důsledku nevhodné legislativy

prioritní oblast: A. Prostředí

cíl: 1. Zachování venkovského a přírodního charakteru regionu, omezení novostaveb v extravilánu obcí, využívání stávajících objektů.

2. 4. VÝSLEDKY KOMUNITNÍCH PRŮZKUMŮ

2. 4. 1. OBDOBÍ 2012-2014

NÁZORY PŘEDSTAVITELŮ OBCÍ NA ZÁKLADĚ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ SPOKOJENOSTI S MAS

datum průzkumu: léto 2012

Dotazníkového průzkumu se zúčastnilo 28 z 32 obcí, které byly v té době v územní působnosti MAS Sdružení SPLAV (tj. včetně obce Deštné v O.h, která později vystoupila).

Dotazník byl rozdělen do několika okruhů. V 1. části se starostové vyjadřovali k podpoře z programu EU LEADER v rámci předchozího programovacího období 2007-2013. Většina obcí získala finanční podporu z tohoto programu, ať už přímo jako obec nebo zásluhou jiného subjektu na území obce.

Další část dotazníku se věnovala informovanosti o MAS Sdružení SPLAV a její spolupráce s obcemi. Nejdůležitější informačním prostředkem je internet, který také využívá nejvíce obcí, ať ve vztahu k MAS, tak i obyvatelům své obce. Zde však dosud plní výraznou úlohu vývěska obecního či městského úřadu. Třetí okruh byl zaměřen na součinnost obcí a MAS v příštím (nyní již současném) programovém období 2014-2022. Většina obcí chtěla pokračovat ve spolupráci, což se nyní i potvrzuje. V rámci směřování oblastí, z nichž by měla přicházet finanční podpora z evropských programů, starostové doporučovali převážně projekty v oblasti infrastruktury a zejména dopravní infrastruktury.

V poslední části se měli starostové vyjádřit k problémům své obce, resp. plánům na další období. Zde se objevovalo značné množství odpovědí, neboť každá obec je svým způsobem jedinečná a má svoje specifika. Opět převažovaly možnosti v oblasti infrastruktury, a to jak dopravní, tak i technické. Často se objevoval povzdech nad nedostatkem finančních prostředků.

NÁZORY PŘEDSTAVITELŮ OBCÍ NA ZÁKLADĚ OSOBNÍ ROZHovorŮ

datum průzkumu: léto, podzim 2013

Zástupci MAS Sdružení SPLAV zjišťovali u členů Zastupitelstev obcí názory na život v obcích i odvětví, která by měla být z hlediska rozvoje území preferována. Starostové se vyjadřovali k problémům jejich obce, ale i silným stránkám a možnostem jejich dalšího rozvoje. Průzkumu se zúčastnilo všech 31 starostů MAS Sdružení SPLAV.

Poměrně velkou perspektivu starostové vidí v oblasti cestovního ruchu, a to vzhledem k množství příležitostí, které území poskytuje v této oblasti. Propagace v cestovním ruchu je však poměrně malá. Na druhé straně některé obce jsou spíše spokojeny s tím, že k nim nepřijíždí velké množství návštěvníků, alespoň zůstane zachována přírodní krajina i čisté životní prostředí.

Starostové zejména v horské části území si stěžovali na zhoršující se dopravní obslužnost, pokles počtu spojů a malou návaznost spojů, především v kombinaci autobusové a železniční dopravy. V podhorské části jsou s obslužností většinou spokojeni, zato je místy trápí hustý provoz na komunikacích a někde i špatný stav komunikací.

Různé názory se objevovali na existenci závodu Škoda Auto v Kvasinách. Většina starostů uznává, že má příznivý vliv na zaměstnanost v regionu, díky němu se rekonstruuji komunikace v okolí a dochází k rozvoji dalších služeb v okolí Kvasin. Na druhé straně se starostové obávají zvyšující se kriminality, nárůstu dopravní zátěže v bezprostředním okolí, ale i značné závislosti na tomto podniku v případě omezení provozu.

NÁZORY PŘEDSTAVITELŮ OBCÍ NA ZÁKLADĚ DOTAZNÍKOVÝCH ŠETŘENÍ V RÁMCI PROJEKTU 'PODPORA MEZIOBECNÍ SPOLUPRÁCE' V SO ORP RYCHNOV N/K

datum průzkumu: zima a jaro 2014

Jednalo se o projekt Svazu měst a obcí ČR a zúčastnily se ho všechny obce správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou. Vzhledem k tomu, že MAS Sdružení SPLAV má téměř shodné vymezení jako SO ORP Rychnov nad Kněžnou, považujeme za přínosné zařadit do vyhodnocení dotazníkových šetření i tento projekt. Otázky byly zaměřeny přednostně na oblast školství, sociálních služeb a životního prostředí, tedy témat prioritních i pro SCLLD MAS Sdružení SPLAV.

2. dotazníkových šetření v rámci projektu se počátkem roku 2014 zúčastnily všechny obce správního obvodu (32, z toho 29 v území MAS) a rovněž i svazky obcí působící v tomto území.

Nejvíce zaměřují obce své aktivity na děti, mládež a rodiny s dětmi. Za standardní, tedy průběžně zajišťovanou, pokládají péči o seniory, zdravotně postižené, nezaměstnané a sociálně slabé občany. Nejmenší péči věnují mladým lidem po ukončení studia. Jiná skupina nebyla uváděna.

Největším problémem v oblasti školství je nedostatek finančních prostředků, špatný technický stav budov a také nízký počet žáků ve třídách. Naopak některé obce problémy se školou nemají. V této oblasti jsou nejvíce využívány finanční prostředky z EU, dále pak z kraje a státu. Ani v této oblasti některé obce nevyužily dotace (6).

V oblasti sociálních služeb některé obce problémy nemají, pokud ano, pak postrádají možnost dostupného bydlení, mají nedostatek financí, nedostatečnou kapacitu služeb pro seniory a problémy se sociálně vyloučenými lokalitami. Ostatní odpovědi – bezdomovectví, nedostatečná kapacita pečovatelské služby, nedostatečná prevence, nedostatek služeb zdravotně postiženým osobám a neochota investovat do sociální oblasti. Podle názoru respondentů by obce měly zajišťovat především služby sociální péče, a to pečovatelskou službu, případně domovy pro seniory a domovy pro osoby se zdravotním postižením. Méně zodpovědnosti cítí respondenti za služby sociální prevence - nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením a terénní programy. Odborné sociální poradenství doporučuje zajišťovat i v malých obcích jen málo respondentů. Naopak několik respondentů uvedlo, že malé obce by neměly zajišťovat žádné sociální služby.

Nejvýše hodnotí respondenti kvalitu sociálních služeb v obci, trochu hůře pak spektrum a nejhůře kapacitu služeb. Domnívají se, že nejlépe je možné ji ve všech kategoriích hodnotit z hlediska osob se zdravotním postižením, dále z hlediska seniorů a nejhůře z hlediska osob ohrožených sociálním vyloučením. V oblasti sociálních služeb obce převážně dotace nevyužívají, výjimečně z krajské úrovně (5), národní úrovně.

V oblasti životního prostředí nejvíce uváděným problémem jsou vysoké ceny za svoz odpadů a černé skládky. Méně často zmiňují respondenti jiné problémy - špatná vybavenost území, nedostačující síť kontejnerů k třídění odpadů a neinformovanost občanů. Jako jiné byly uvedeny problémy s legislativou a malou disciplinovaností občanů. Poměrně velká část respondentů uvedla, že v této oblasti nemají problémy. V této oblasti obce nejvíce dotace z krajské úrovně, některé dosud žádné dotaci v tomto oboru nevyužily.

Obce si nejčastěji pomáhají v krizových situacích, dominuje spolupráce mezi dobrovolnými hasiči. Významná je ale i v některých dalších oblastech, jako školství, kultura, sport a další. Většina starostů uvedla více oblastí, v nichž starostové spolupracují. Proti tomu oblasti, v nichž se nedaří spolupracovat, se objevovali jen zřídka, žádná oblast se nevyskytovala výrazně častěji. Pozitivně hodnotí obce spolupráci v rámci dobrovolných svazků území, již jsou členy. Nejlépe je hodnocena spolupráce v rámci DSO Mikroregion Rychnovsko, následují DSO Dolní Bělá a DSO Mikroregion Bělá.

Většina obcí uvádí výbornou nebo velmi dobrou spolupráci s jejich sousedy, trochu kritičtější byly pouze některé obce na okraji území, kde zároveň ani není často jednoznačná převládající spádovost obce. V rámci území MAS by se mohlo jednat především o obce ležící na jihu regionu, které jsou buď členy jiného SO ORP nebo mohou mít vazby i na jiný vyšší územní celek (např. Potštejn na Ústeckoorlicko).

SKUPINOVÁ DISKUZE SE ZEMĚDĚLSKÝMI PODNIKATELI

datum setkání: 27. 2. 2014

Facilitace se uskutečnila v obci Lupenice, kde se konala Valná hromada Sdružení SPLAV, z.s. Diskutovalo se s 10 osobami, které podnikají v zemědělství.

Většina zemědělských podnikatelů si pochvaluje, že má zajištěn odbyt pro svoji produkci. Na druhé straně se potýkají s nedostatkem kvalifikovaných pracovních sil a obávají se velké závislosti na dotacích. Ani administrativní zátěž není pro zemědělce příjemná. Velkou příležitostí vidí především ve větší podpoře živočišné výroby, na kterou je vzhledem k přírodním podmínkám zaměřena většina místních zemědělských podnikatelů.

SKUPINOVÁ DISKUZE S OSTATNÍMI PODNIKATELI

datum setkání: 27. 2. 2014

Facilitace se uskutečnila v obci Lupenici, kde se konala Valná hromada Sdružení SPLAV, z.s. Diskutovalo se s 8 osobami, které podnikají v jiných činnostech než je zemědělství.

Podnikatelé v silných stránkách pozitivně hodnotili především své obce jako celek. Ve slabých stránkách uváděli chybějící obchvaty měst, špatné zázemí pro sportovce, málo finančních prostředků pro organizace. V obci Potštejn si navíc stěžovali na velký provoz přímo v obci – žádná zpomalovací zařízení pro řidiče.

SKUPINOVÁ DISKUZE S PŘEDSTAVITELI NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ – SPORT, DĚTI A MLÁDEŽ A OSTATNÍ

datum setkání: 27. 2. 2014

Facilitace se uskutečnila v obci Lupenici, kde se konala Valná hromada Sdružení SPLAV, z.s. Diskutovalo se s 15 osobami. Zároveň bylo i osloveno písemně 45 organizací v této oblasti.

Představitelé neziskových organizací vidí značný přírodní a historický potenciál na území MAS Sdružení SPLAV. Oceňují relativně vysoké zapojení dětí a mládeže v regionu do sportovních aktivit i množství schopných lidí, kteří je podporují. Rozhodně by aktivity neziskových organizací měly i v budoucnu podporovat jednotlivé obce. Pochvalují si rovněž poměrně velký výběr v oblasti podpory.

Na druhé straně rozhodně nejsou spokojeni se složitou administrativou a poměrně přísnými a komplikovanými pravidly, která pro tyto organizace platí. Složitá pravidla a nejrůznější omezení zbytečně odrážejí žadatele od předkládání projektů. Jiným problémem může být nedostatek obecních pozemků pro rozvoj, ale také odliv zejména mladých obyvatel z venkovských oblastí.

Do budoucna vidí představitelé neziskových příležitostí mnoho příležitostí. Chtějí vybudovat zázemí pro mysliveckou střelnici, dále by mohla vzniknout environmentální střediska, která by sloužila k výuce jak pro děti a mládež, tak i pro dospělé. Určitě jsou pro zavedení racionální stravy do základních i mateřských škol.

SKUPINOVÁ DISKUZE S ORGANIZACEMI PRACUJÍCÍMI SE ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝMI JEDINCI

Charita – sociální služby

datum setkání: 2. 4. 2014

Účastníci této pracovní skupiny se vyjádřili především k Charitě Rychnov nad Kněžnou. Existenci tohoto zařízení si pochvalovali, zejména pak přístup personálu. Mnohem horší je to se samotnou budovou, která nevyhovuje, minimálně je nutné ji zateplit. Také doporučují vybudování speciálních bytů pro dospělé osoby s mentálním postižením tj. bydlení v jednopokojových bytech, kde bude k dispozici asistence i možnost práce. Propojení firem s organizacemi poskytující péči mentálně postiženým osobám, aby nějakou lehčí část práce z fabriky přenechali i těmto osobám. Tyto osoby, také chtějí být

začlenění do pracovního procesu. Nabízet také práci dobrovolníků v terénu tj. vybudovat dobrovolnické centrum pro přípravu a následnou pomoc v soc. službách, ale i do jiných organizací. Diskutovalo 5 osob.

Matky handicapovaných dětí

datum setkání: 10. 4. 2014

Matky si jednoznačně pochvalují existenci zařízení i jeho zázemí pro handicapované děti Orion v Rychnově nad Kněžnou. Problémem pro tyto matky je nalézt vhodné zaměstnání. Zaměstnavatelé je nechtějí zaměstnat, i když mají své handicapované děti přes den v příslušných institucích. Obtíže pak mají i v běžném životě, veřejné budovy většinou nejsou bezbariérové. Postrádají zařízení, které by se zaměřilo na postižené dospělé osoby, jež by po ukončení školní docházky poskytl příslušným osobám celodenní program. Diskutovalo 7 osob.

SKUPINOVÁ DISKUZE SE SENIORY

datum setkání: 2. 4. 2014

Skupinová diskuze se seniory probíhala ve dvou obcích – Skuhrově nad Bělou a Slatině nad Zdobnicí. Ukázalo se, že senioři mají podobné problémy, záleží spíše na konkrétním jedinci, jakou si představuje náplň dalšího života. Limitujícím faktorem je samozřejmě v mnoha případech zdravotní stav.

Skupina seniorů, která se zúčastnila diskuze, vede aktivní život a má zájem se pravidelně setkávat, ale i cestovat a provozovat další aktivity. Rádi by podnikali i další akce (včetně mezinárodních setkávání), často jim v tom však brání finanční prostředky. V některých případech ani nemají odpovídající prostory pro činnost klubu seniorů. Navrhují např. zrekonstruovat nevyužitá obecní prostory pro setkávání se seniory. Zároveň by rádi svůj klub seniorů zlegalizovali na z.s. Zúčastnilo se 21 osob.

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ S NEZAMĚSTNANÝMI OSOBAMI STARŠÍMI 50 LET

datum průzkumu: 9. 4. 2014

Dotazníkového šetření se zúčastnili nezaměstnaní lidé, kteří byli v evidenci Úřadu práce v Rychnově nad Kněžnou. Mohli využít i aktivní účast na různých projektech MAS Sdružení SPLAV, někteří pak měli možnost po absolvování projektů najít i zaměstnanecké uplatnění v rámci MAS.

Respondenti oceňovali, že je práce na projektech baví, mají k ní vztah, takže vlastně spojili „příjemné s užitečným“. O tom, že témata projektů pro nezaměstnané byla zvolena opravdu vhodně, svědčí i odpovědi, kde přibližně polovina účastníků řekla, že by se přihlásila pouze do takového typu projektu, nebo velmi podobného a ostatní neřešili zaměření projektu. Uvítali možnost osobnostního růstu a zapojit se mezi zaměstnané.

Většina účastníků věří, že jim absolvování projektu pomůže k nalezení zaměstnání, i když ne všichni jsou o tom přesvědčeni. Každopádně by jim mohl kurz zlepšit situaci při hledání zaměstnání i nepřímo. Jak sdělila jedna účastnice projektu, není si příliš jistá, zda jí pomůže přímo obsah kurzu, nicméně účast na kurzu ji donutí být aktivní, něco se sebou dělat, takže nakonec je kurz určitě prospěšný.

Účastníci dalšího projektu měli zájem zejména o manuální nebo technickou práci (konkrétní zaměstnání se objevila jen jednotlivě – kuchař, zahradník), práci v přírodě a jednou se objevila i práce se seniory či postiženými osobami. Většina účastníků věří, že jim absolvování kurzu pomůže k nalezení zaměstnání, i když se objevil i názor, že kurz jim nepomůže, protože nenahradí skutečné vzdělání (školu či učební obor), které zaměstnavatelé většinou vyžadují.

V rámci doporučení pro následující projekty převažoval názor možnost prodloužení projektu. Projekty nabízely většinou půl roku až rok teoretické poznatky, praxi a rok možnost zaměstnání. Většina účastníků uvedla, že by chtěla pokračovat v pracovním poměru v podobném projektu nebo se zapojit do dalšího projektu.

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ S NEZAMĚSTNANÝMI MATKAMI S DĚTI

datum průzkumu: 9. 4. 2014

Tato skupina si hledá velmi těžko zaměstnání vzhledem k nutnosti péče o děti. MAS Sdružení SPLAV jim nabízí možnost účastnit se takových projektů, které umožňují vzít si s sebou děti a zároveň je i do projektu zapojit.

Respondentky využily možnosti účastnit se projektů, které je vzdělávají a současně jim nabízejí možnost stát se i zaměstnaným. Některé projekty nabízely i možnost vzít si s sebou děti, tak jak tomu bylo u jednoho projektu, který byl zaměřený na zahradnickou práci a komunitní zahrady.

Příležitostí pro nezaměstnané matky je, když instituce budou realizovat takové projekty či nabízet zaměstnání pro tuto skupinu, kde zohlední potřeby rodiny.

2. 4. 2. OBDOBÍ 2015

V posledním roce před dokončením SCLLD 2014-2022 byl postup prací pravidelně konzultován na jednáních Programového výboru MAS a Valné hromady MAS:

JEDNÁNÍ PROGRAMOVÉHO VÝBORU SDRUŽENÍ SPLAV, KONANÝCH VE DNECH 17. 2., 17. 3., 28. 4., 9. 7., 8. 9. a 3. 12. 2015

Programový výbor na svých jednáních projednával zejména témata týkající se akčního plánu a to se zaměřením na následující témata:

- parametry programových rámců
- alokace opatření a fichí
- harmonogram výzev
- položky a hodnoty indikátorů

Při jednáních byla shoda v tom, že se dá vhodně využít zásobník projektů pro zpracování akčního plánu i přípravu fichí.

VÝPIS Z JEDNÁNÍ VALNÉ HROMADY SDRUŽENÍ SPLAV, KONANÝCH VE DNECH 17. 2., 17. 3., 28. 4., 8. 9. a 10. 12. 2015

Předseda spolku informoval přítomné členy o tématech, která na svých jednáních projednával Programový výbor zejména témata týkající se akčního plánu a to se zaměřením na následující témata:

- stejná témata jako PV
- charakteristika vhodných projektů
- obsah zásobníku projektů
- prezentace operačních programů

Doporučení orgánů MAS byla zpracována do SCLLD a jejích Programových rámců.

JEDNÁNÍ PRACOVNÍCH SKUPIN MAS

Dne 11. 6. 2015 se konala jednání pracovních skupin Zemědělci a Veřejná správa. Přítomní diskutovali o výběru opatření pro programové rámce, finančních alokací a monitorovacích indikátorech. Doporučení byla zapracována do SCLLD a Programových rámců.

ZASEDÁNÍ DOBROVOLNÝCH SVAZKŮ OBCÍ

Na setkáních DSO Mikroregion Rychnovsko, která se konala 25. 6. 2015 a 26. 8. 2015 byla prezentována zpracovávání strategie a její parametry. Zástupci řídicích orgánů podali informace o operačních programech a možnostech MAS.

SETKÁNÍ SE ZÁSTUPCI ŠKOL NA ÚZEMÍ ORP RYCHNOV N/K.

Při setkáních se zástupci škol konaných 17. 6. 2015, 27. 9. 2015 a 22. 10. 2015 zástupci MAS prezentovali činnost MAS a její strategii, poskytli informace o dotačních možnostech pro oblast školství v novém programovém období a nabídli možnost spolupráce při přípravě a zpracování projektových záměrů.

JEDNÁNÍ S ODBORNÝMI INSTITUCEMI

Během podzimu 2015 ještě proběhla tři jednání s významnými institucemi v území MAS – 25. 11. 2015 na Správě CHKO v Rychnově nad Kněžnou, 30. 11. 2015 na odboru sociálních věcí MěÚ v Rychnově n/K a 4. 12. 2015 na Úřadu práce, územním pracoviště Rychnov n/K. Se Správou CHKO byly diskutovány možnosti naplnění opatření CSLLD v oblasti životního prostředí. Bylo konstatováno, že alokace obou dostupných opatření z OPŽP je pro území CHKO nadměrná, protože podmínky poskytnutí dotace jsou velmi omezující a těžko splnitelné. Na doporučení zaměstnanců SCHKO byla požadovaná dotace snížena na 1 mil. Kč pro každé opatření.

Na pracovišti odb. sociálních věcí byl projednáván soulad opatření SCLLD s Komunitním plánem soc. služeb ORP Rychnov n/K. a byly doporučeny aktivity a jejich parametry vhodné pro zařazení do SCLLD – např. terénní programy pro rodiny, rodinná centra, centra péče o duševní zdraví, terénní odlehčovací služby. Byla domluvena spolupráce s odborníky úřadu při hodnocení předložených projektů.

Na pracovišti Úřadu práce byly diskutovány vhodné formy podpory zaměstnanosti. Byly doporučeny tyto aktivity – podpora zahájení podnikatelské činnosti (vzdělávání, dotace), pracovní místa pro matky s dětmi, flexibilní úvazky, úprava pracovního prostředí pro zdravotně postižené zaměstnance, projekty pro lidi v exekuci a imigranty.

Veškerá vhodná doporučení byla po projednání na půdě MAS zapracována do SCLLD. Záznamy z jednání byly zveřejněny na webových stránkách MAS.

hodnocení: Občané jsou s životem v obcích v zásadě spokojeni. Drobné nedostatky nejsou místně specifické, ale týkají se života na venkově obecně – dojíždění, malá vybavenost, apod.
+ území z hlediska občanů nevykazuje významné problémy, občané jsou spokojeni
- není dostatečně zabezpečeno pracovní uplatnění znevýhodněných osob – matek s dětmi, zdravotně handicapovaných apod. formou chráněných míst a zkrácených úvazků
- není řešena potřeba provázanosti vzdělání a volných pracovních míst podporou technického vzdělávání

vývojové trendy: stabilita, ale přetrvávající rozpor mezi trhem práce a vzdělávacími plány škol

prioritní oblast: B. Občané; C. Podnikání

cíl: Zavedení a podpora alternativních přístupů k výchově a vzdělání, rozmanitosti a přístupnosti vzdělávacích programů a institucí, učňovského školství a vzdělávání 3. věku
Posílení stabilizace občanů dostatečnou nabídkou základních služeb a vytvářením různorodých pracovních míst s alternativními úvazky.

2. 5. ZHODNOCENÍ REALIZACE SPL 2007-13 (PROGRAM LEADER)

MAS Sdružení SPLAV v rámci Programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 vyhlásila celkem 13 výzev. V rámci těchto výzev mohli žadatelé podávat své projekty do 8 fichí v těchto oblastech podpory:

fiche 1. Modernizace zemědělské výroby na území MAS Sdružení SPLAV

fiche 2. Obnova a rozvoj vesnic a venkovské krajiny na území MAS Sdružení SPLAV

fiche 3. Rozvoj podnikání v obcích – zemědělské subjekty na území MAS Sdružení SPLAV

fiche 4. Rozvoj podnikání v obcích – nezemědělské subjekty na území MAS Sdružení SPLAV

fiche 5. Vzdělávání a informace na území MAS Sdružení SPLAV

fiche 6. Kulturní a historické dědictví na území MAS Sdružení SPLAV

fiche 7. Obchod, služby, kultura a sport na území MAS Sdružení SPLAV, o.s.

fiche 8. Turistický ruch na území MAS Sdružení SPLAV, o.s.

Nejvíce žádostí bylo podáno ve fichích 1 – 44 projektů, 2 – 38 projektů a 7 – 50 projektů. Nejmenší zájem bylo o fiche 3, 5 a 8, kde bylo podáno celkem 14 projektů.

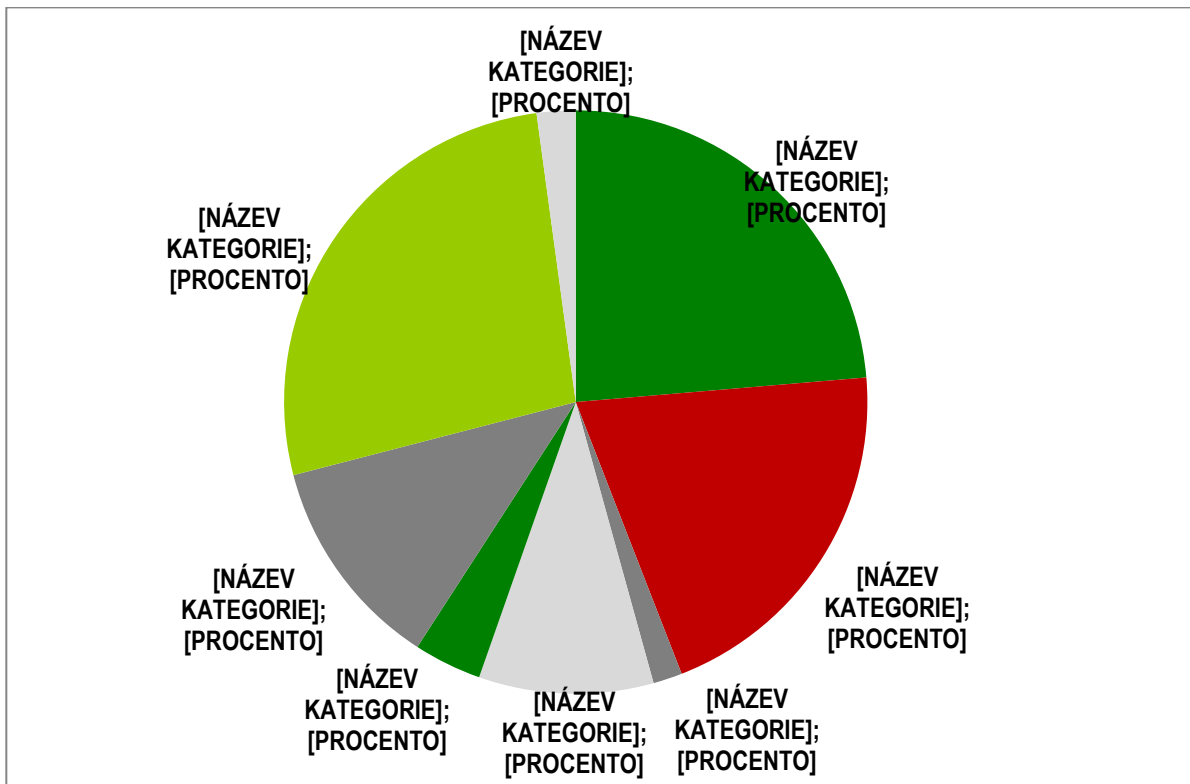
Za celé dotační období bylo přijato 186 žádostí o dotaci, MAS podpořila 137 projektů, z toho SZIF podpořil 127 projektů. Dohodu se SZIFem podepsalo 126 žadatelů, jeden žadatel smlouvu nepodepsal. 6 žadatelů z vlastního rozhodnutí ukončilo předčasně realizaci projektu a odstoupilo od Dohody. Zrealizováno bylo celkem 120 projektů, proplaceno bylo 119 projektů.

Největší zájem o dotace byl ze strany obcí, které mají největší zkušenosti s čerpáním dotací. Realizováno a proplaceno bylo 41 projektů. Následovali zemědělci a zemědělské podniky s 34 projekty, neziskové organizace s 30 projekty a nezemědělské podnikatelé s 14 projekty.

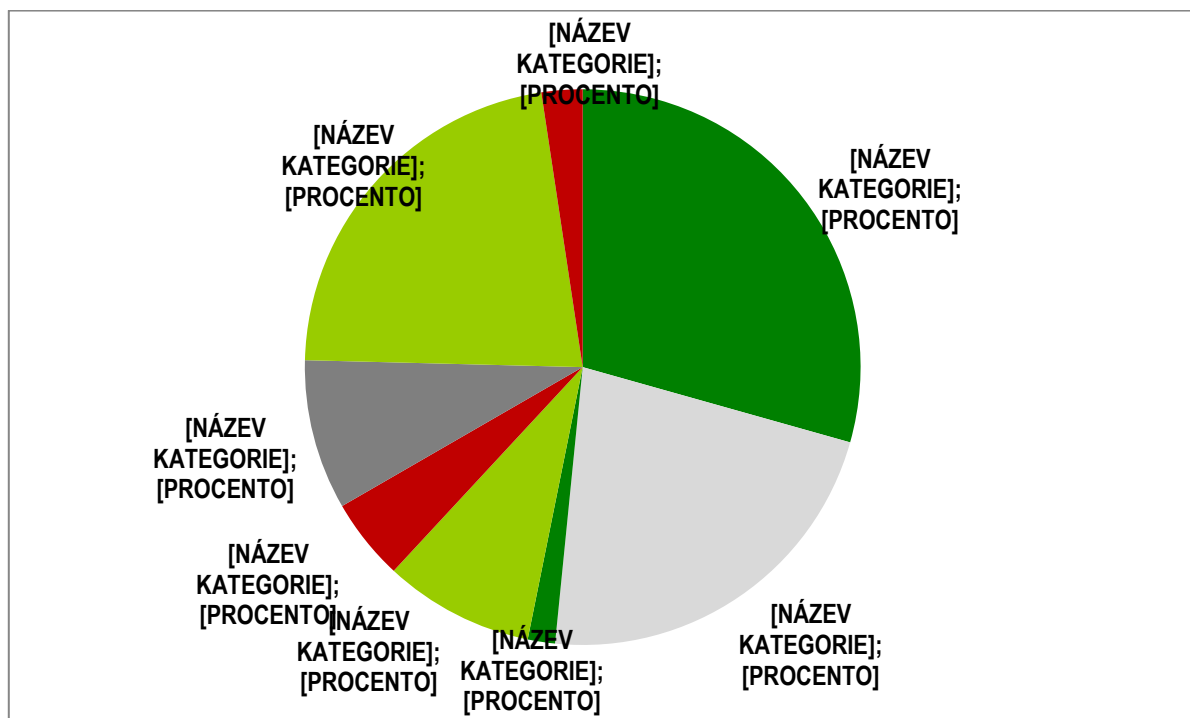
Celková výše nákladů zrealizovaných projektů činí 84 047 044 Kč, z toho dotace činí 42 818 077 Kč. Podíl dotací na celkových nákladech projektů představuje 31,96% - 79,60% na 1 projekt.

Program LEADER měl u žadatelů velký ohlas a byl kladně hodnocen. Bylo přijato o 60 žádostí více, než mohlo být uspokojeno. Největší zátěží pro žadatele byla poměrně složitá administrativa, ne vždy zcela zřejmá a také často se měnící pravidla. **MAS Sdružení SPLAV na základě vyjádření žadatelů bude v budoucnu podporovat hlavně tyto oblasti: zemědělství, veřejnou správu, životní prostředí a lidské zdroje.**

graf: přijaté projekty dle fichí

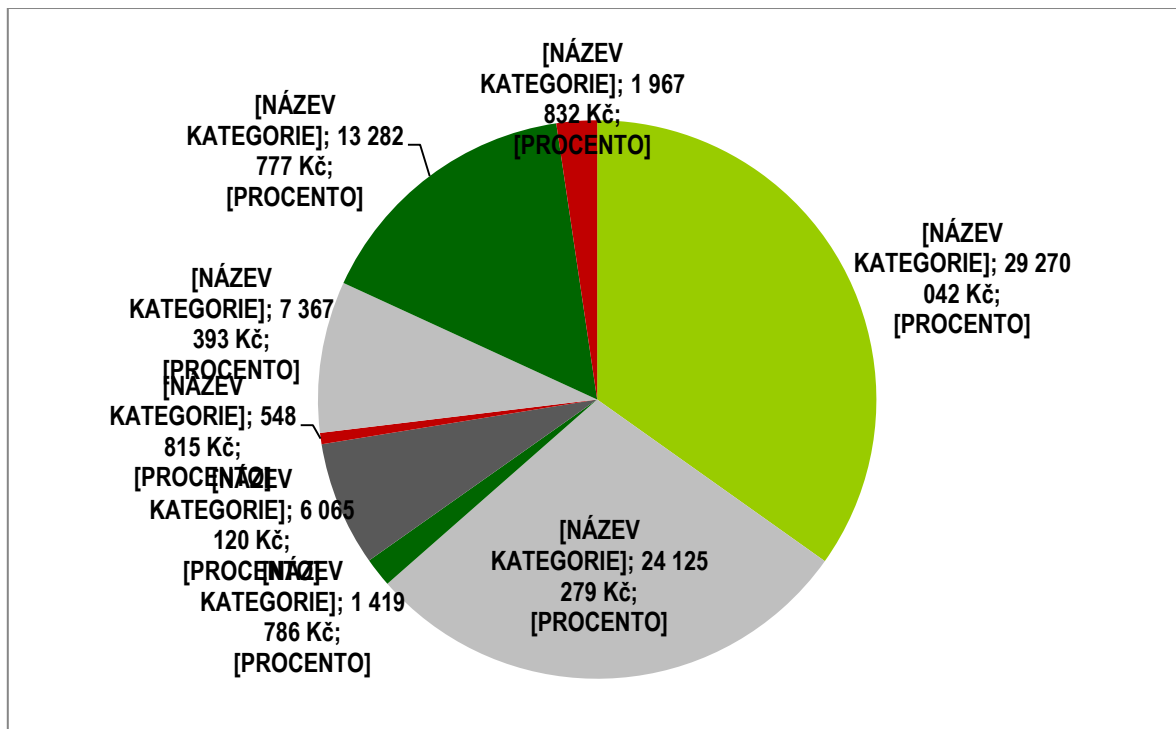

graf: podpořené projekty dle fichí

graf: celkové náklady projektů dle fichí

Náklady celkem za všechny fiche: 84 047 044 Kč

Od příjmu žádosti o dotaci po celou dobu realizace projektů poskytovala MAS Sdružení SPLAV žadatelům poradenskou činnost, konzultovala s nimi realizaci projektů, pomáhala při vyplňování změnových hlášení, spolupracovala při vypracování žádostí o proplacení, kontrolovala veškerou dokladovost projektu. Zaměstnanci Sdružení SPLAV prováděli kontrolu projektů před zahájením, v průběhu realizace a po ukončení realizace projektu. Monitoring je dále prováděn pro celou předepsanou dobu udržitelnosti projektů.

Monitoring naplňování cílů MAS probíhal v souladu s předpisy a doporučeními danými v ose IV. LEADER Státním zemědělským intervenčním fondem. Byl prováděn zaměstnanci MAS v průběhu celého procesu přípravy a realizace projektů, byly monitorovány indikátory vztahující se k jednotlivým projektům a fichím i indikátory stanovené SZIF. Monitorování probíhalo ve čtyřech fázích včetně pořízení kontrolních protokolů a fotodokumentací:

- monitoring před zahájením projektů – byly prováděny kontroly u projektů přímo na místě a to u těch, kde v rámci projektu mělo dojít k změně počátečního stavu, např. k výměně střešní krytiny, změně technologie, opravě budovy apod.
- v průběhu realizace projektů – kontroly byly prováděny u těch projektů, kde se v průběhu realizace vyskytly problémy, nebo příjemce dotace nedodržoval součinnost s MAS
- před ukončením realizace projektů – monitoring byl prováděn u všech projektů. Bylo kontrolováno naplnění všech parametrů, které byly stanoveny v žádosti o dotaci. Tento monitoring lze rozdělit na dvě části:
administrativní kontrola – porovnání veškerých ukazatelů a soulad s pravidly LEADER, kontrola obsahu faktur a kontrola výběrových řízení.

fyzická kontrola na místě - zda bylo zrealizováno vše, co bylo obsahem projektu. Kontrola spočívala např. v porovnání evidenčních čísel strojů s fakturací, měření ploch (komunikace, střechy) apod.

- d) v průběhu udržitelnosti projektů – v prvních letech byl prováděn monitoring u všech projektů. V dalších letech byla a je kontrolována udržitelnost projektů, kde hrozí ztráta funkčnosti.

tabulka: naplňování indikátorů MAS

název indikátoru	plánovaná hodnota dle SPL	plněná hodnota k 31. 12. 2013	% dosažení cílové hodnoty
1. počet malých živností v regionu	+8	+1	12,5
2. počet občanů připojených na ZTV	+350	+24	6,9
3. počet naučných stezek	+2	+3	150,0
4. délka pěších komunikací	+5 km	+3,528	70,6
5. počet ekologických zátěží	-8	-9	112,5
6. počet chátrajících a nevyužívaných objektů v památkové ochraně	-5	-4	80
7. počet chátrajících a nevyužívaných objektů historicky cenných	-10	-7	70
8. počet lůžek ubytovacích kapacit	+10	+17	170

Komentář k naplňování jednotlivých indikátorů:

1. Projektové žádosti podávali především žadatelé, kteří již podnikali. U některých sice došlo k rozšíření živností, ale stávající živnostenský zákon u volných živností nevyžaduje zápis živnosti nové, pouze administrativní úpravu.
2. ZTV, která je budována především obcemi, nebyla pozdějším výkladem pravidel programu podporována.
3. Jednalo se o 2 turistické naučné stezky a jednu naučnou cyklostezku. Stezky jsou příslušně označeny informačními tabulemi.
4. Projekty, které žadatelé podávali, měly sice charakter pěších komunikací, ale ve větší míře se jednalo o přístupové cesty k různým objektům, které nebyly do indikátoru zahrnuty.
5. Indikátor byl naplněn především projekty zemědělských subjektů, jednalo se o odstranění nevyhovujících jímek, hal, apod.
6. Majitelé památkově chráněných objektů se snaží hledat zdroje jinde. Je to pravděpodobně proto, že náklady na opravy těchto objektů jsou velice vysoké. Kostely v majetku farností, které by opravy potřebovaly, narážejí na nedostatek finančních prostředků církve k spolufinancování.
7. Zde se projevil nedostatečná definice pojmu „historicky cenný objekt“, zejména obce nepokládají většinu objektů škol, úřadů atp. za historicky cenné, přestože mají pro obec historicky dlouhodobý význam.
8. Zájem o projekty ubytovacích kapacit se projevil spíše ke konci programovacího období a lze předpokládat zájem i v období dalším.

Další indikátory, stanovené SZIF, byly naplněny tak, jak je uvedeno v následující tabulce.

tabulka: naplňování indikátorů SZIF

název indikátoru	situace, stav
počet podniků zavádějících novou výrobu	16
zvýšení přidané hodnoty podpořených podniků	46
počet propagačních a marketingových aktivit	28
počet hodin vzdělávacích kurzů	272
počet zpracovaných odborných průzkumů, studií a dokumentů	4
objem investic v jednotlivých letech	2008 – 5 142 333 2009 – 8 110 421 2010 – 8 286 373 2011 – 7 323 121 2012 – 7 211 764 2013 - 4 581 106 2014 – 286 451 - neuzavřeno
celkový objem investic	84 047 044 Kč

2. 6. KARTY OBCÍ

příloha č. 12.: Karty obcí z území MAS Sdružení SPLAV

Po návštěvách členů týmu v jednotlivých obcích na území MAS a rozhovorech se členy Obecních zastupitelstev a občany bylo získáno mnoho informací a poznatků z prostředí obcí. Získané informace byly doplněny informacemi z územních plánů, statistických přehledů, názory veřejnosti, doporučení MAS pro další rozvoj obce včetně příslušných opatření a sestaveny do tzv. Karty obce. Tyto karty budou složité jako základ strategických dokumentů jednotlivých obcí a jejich soubor tvoří ucelený katalog informací o území MAS.

rozloha katastru: 1663 ha
počet obyvatel: 1089 (K 1. 1. 2014)
nadmořská výška: 379 m

SKUHROV NAD BĚLOU

Popis obce. Skuhrov nad Bělou se nachází v údolí říčky Bělé cca 5 km severovýchodně od Solnice a 7 km severně od Rychnova nad Kněžnou při silnici 2. třídy. V rámci MAS je podhorskou obcí. Skládá se ze 7 částí – Brocné, Debřecí, Hraštic, Nové Vsi, Rybníčků, Skuhrova nad Bělou a Svinné a 3 katastrálních území.

Občanská a technická vybavenost. V obci se nachází mateřská škola i a základní škola pro 1.-9. ročník, jsou zde 4 hřiště, 2 veřejné knihovny, zdravotní středisko s ordinacemi lékařů, pošta, 3 obchody se smíšeným zbožím. Dále jsou ve Skuhrově 1 restaurace a Společenské centrum s víceúčelovým sálem. Obec je napojena na veřejný vodovod, je plynofikována, má veřejné osvětlení a rozhlas, kanalizace je pouze v části obce. Dopravní spojení je zajištěno autobusy.

Přírodní a kulturní zajímavosti. Část obce zasahuje do CHKO Orlické hory. Jsou zde 2 rybníky s možností koupání a Rybářská naučná stezka. Z kulturních zajímavostí jsou v obci 4 zapsané památky - kostel sv. Jakuba Většího, areál zříceniny hradu Skuhrov, areál zříceniny hradu Klečkov a sochy sv. Jana Nepomuckého a sv. Václava. K dalším zajímavostem patří mozaika Krista na jedné z hrodek na místním hřbitově a "Panský dům" u Růženiiny huti. V obci je více než desítky sakrálních křížků a plastik. Na zřícenině hradu Skuhrov je postavena malá rozhledna. V budově obecního úřadu je zřízena Expozice výroby železa.

Společenský život. V obci působí místní organizace Českého rybářského svazu, známý oddíl běžeckého lyžování SKI Skuhrov, 3 hasičské spolky a oddíl skautů.

Ostatní informace o obci. V místní části Brocná je vybudována bioplynová stanice a obecní pánice, z areálů bývalé firmy J. Porkert je ekologicky problémové území s kontaminovaným podložím.

DEMOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA A SPECIFIKA OBCE:

uvedené údaje v rámci MAS

- nadprůměrný podíl žen
- relativně méně osob v produktivním věku, více dětí a seniorů
- nadprůměrné zastoupení vysokoškoláků v obci
- ostatní charakteristiky se zásadněji neodlišují od průměru
- počet obyvatel se v posledních letech zvýšil o 4,4%

NÁZORY Z OBCE:

Je tu hodně turistických cílů.

Chybí cyklostezka do Škodovky.

Chátrající slévárna hzdí obec, ale lidé jsou rádi za klid a

zvykli si.

Je tu vše.

Jsmo rádi za Škodovku, vzdálenost je optimální.

Doprava je dobrá.

ZÁMĚRY OBCE V OBDOBÍ 2014–20:

- vybudování samostatného vodovodního řadu Hraštic – Skuhrov
- výstavba zesilovací stanice vodovodu na Debřec a Rybníčky
- napojení Skuhrova na ČOV Kvasiny - Solnice
- výstavba chodníků směr Kvasiny, Hraštic, Růženina hut'
- větší využití zemědělských objektů pro rekreaci a agroturistiku
- budování infrastruktury v lokalitách pro výstavbu
- podpora likvidace ekologických zátěží po firmě Porkert
- trvalá péče o památky místního významu
- pokračování v odkanalizování obce
- dostavba Společenského centra
- rekonstrukce veřejného osvětlení
- zlepšení stavu místních komunikací

ROZVOJOVÝ POTENCIÁL:

Samostatná obec pro bydlení – základní služby, oživení a zvýraznění centra obce, soustředění služeb pro občany, estetická úprava budov, odstranění nebo využití nevyužívaných objektů a prostor, bezpečné pěší spojení částí obce, zklidnění průjezdné dopravy. Součást kvasinské aglomerace – koordinace územních a zastavovacích plánů, lepší cyklistické a pěší propojení obcí, dělení služeb Regionální turistika – služby pro turisty, propagace cílů, propagace obce, turistické značení, zlepšení pohledu centra obce Železářská obec – muzeum, venkovní expozice, akce, partnerství

VAZBY NA PRIORITY MAS:

A4.1., A4.2., B2.1., B3.1., B3.3., B4.1., B4.2., B4.3., C3.1.

základní údaje o obci

název obce

mapka MAS s umístěním obce

základní charakteristika obce

demografická charakteristika obce

záměry obce v obd. 2014-20

názory veřejnosti

náměty pro rozvoj obce

odkaz na opatření MAS

2. 7. VYHODNOCENÍ ROZVOJOVÉHO POTENCIÁLU ÚZEMÍ

Jak z výše uvedených popisů a průzkumů vyplývá, z hlediska rozvojového potenciálu lze tedy území ve správě MAS rozdělit na dvě až tři různorodé oblasti.

Společným znakem všech obcí PODHORSKÉ části je vcelku dobré vybavení službami, technickou a dopravní infrastrukturou, dostatečná nabídka zaměstnání, vzdělávání i bydlení. Za nadstandardní se dá označit i společenský život v obcích a z toho všeho pramenící stabilizace a soudržnost obyvatelstva. Důvodem těchto pozitivních skutečností je dlouhodobý kontinuální rozvoj obcí zohledňující postupně se objevující potřeby obyvatelstva. Tato část regionu nebyla v novější historii postižena sociálním ani ekonomickým kolapsem, nedošlo, až na výjimky, k výraznější migraci obyvatelstva ani ukončení činnosti tradičních zaměstnavatelů. Naopak, významnou skutečností ovlivňující život v této části regionu, ale i širším územím, je překotný rozvoj závodu Auto-Škoda v Kvasínách, který je jedním z největších zaměstnavatelů v zemi. Přebytek pracovních příležitostí na

jedné straně přivádí do regionu nové obyvatelé a investiční prostředky, na druhé straně však narušuje místní podnikatelské prostředí a zhoršuje životní prostředí.

Potenciálem vhodným k využití jsou v této oblasti dobré podmínky pro trvalý život a dostatečná kapacita území pro přistěhování nových občanů.

Rozvoj obcí **VAMBERECKA** (součást Podhorské oblasti) donedávna stagnoval v důsledku postupného **upadání významu menších regionálních center** Vamberka a Doudleby nad Orlicí ve prospěch dravějšího Rychnova nad Kněžnou a v posledních letech i kvůli **odchodu několika větších tradičních zaměstnavatelů** místních obyvatel. Obce se tak dodnes potýkají s **vyšší nezaměstnaností** a z toho plynoucím **ekonomickým a sociálním oslabením obyvatel** a také s existencí **nevyužívaných chátrajících průmyslových objektů přímo v centrech obcí**. Dalším zásahem do života obyvatel jsou **opakující se jarní povodně** postihující zejména části obcí Záměl, Potštejn a Doudleby nad Orlicí. Pocit „ztráty tradičních jistot“ se projevil větší migrací obyvatel a na jejich společenském životě, který se kromě Vamberka stal závislým na okolních větších městech. Na druhou stranu při likvidaci následků povodní osvědčili občané mnohokrát solidaritu a spolupráci a dá se říci, že i toto společně prožívané nebezpečí přispívá ke zmíněné soudržnosti obyvatel obcí. **Potenciálem vhodným k využití je v této oblasti dobré personální a technické zázemí a volné kapacity pro rozvoj podnikatelských aktivit.**

HORSKÉ ČÁSTI území MAS postihly v minulých obdobích všechny problémy pohraničních území. **Výrazný odliv původního obyvatelstva** během a po 2. světové válce, **přistěhování nových osadníků bez vazeb a pocitu zodpovědnosti k území, likvidace tradičních zaměstnavatelů**, to vše přivedlo tuto část okresu Rychnov nad Kněžnou mezi **hospodářsky slabé oblasti** s velkým procentem nezaměstnanosti a nízkou hustotou stálých obyvatel. Zemědělská výroba je extenzivní, zaměřená na údržbu krajiny formou pastvy masných plemen skotu, ovcí a koz a na pěstování energetických plodin. Málo je rozšířená agroturistika a další nezemědělské aktivity zemědělských subjektů. V posledním období se situace stabilizovala a začíná se pomalu zlepšovat. Města, obce i podnikatelé si uvědomují svůj rozvojový potenciál a začínají jej využívat ve prospěch zlepšení života místních obyvatel. **Potenciálem vhodným k využití je v této oblasti pěkné a zdravé prostředí pro rozvoj turistiky a podnikatelských aktivit ve službách.**

2. 7. 1. SWOT ANALÝZA

Z výše uvedených údajů vyplývá, že území MAS nelze jednotně charakterizovat a že tedy lze těžko formulovat silné a slabé stránky tak, aby byly platné pro celé území. Je tedy nutné říci, že níže uvedená hodnocení se týkají obvykle pouze převažující části území a vždy mají své výjimky. Chápání předností a nedostatků se vždy liší a aktuálně mění i podle osobnosti a osobní situace hodnotitele. Z důvodu objektivnosti hodnocení jsou jako důležitý podklad považovány statistické údaje vztahující se k území MAS a jejich porovnání s dalšími regiony Královéhradeckého kraje a celé ČR.

Do SWOT byly zařazeny pouze příležitosti využitelné prostřednictvím MAS nebo ty, jejichž využití může MAS napomoci. SWOT tak neobsahuje náměty na změny legislativní, politické, finanční ani další, řešitelné pouze na celostátní úrovni.

Tabulka SWOT je vedle tradičních čtyř skupin - Silné stránky, Slabé stránky, Příležitosti a Hrozby barevně rozdělena na tři základní témata, které MAS ve své strategii řeší - Občané, Prostředí a Podnikání. Jejich podrobnější rozpis obsahují následné texty dokumentu.

Cílem SWOT analýzy bylo:

- stanovení silných a slabých stránek území jako podkladu pro stanovení specifických cílů, priorit a aktivit SCLLD
- označení příležitostí a ohrožení území jako vnějšího rámce priorit SCLLD

Výsledky SWOT analýzy byly využity:

- jako základ pro stanovení pozice regionu ve srovnání s jinými regiony
- pro identifikaci kritických oblastí ve Stromu problémů
- jako základ pro formulaci strategických cílů, následně strategických směrů a rozvojových aktivit a ve výsledku i programových rámců pro jednotlivé operační programy
- jako základ pro zaměření navazujících strategických dokumentů

tabulka: SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY:	SLABÉ STRÁNKY:
Koncentrace zemědělské rostlinné i živočišné produkce, tradice zemědělského hospodaření i v méně příznivých oblastech kraje.	Jednostranná orientace průmyslu na strojírenství.
Dlouhodobě nízká míra nezaměstnanosti.	Nepříznivá struktura vzdělání, pracovních sil vzhledem k poptávce.
Dlouhodobá tradice a zázemí kvalifikovaných pracovníků ve strojírenství a zpracovatelském průmyslu.	Chátrání opuštěných průmyslových, zemědělských, vojenských, církevních i soukromých objektů.
Dobré životní prostředí.	Chybějící a chátrající technická infrastruktura v obcích, nízký podíl obcí napojených na ČOV.
Hustá síť místních a pěších komunikací v extravilánu obcí a turistických cyklotras.	Nedostatek pracovních sil v zemědělství
Dobrá vnitroobecní i meziobecní spolupráce, pokrytí území svazky obcí.	Nedostatek pracovních a vzdělávacích příležitostí pro matky s dětmi a další znevýhodněné osoby
	Zastaralé strojní a technologické vybavení podnikatelských subjektů
Vysoká míra spokojenosti a stabilizace obyvatel regionu.	Větší vzdálenost k rychlostním komunikacím, železnici a letišti, horší dopravní dostupnost horských oblastí a malých obcí.
Nízká míra kriminality.	Klesající počet cestujících železniční a autobusovou hromadnou dopravou, rušení spojů.
Existence jednoho přirozeného obchodního a správního centra regionu.	Lokální problémy s kvalitou životního prostředí (hluk, prašnost, zápach...)
Spokojenost s kvalitou sociálních služeb	Zvyšující se produkce odpadů.
Osvědčená spolupráce obcí a složek záchranného systému v krizových situacích	Nedostatečná bezbariérovost veřejných prostor
	Šíření invazních druhů rostlin, eroze horských luk
Dostatek rozvojových ploch	Úbytek počtu obyvatel, pracovních příležitostí, služeb a občanského vybavení zejména v horských obcích.
	Nízká návštěvnost regionu.
	Nedostatečná kapacita sociálních služeb a finančních prostředků na jejich provoz
	Nedostatek finančně dostupných bytů
	Nedostatek vhodných prostor pro setkávání komunit, barierovost prostředí
PŘÍLEŽITOSTI:	HROZBY:
Využití polohy regionu k zintenzivnění spojení a spolupráce s Polskem.	Jednostranný rozvoj strojírenského průmyslu, ukončení činnosti jiných odvětví, malá variabilita pracovních míst.
Rozvoj nových forem cestovního ruchu - agro a hipoturistiky, dobrovolnických pobytů, česko-polských táborů, včetně příměstské rekreace.	Neperspektivnost zemědělského podnikání, ukončování činnosti menších farem.
Vytváření pracovních míst s alternativními úvazky pro znevýhodněné skupiny obyvatel včetně sociálního podnikání	Pokles přitažlivosti horských oblastí pro život obyvatel a podnikání, vyliďňování obcí.
Podpora aktivit spolupráce obcí, podnikatelů a neziskového sektoru k posílení ekonomické a sociální stability regionu.	Ztráta venkovského charakteru území s kvalitním přírodním prostředím, živelná výstavba, nárůst individuální a nákladní dopravy, zábor zemědělských ploch, narušení

	průstupnosti krajiny.
Podpora rovnoměrného rozvoje všech místně vhodných druhů podnikání	Zhoršování životního prostředí, zvyšování produkce odpadů, emisí, kvality vod, narušení rovnováhy v krajině.
Provázanost nabídky vzdělání a trhu práce	
výšení propagace regionu jako místa pro život i turistiku.	Velká závislost prosperity území na existenci závodu Škoda-Auto.
Zvýšení ochrany životního prostředí, realizace opatření k snížení dopravní zátěže obcí, emisí z průmyslových závodů, zápachu ze zemědělské výroby, ochrana sídel a krajiny před povodněmi.	Zvyšování kriminality a nehodovosti v důsledku velkého počtu dojíždějících zaměstnanců.
Zachování venkovského a přírodního charakteru regionu, omezení novostaveb v extravilánu obcí, využívání stávajících objektů, dohled nad urbanistickým a architektonickým řešením sídel i staveb.	Stárnutí obyvatel, nedostatečná kapacita a variabilita služeb pro seniory.
Ochrana zemědělské a lesní půdy, přírodních porostů a prvků, vod, rostlin i živočichů v krajině.	
Oprava, údržba a využití historicky, společensky a přírodně významných míst, objektů a prvků pro služby místním občanům i turistům.	
Výstavba cenově přístupných bytů	

2. 7. 2. ANALÝZA PROBLÉMŮ A POTŘEB

2. 7. 2. 1. ANALÝZA PROBLÉMŮ

Analýza problémů zpracovaná formou Stromu problémů představuje shrnutí nejdůležitějších problémů regionálního rozvoje území MAS Sdružení SPLAV, které byly zjištěny při analýze území. Kromě formulace problému obsahuje také přehled příčin a následků, ke kterým by vedlo jeho neřešení. Problematika byla podle charakteru problému rozdělena do již výše zmíněných tří témat (problémových oblastí) – Prostředí, Občané a Podnikání.

PROSTŘEDÍ. Souhrnným problémem je: **Snižování kvality života a životního prostředí.**

Z analýzy území vyplývá, že kvalita přírodního prostředí je zejména díky velké rozloze CHKO Orlické hory v území dobrá, působením různých vlivů se však zhoršuje. Tím, i působením demografických a dalších vlivů, se zhoršuje i kvalita života a životního prostředí obyvatel regionu, zejména v oblasti občanského vybavení a technické a dopravní infrastruktury.

OBČANÉ. Souhrnným problémem regionu v této oblasti je: **Zhoršování demografické a sociální struktury obyvatelstva.**

Z analýzy situace v území vyplývá, že populace stárne, snižuje se podíl ekonomicky aktivních občanů a naopak zásadně zvyšuje podíl občanů závislých na veřejném sociálním zabezpečení. Na území MAS je tento obecný trend vystupňován nadprůměrnou migrací obyvatel horských obcí, takže počet obyvatel území se neustále snižuje, aktivní mladí jedinci se stěhují pryč a sociálně slabí občané zůstávají.

PODNIKÁNÍ. Souhrnným problémem v této oblasti je: **Zmenšování rozmanitosti podnikatelských aktivit.**

Na území MAS je nízká míra vzdělanosti obyvatel a také malý počet samostatně podnikajících osob. To vede k závislosti na velkých zaměstnavatelích, kteří sice v regionu jsou, ale jejich setrvání je nejisté. Navíc většina větších podniků v území je zaměřena na strojírenství, které svým charakterem neumožňuje zaměstnávání méně výkonných občanů, takže přes vysokou zaměstnanost přetrvávají v regionu skupiny lidí, kteří jsou dlouhodobě nezaměstnaní.

Všechny tyto problémy jsou jistě ovlivněny obecným vývojem společnosti, ale také nízkou aktivitou obyvatel regionu. Ústředním problémem, k jehož řešení by MAS chtěla v období 2014-22 napomoci je tak **MALÁ VŮLE KE ZMĚNÁM.**

tabulka: strom problémů

ÚSTŘEDNÍ PROBLÉM	Malá vůle ke změnám, Průměrnost		
PROBLÉMOVÁ OBLAST	PROSTŘEDÍ	OBČANÉ	PODNIKÁNÍ
PROBLÉM	snižování kvality života a životního prostředí	zhoršování demografické a sociální struktury	zmenšování rozmanitosti podnikatelských aktivit
PŘÍČINY	<ul style="list-style-type: none"> • Přetrvávající špatný stav některých komunikací 2. a 3. třídy a místních komunikací • Nedostatečná obslužnost horských a malých obcí veřejnou dopravou, klesající počet cestujících • Nedostatečné spojení se vzdálenějšími centry rychlostní dopravou • Chybějící a chátrající technická infrastruktura v obcích, nízký podíl obcí napojených na ČOV • Lokální problémy s kvalitou životního prostředí, hluk, prašnost, zápach • Velké množství trvale neobydlených a nevyužívaných objektů zejména v horských oblastech • Rozšiřování hranic zastavěných území obcí, zábory zemědělské půdy • Nedostatečná bezbariérovost veřejných prostor • Nevhodné zásahy do původních rostlinných společenstev zejm.na území CHKO • Nedostatečné podchycení stavební činnosti ÚPD 	<ul style="list-style-type: none"> • Trvalý úbytek obyvatelstva zejména migrací • Zhoršující se věková struktura obyvatelstva, zvyšování počtu samostatně žijících osob • Malá variabilita vzdělávacích institucí, neprovázanost vzdělání s trhem práce • Velký podíl osob dojíždějících za prací mimo svou obec • Nedostatek policistů v pohraničí • Malý přírůstek bytů • Nedostatečná kapacita sociálních služeb a finančních prostředků na provoz • Nedostatek prostor pro setkávání obecních komunit 	<ul style="list-style-type: none"> • Nevhodná struktura volných pracovních míst vzhledem k poptávce • Nerovnoměrný rozvoj hospodářských sektorů a průmyslových odvětví • Nízká samostatná podnikatelská aktivita občanů • Relativně nižší výdělky • Nerovnoměrné rozmístění bytovacích kapacit • Nízká a nekoncepční propagace regionu • Nedostatečné finanční pobídky začínajících podnikatelů • Malý počet pracovníků ve vědě a výzkumu • Nedostatek pracovních sil v zemědělství • Nedostatek pracovních a vzdělávacích příležitostí pro matky s dětmi a další znevýhodněné osoby • Zastaralé vybavení podnikatelů

NÁSLEDKY	<ul style="list-style-type: none"> • Rušení spojů a linek veřejné dopravy, nárůst individuální a nákladní dopravy • Ukončení funkčnosti inženýrských a dopravních sítí • Zhoršování životního prostředí, zvyšování produkce emisí, zhoršování kvality vod, narušení rovnováhy v krajině • Chátrání opuštěných průmyslových, zemědělských, vojenských, církevních i soukromých objektů • Ztráta venkovského charakteru území s kvalitním přírodním prostředím • Živelná výstavba, zmenšování rozlohy zemědělských ploch, narušení prostupnosti krajiny • Snižování poměru pěší dopravy k motorové a cyklo dopravě • Šíření invazních druhů rostlin, Eroze • Nekoordinovanost rozvoje obcí, narušování architektonicky cenných center obcí 	<ul style="list-style-type: none"> • Vysídlování horských a malých obcí regionu • Zeslabení tradičních rodinných a sousedských vztahů a vazeb, více lidí na okraji společnosti, přetrvávající závislost občanů na veřejné péči • Nízký podíl středo a vysokoškoláků, odchod inteligence z území • Zvyšování kriminality a nehodovosti v důsledku velkého počtu dojíždějících zaměstnanců • Rasová a národnostní nesnášenlivost • Nesoulad trhu práce • Zhoršená dostupnost sociálních služeb 	<ul style="list-style-type: none"> • Odchod kvalifikovaných zaměstnanců od menších místních zaměstnavatelů do závodu Škoda-Auto, snižování konkurenceschopnosti malých firem • Ukončení činnosti strojírenských odvětví, nedostatek pracovních míst pro některé skupiny obyvatelstva • Zvětšující se závislost prosperity území na závodu Škoda Auto • Pokles návštěvnosti regionu, snižování poptávky po službách v cestovním ruchu, nízká využitelnost neudržitelnost podnikatelských aktivit ve službách pro cestovní ruch • Přetrvávající nezaměstnanost některých skupin občanů • Nízká podnikatelská aktivita občanů
----------	---	---	--

Tučně jsou vyznačeny problémy řešitelné v obd. 2014-22 pomocí dotačních fondů EU.

2. 7. 2. 2. ANALÝZA ROZVOJOVÝCH POTŘEB ÚZEMÍ

Strategie MAS Sdružení SPLAV je založena na vyváženém rozvoji celého území regionu při respektování principů dlouhodobě udržitelného rozvoje. Jen takový přístup může zajistit stabilní ekonomický růst při současném šetrném využívání přírodních zdrojů, respektování sociálních potřeb obyvatelstva a ochraně životního prostředí.

Silné stránky území spočívají zejména v poměrně stabilizované ekonomické základně s dlouhodobou průmyslovou tradicí a vysokou mírou zaměstnanosti, stabilizovaném a spokojeném obyvatelstvu obcí podhůří, vcelku dobrém životním prostředí a ve velkém množství přírodních a kulturně historických atraktivit. Silné stránky mají trvalý charakter a MAS na nich může do budoucna úspěšně stavět při dalším rozvoji svého území.

Mezi slabé stránky, které představují handicap pro další rozvoj, patří nedostatky v oblasti zajištění veřejných služeb, nevyhovující dopravní a technická infrastruktura, chybějící komplexní systém celoživotního učení, který by propojil nabídku vzdělávací sféry s potřebami jednotlivých zaměstnavatelů, jednostranná orientace ekonomicky činných subjektů na strojírenskou výrobu a malá samostatná

podnikatelská aktivita občanů. Tyto oblasti bude nutné v rámci realizace strategie zlepšit a dále rozvíjet, protože se jedná o důležité oblasti brzdící rozvoj regionu.

Na druhé straně se regionu nabízejí reálné příležitosti, jejichž efektivní využití se může stát významným impulsem pro další rozvoj všech oblastí lidské činnosti. Území MAS může využít své geografické polohy pro rozvoj přeshraniční spolupráce, svých přírodních a kulturních krás může využít k rozvoji volnočasových aktivit svých obyvatel a k rozvoji cestovního ruchu i jeho netradičních forem. Zdravé životní prostředí je samo o sobě zárukou kvality života občanů, je však potřeba ho chránit před nevhodnými vlivy. Pro zvýšení výkonnosti a konkurenceschopnosti ekonomiky lze využít aktivní občany se zkušenostmi z oblasti zemědělské i nezemědělské sféry a napomoci jim k samostatné podnikatelské činnosti. V souvislosti s rostoucí cenou surovin se jeví jako perspektivní ty obory, které mohou využít svých materiálních a lidských kapacit pro širší využití alternativních a obnovitelných zdrojů energie. K rozvoji lidských zdrojů a snížení nezaměstnanosti některých skupin obyvatel je možné využít poměrně hustou síť škol a stávajícího školícího personálu a vytvořit tak efektivní systém celoživotního učení. Prosperující průmyslové i zemědělské podniky mohou vytvářet alternativní pracovní místa i pro různě znevýhodněné občany.

Region jako každé jiné společenství obyvatel je ohrožen řadou rizik, která mohou mít dopad zejména tam, kde jsou slabiny, a tam, kde z dlouhodobého hlediska nebudou využity ty příležitosti, které mohou být pro jeho další rozvoj klíčové. Zcela zásadní faktory jsou ekonomická výkonnost a konkurenceschopnost a respektování zásad udržitelného rozvoje. Hrozby spočívají zejména ve zhoršování životního prostředí, nízké atraktivitě regionu pro investory a návštěvníky z důvodu špatné dopravní a technické infrastruktury a obslužnosti, ekonomickém zaostávání v důsledku jednostrannosti a ztráty konkurenceschopnosti místní ekonomiky a zemědělství a nedostatku kvalifikovaných a motivovaných zaměstnanců.

2. 7. 2. 3. PŮSOBNÍ FONDŮ EU PŘI ODSTRANĚNÍ PROBLÉMŮ ÚZEMÍ

Z vyjmenovaných problémů a potřeb nelze, samozřejmě, všechny napravit jednoduše pouze finančními prostředky, které může MAS svou činností do regionu přinést. Důležitá je i hierarchie problémů k řešení, stanovení vhodných cest a forem jejich odstraňování, zapojení všech potřebných subjektů a koordinace jejich činnosti i legislativní připravenost. Jednotlivé možnosti přispění MAS k řešení uvedených problémů jsou podrobněji popsány ve strategické části.

Za problematiku v některých tématech připravenou a vhodnou k řešení formou finančních nástrojů rozvojových fondů EU v období 2014-22 lze pokládat:

- 1. Přetrvávající špatný stav některých komunikací 2. a 3. třídy a místních komunikací**
Prostřednictvím IROP bude zvýšena bezpečnost, bezbariérovost, rozšíření a výstavba některých typů komunikací zejm. pro chodce, cyklisty a handicapované uživatele apod.
- 2. Chybějící a chátrající technická infrastruktura v obcích, nízký podíl obcí napojených na ČOV**
Prostřednictvím IROP a PRV bude zvýšena údržba a modernizace chátrajících zejm. zemědělských a bytových objektů apod.
- 3. Lokální problémy s kvalitou životního prostředí, hluk, prašnost, zápach**
Prostřednictvím PRV a OPŽP bude vysazována a udržována zeleň, odstraňovány nevhodné porosty, modernizovány technologické postupy v zemědělství, apod.
- 4. Rozšiřování hranic zastavěných území obcí, zábory zemědělské půdy**
Z IROP a PRV budou hrazeny koncepční studie řešící krajinný ráz, ochranu zemědělské půdy, realizaci ÚSES, PÚ apod.
- 5. Zhoršující se věková struktura obyvatelstva, zvyšování počtu samostatně žijících osob**
Z IROP a OPZ budou financovány projekty zaměřené na sociální a zdravotní podporu znevýhodněných osob, atp.

6. Malá variabilita vzdělávacích institucí

Prostřednictvím IROP bude podpořen rozvoj technického a jazykového vzdělávání, zpřístupnění škol pro znevýhodněnou mládež, rozšíření forem předškolního a zájmového vzdělávání, apod.

7. Velký podíl osob dojíždějících za prací mimo svou obec

Prostřednictvím PRV bude podporována místní drobné zemědělská i nezemědělská výroba, apod.

8. Malý přírůstek bytů

Prostřednictvím IROP bude podporována výstavba sociálních bytů, apod.

9. Nevhodná struktura volných pracovních míst vzhledem k poptávce

Viz bod 6. Prostřednictvím IROP a OPZ budou dále vytvářena alternativní pracovní místa v sociálních podnicích a dalších subjektech.

10. Nerovnoměrný rozvoj hospodářských sektorů a průmyslových odvětví

Viz bod 7.

11. Nízká samostatná podnikatelská aktivita občanů

Viz bod 7.

12. Nedostatečné finanční pobídky začínajících podnikatelů

Viz bod 7. Bude podporována spolupráce mezi podnikateli i dalšími subjekty, mladí a začínající podnikatelé budou zvýhodněni.

13. Malý počet pracovníků ve vědě a výzkumu

Prostřednictvím IROP a OPVVV bude probíhat podpora vzdělávacích a výzkumných institucí, zejm. uplatňování výsledků vědy v praxi a zapojování mládeže do výzkumných činností.

Vysvětlivky (názvy operačních programů pro fondy EU v obd. 2014-22):

IROP – Integrovaný regionální operační program

PRV – Program rozvoje venkova

OPZ - Operační program Zaměstnanost

OPŽP – Operační program Životní prostředí.